MAX FRISCH

DON JUAN
SAU
DRAGOSTEA PENTRU GEOMETRIE

•

BIEDERMANN ȘI INCENDIATORII

TEATRU

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Max Frisch

Don Juan

*****

Biedermann Si Incendiatorii

Don Juan

sau

Dragostea pentru geometrie

Personajele

DON JUAN

TENORIO, tatăl său

MIRANDA

DON GONZALO, comendatar[1] de Sevilla

DONNA ELVIRA, soţia sa

DONNA ANNA, fiica lor

PATER DIEGO

DON RODERIGO, prietenul lui Don Juan

DONNA INEZ

CELESTINA, codoaşa

DON BALTHAZAR LOPEZ, un soţ

LEPORELLO

VĂDUVE DIN SEVILLA

TREI VERI DUELGII

LOCUL

O Sevilla de teatru

EPOCA

Pe timpul costumelor frumoase.

Actul I

În faţa palatului

Noapte. Muzică. Un tânăr suie pe furiş scara, ca să poată iscodi de pe terasă ce se petrece în palat. Un păun ţipă. Fiindcă iese cineva pe terasă, tânărul se ascunde îndărătul unei coloane.

DONNA ELVIRA : Don Juan? Don Juan?

DONNA INEZ : Nu-i nimeni aici.

DONA ELVIRA : Bălanul lui e în grajd.

DONNA INEZ : Cu siguranţă că te înşeli, Donna Elvira. Ce să caute un om pe întunericul ăsta? Mă trec fiorii, şi, dacă mai ţipă şi păunii. Of, îmi îngheaţă măduva-n oase, înainte chiar de a-i auzi!

DONNA ELVIRA : Don Juan? Don Juan?

DONNA INEZ : Vâjâie vântul prin palmieri. Parc-ar zăngăni sabia cuiva, când coboară pe treptele de piatră. Cunosc zgomotul ăsta, îl aud în fiece noapte, şi ori de câte ori ies la fereastră: nu-i decât vântul prin palmieri.

DONNA ELVIRA : A venit, ştiu bine; calul său alb e în grajd.

(Amândouă dispar, şi tânărul iese din penumbră ca să mai iscodească; trebuie să se ascundă din nou după coloană fiindcă din partea opusă apare un bătrân, însoţit de un preot rotofei.)

TENORIO : Răbdare! Uşor de spus, pater Diego. Dar dacă bădăranul ăsta nu mai vine de loc? Iacă şi miezul nopţii! Răbdare! Nu-i mai tot lua apărarea lui fiul meu. N-are inimă, ţi-o spun eu, e leit maică-sa. Rece ca piatra. Auzi ce spune la douăzeci de ani: „Nu mă interesează femeile!” Şi partea proastă, pater Diego, e că nu minte. Cum gândeşte, aşa vorbeşte. Cică iubita lui, şi mi-o spune de la obraz, e Geometria. Of, multă bătaie de cap mi-a dat. Dumneata singur spui că nici o femeie nu i-a pomenit numele la spovedanie! Şi unul ca ăsta e fiul meu, singurul meu băiat, urmaşul meu!

La douăzeci de ani nu ştie ce-i femeia, pater Diego, îţi poţi închipui una ca asta?

PATER DIEGO : Aveţi răbdare.

TENORIO : O cunoşti pe Celestina.

PATER DIEGO : Ssst!

TENORIO : Vestita codoaşă a Spaniei, ea, care izbuteşte să-şi facă muşterii şi printre episcopi, numai pe fiul meu nu. Pe fiul meu, nu. Şi ce de bani m-a costat! Iar el, chiar dacă se întâlmplă să calce vreodată într-un bordel, ce face acolo? Joacă şah. Asta am văzut-o cu ochii mei. Şah!

PATER DIEGO : Mai încet, tată Tenorio!

TENORIO : Auzi, nu-l interesează femeile!

PATER DIEGO : Vine cineva.

TENORIO : Băiatul ăsta are să mă bage-n mormânt, ai să vezi, pater Diego, un cârcel la inimă, şi gata.

(Intră don Gonzalo, comendatarul.)

PATER DIEGO : A venit?

DON GONZALO : Nu-i încă miezul nopţii.

TENORIO : Don Gonzalo, nobile comendatar de Sevilla, nu-l judecaţi greşit pe feciorul meu. Don Juan e unicul meu fiu. Don Juan va fi un ginere cuceritor, dacă va veni, şi nu pot să cred, comendatare, c-a uitat pur şi simplu data nunţii, nu pot să cred.

DON GONZALO : Are mult de mers călare tânărul, şi asta după nişte zile grele. N-am o părere proastă despre fiul dumneavoastră, s-a luptat straşnic.

TENORIO : Adevărat?

DON GONZALO : Nu vreau să vă măgulesc, fiindcă, din întâmplare, sunteţi părintele lui. Vă aduc doar la cunoştinţă un fapt ce nu are să fie niciodată contestat de istoria patriei noastre: el a fost eroul de la Cordova.

TENORIO : Nu l-aş fi crezut în stare.

DON GONZALO : Ca să fiu sincer, tată Tenorio, nici eu nu l-aş fi crezut în stare. Portretul acestui tânăr, aşa cum mi-l făcuseră iscoadele mele, era

de-a dreptul îngrijorător. Ziceau că-şi îngăduie să glumească până şi pe socoteala mea.

TENORIO : Of, băiete, băiete!

DON GONZALO : L-am chemat în cort la mine şi l-am întrebat între patru ochi: De ce-am pornit noi cruciada asta? Şi pentru că se mărginea să zâmbească, l-am cercetat mai departe: De ce-i urâm pe păgâni?

TENORIO : Şi ce v-a răspuns?

DON GONZALO : Că el nu-i urăşte.

TENORIO : Of, băiete, băiete!

DON GONZALO : Dimpotrivă, mi-a spus c-am avea ce învăţa de la păgâni, iar când l-am întâlnit a doua oară, citea o carte, întins sub un stejar de plută. O carte arabă.

TENORIO : Ştiu, geometria, dracu' s-o ia de geometrie.

DON GONZALO : L-am întrebat de ce-o citeşte.

TENORIO : Şi, pentru Dumnezeu, ce v-a răspuns?

DON GONZALO : A zâmbit doar.

TENORIO : Of, băiete, băiete!

DON GONZALO : Nu neg, tată Tenorio, că de multe ori zâmbetul lui m-a scos din sărite. Când l-am trimis pe tânărul dumneavoastră fiu la Cordova să măsoare cetatea duşmană, ştiam că ordinul depăşea orice închipuire: nici nu credeam c-o să se încumete. Voiam doar să-i piară zâmbetul. Şi să mă ia în serios. A doua zi, când a intrat în cortul meu, viu şi nevătămat din creştet până în tălpi, cu un petic de hârtie în mână, nu-mi venea să-mi cred ochilor văzându-l că-mi raportează, negru pe alb, lungimea cetăţii duşmane: 942 de picioare.

TENORIO : Şi cum a izbutit?

DON GONZALO : Don Juan Tenorio am spus eu, îmbrăţişându-l de faţă cu toţi ofiţerii, care n-ar fi dat niciodată dovadă de un asemenea curaj să ştii că te-am judecat greşit, însă din clipa asta eşti fiul meu, logodnicul Annei mele, Cavaler al Crucii Spaniole, Eroul de la Cordova!

(Se aude muzică.)

TENORIO : Dar cum a izbutit?

DON GONZALO : L-am întrebat şi eu.

TENORIO : Ce a răspuns?

DON GONZALO : A zâmbit, atâta tot.

(Apare donnă Elvira cu măşti în mână.)

DONNA ELVIRA : Balul mascat a început! *{Face câţiva paşi de dans după muzică. înăuntru a şi început dansul.)*

DONNA ELVIRA : *Eu sunt Femeia*

şi lacul cu lună în noaptea aceasta.

Tu eşti Bărbatul

şi luna cu lacul în noaptea aceasta.

în noapte, noi toţi suntem una,

iar feţele nu se mai văd.

Sunt orbi în iubire

toţi cei ce nu sunt mireasă şi mire.

PATER DIEGO : Aşteptăm mirele.

DONNA ELVIRA : Mirele e aici!

TENORIO : Fiul meu?

DONNA ELVIRA : Bălanul lui e în grajd. Pe fiul dumneavoastră l-am văzut doar din depărtare, dar vă încredinţez, tată Tenorio, că nici un călăreţ n-a descălecat vreodată atât de graţios de pe un cal alb: hop! Şi a căzut în picioare, de parc-ar fi avut aripi.

DON GONZALO : Unde-i donna Anna?

DONNA ELVIRA : Eu sunt mama miresei, dar mă simt mai mireasă decât copila mea. Suntem ultimele fără mască. Sper să nu mă ia drept mireasa lui! Şi tu, soţul meu, trebuie să-ţi pui o mască, datina-i datină şi, dacă îmi îngădui să-ţi fac o rugăminte, nu mai rosti nici un nume altfel ce rost mai are să purtăm măşti?

(Apare o pereche mascată.)

EA : Ba tu eşti! Şi încă cum! Pun rămăşag pe viaţa mea că eşti tu. Lasă-mă să-ţi văd mâinile. EL : Trebuie să fie o greşeală. EA : Nici un bărbat nu are mâini ca ale tale! EL : Ne aude lumea.

(Don Gonzalo şi Tenorio îşi pun măştile.)

DON GONZALO : Să mergem.

(Don Gonzalo şi Tenorio se îndepărtează.)

DONNA ELVIRA : Un cuvânt, pater Diego!

(Perechea mascată se sărută.)

PATER DIEGO : Cine-s neruşinaţii ăştia doi? Parc-aş cunoaşte vocea femeii. Aş jura că e Miranda.

DONNA ELVIRA : Trebuie să vorbeşti cu ea.

PATER DIEGO : Cu Miranda, târfa asta, aici la castel?

DONNA ELVIRA : Cu donna Anna.

(Perechea mascată se sărută.)

DONNA ELVIRA : Biata copilă şi-a pierdut capul, vrea să se ascundă de teama bărbatului, tremură din toate-încheieturile, dar e fericită de când a aflat c-a venit.

PATER DIEGO : cel mai graţios călăreţ care a descălecat vreodată de pe un cal alb: hop! şi a căzut în picioare, de parc-ar fi avut aripi.

DONNA ELVIRA : Diego!

PATER DIEGO : Zi mai departe!

DONNA ELVIRA : De ce te uiţi atât de urât la mine?

PATER DIEGO : Dacă biserica noastră spaniolă nu s-ar încăpăţâna să se ţină numai de binefaceri, ceea ce înghite aproape o zecime din daniile primite în cutia milelor, am putea şi noi descăleca de pe un cal alb, donna Elvira, în loc să coborâm de pe spinarea unui măgar.

DONNA ELVIRA : Diego!

PATER DIEGO : Zi mai departe!

DONNA ELVIRA : N-am jurat niciodată să fiu statornică în infidelitate, pater Diego! Să rămânem prieteni. Pari să uiţi că sunt măritată, dragul meu, şi dacă m-aş îndrăgosti, Doamne fereşte, de vreun tânăr, atunci l-aş înşela numai pe soţul meu, nu pe tine.

PATER DIEGO : Elviro!

DONNA ELVIRA : Asta o dată pentru totdeauna, prietene!

PATER DIEGO : Ssst!

DONNA ELVIRA : Să mergem la donna Anna.

(Donna Elvira şi pater Diego ies; *rămân în scenă doar perechea mascată, precum şi tânărul ascuns după coloană.)*

EA : O confuzie? Cum poţi să vorbeşti aşa? Atunci ar fi confuzie tot ce leagă pe un bărbat de-o femeie. Crezi că nu mai ştiu cum e sărutarea ta? Te-am găsit, te-am recunoscut. De ce tăgăduieşti? Crezi că mă poţi păcăli, dacă ţi-ai pus masca? Trebuie să-mi scot eu masca, pentru ca să mă recunoşti? Au să m-arunce în stradă, dacă mă prind fără ea. *(îşi scoate masca.)*

EL : Miranda!?

EA : Târfa da, sunt aici, pentru dumneata.

EL : Cum îndrăzneşti?

EA : Te iubesc. Am îndrăznit, da, te-am recunoscut dintre sute de oameni. Te iubesc. De ce te sperii? Şi alţii m-au îmbrăţişat, dar totul a fost ca apa care trece prin sită, totul, până ce m-ai ţinut în braţele tale. De ce taci? N-ai experienţa femeilor, mi-ai spus, şi am râs, râsul meu te-a jignit, ştiu bine, l-ai înţeles greşit şi pe urmă am jucat şah!

EL : Şah?

EA : De atunci îţi cunosc mâinile.

EL : Eu nu joc şah.

EA : Am râs, fiindcă tu ştii, din instinct, mai mult decât toţi bărbaţii Sevillei la un loc. Te-am văzut : cufundat în jocul de şah, primul bărbat care a cutezat într-adevăr să facă ce are chef, până şi în bordel.

EL : Mă cheamă Don Roderigo.

EA : Ei aş!

EL : De ce râzi?

EA : Don Roderigo! Vrei să-ţi baţi joc de mine, înţeleg, fiindcă şi acela m-a strâns în braţe. Don Roderigo?! Îl cunosc pe el şi pe toţi ceilalţi, care nu se deosebesc unul de altul decât prin nume, şi deseori mă mir că nu se confundă singuri între ei. Ce mi-e unul, ce mi-e altul. Chiar când tac şi te îmbrăţişează e tot ca şi când ar vorbi. Cât de plicticoşi sunt oamenii ca Roderigo, prietenul tău! Tu nu-ţi dai seama cât de mult te deosebeşti de ei. De aceea ţi-o şi spun.

EL : Şi dacă sunt totuşi don Roderigo? Şi dacă ţi-o jur pe tot ce am mai sfânt?

EA : Atunci râd de tot ce are mai sfânt unul ca don Roderigo, şi îţi ţin mâinile într-ale mele. Le-am recunoscut. Dă-mi voie să ţi le sărut. Sunt mâini care mă redau mie însămi, mâini cum nu le are decât un singur om pe lume, şi acela eşti tu Don Juan!

EL : Don Juan?

(Ea îi sărută mâinile)

Uite-l colo!

(Arată înspre tânărul care a apărut de după coloana unde se ascunsese. Miranda îl vede şi scoate un ţipăt, ca străpunsă de un cuţit. în aceeaşi clipă, năvăleşte pe terasă im şir de măşti, dansând poloneza, mână-n mână; Miranda e prinsă în lanţul de dănţuitori şi dispare cu măştile.)

DON RODERIGO : Juan, de unde ai răsărit aşa deodată?

DON JUAN : Ascultă-mă.

DON RODERIGO: De ce întârzii aici în parc? Eşti aşteptat, prietene, toţi întreabă de mire. De ce nu intri?

DON JUAN : Dacă-mi eşti prieten, Roderigo, te rog fă-mi un serviciu mărunt, pentru tine e un fleac, pentru mine totul. Simt atât de limpede: acum şi aici, în noaptea asta, se va hotărî ceva ce nu se va mai putea schimba ni- j ciodată. O ştiu de un ceas, Roderigo, şi nu pot face nimic împotrivă. Eu nu! Iaca, aşa, deodată, un dobitoc de cal să-mi dicteze destinul! E cumplit. Vrei să m-ajuţi, Roderigo?

DON RODERIGO: Nu pricep o iotă.

DON JUAN : Adu-mi calul din grajd.

DON RODERIGO: Pentru ce?

DON JUAN : Trebuie să plec, Roderigo.

DON RODERIGO: Să pleci?

DON JUAN : Cât mai sunt liber. *(Râsete în palat. Don Juan îşi ia prietenul pe după umeri şi îl trage în faţa scenei, unde e întuneric.)* Roderigo, mi-e teamă.

DON RODERIGO: Tu, eroul de la Cordova?

DON JUAN : Lasă prostiile!

DON RODERIGO: Toată Sevilla răsună de faima ta.

DON JUAN : Ştiu, ei cred de-adevăratelea că m-am strecurat până la Cordova să măsor cetatea, că mi-am pus viaţa în joc pentru cruciada lor.

DON RODERIGO : Ce, n-ai făcut-o?

DON JUAN : Drept cine mă iei?

DON RODERIGO : Nu înţeleg.

DON JUAN : Geometrie pentru începători, Roderigo! Dar nici măcar dacă le-aş desena-o pe nisip, tot n-ar înţelege nimic domnii ăştia. De aceea vorbesc despre minuni, despre Dumnezeu din ceruri şi când, în sfârşit, mortierele noastre îşi nimeresc ţinta, se şi supără că mă văd zâmbind. *(Se uită cu teamă împrejur.)* Roderigo.

DON RODERIGO : De ce anume ţi-e teamă?

DON JUAN : Nu mă pot uita la ea!

DON RODERIGO : La cine?

DON JUAN : Nici nu mai ştiu cum arată.

DON RODERIGO : Donna Anna?

DON JUAN : Nici nu mai ştiu, nu mai ştiu. Am călărit toată ziua. Mi-era dor de ea. Mi-am tot încetinit trapul. Aş fi putut sosi aici cu ore în urmă, dar

când am zărit zidurile Sevillei, m-am ghemuit jos lângă o cisternă până s-a întunecat. Roderigo, să fim sinceri.

DON RODERIGO : Negreşit.

DON JUAN : Cum poţi ştii pe cine iubeşti?

DON RODERIGO : Dragul meu Juan!

DON JUAN : Răspunde!

DON RODERIGO : Nu te înţeleg.

DON JUAN : Eu însumi nu mă înţeleg, Roderigo. Acolo, lângă cisternă, cu chipul răsfrânt în oglinda neagră a apei ai dreaptate, Roderigo, e ciudat. Cred că iubesc. *(Ţipăt de păun.)* Ce-a fost asta? *(Păunul ţipă din nou.)* Iubesc. Dar pe cine?

DON RODERIGO : Pe donna Anna, mireasa ta.

DON JUAN : Nu-mi pot reaminti chipul ei, aşa, dintr-o dată.

(Un grup de măşti vesele lunecă pe lângă ei.)

DON JUAN : Era şi ea?

DON RODERIGO : Mireasa nu poartă mască. Te-a ameţit fericirea, asta-i tot, Juan. Hai să intrăm. A trecut de miezul nopţii.

DON JUAN : Nu pot!

DON RODERIGO : Da' unde dracu' vrei să te duci?

DON JUAN : Să plec.

DON RODERIGO : La geometria ta?

DON JUAN : Acum, când ştiu ce ştiu da. Aici sunt pierdut. Călărind pe lângă castel, prin întuneric, am văzut la o fereastră o femeie tânără: aş fi putut s-o iubesc, pe cea dintâi întâlnită în cale, pe oricare, întocmai ca şi pe Anna mea.

DON RODERIGO : Poate că era chiar ea.

DON JUAN : Poate! Şi să jur, zici tu, ca un orb, că aşa e, deşi oricare alta poate pretinde că ea era?

DON RODERIGO : Tăcere!

DON JUAN : Să nu mă trădezi, Roderigo, să nu spui că m-ai văzut.

DON RODERIGO : Încotro?

(Don Juan sare peste balustradă şi dispare în întunericul parcului. Roderigo îşi pune iar masca, în timp ce pater Diego şi donna Anna apar, amândoi nemascaţi.)

PATER DIEGO : Aici, copila mea, suntem singuri.

DONNA ANNA : Nu.

PATER DIEGO : Cum nu?

DONNA ANNA : Un bărbat!

DON RODERIGO : *Eu sunt Bărbatul şi luna cu lacul, în noaptea aceasta.*

Tu eşti Femeia

şi lacul cu lună, în noaptea aceasta. în noapte noi toţi suntem una, iar feţele nu se mai văd. Sunt orbi în iubire toţi cei ce nu sunt mireasă şi mire.

(Se înclină.) Dumnezeu s-o binecuvânteze pe donna Anna, mireasa! *(Iese.)*

DONNA ANNA : Poate că era el.

PATER DIEGO : Mirele nu poartă mască.

DONNA ANNA : Mi-e atât de teamă!

PATER DIEGO : Copila mea! *(Păunul ţipă.)* E păunul, copilă, n-ai de ce să te sperii. Nu te caută pe tine, bietul păun care peţeşte de şapte săptămâni cu vocea lui răguşită, şi mereu îşi desface roată coada multicoloră, doar, doar o să-l audă doamna păunită. Dar ei, pare-se, îi e la fel de teamă ca şi ţie, şi nu ştiu pe unde se ascunde. De ce tremuri?

DONNA ANNA : Îl iubesc doar sunt sigură.

PATER DIEGO : Şi totuşi vrei să te-ascunzi de el? De cel mai graţios călăreţ care a sărit vreodată de pe un cal alb: hop! şi a căzut în picioare, de parcă ar fi avut aripi, întreab-o pe mama ta! Mama ta jură că n-a mai văzut aşa statură, dar eu mă îndoiesc de memoria mamei tale şi, ca preot, trebuie să-ţi amintesc că o statură zveltă nu-i încă totul pe lume, zău nu, dimpotrivă, există şi valori lăuntrice, pe care adesea femeia se face că nici

nu le observă, însuşiri sufleteşti, care trag mai greu în cumpănă decât o triplă guşă da ce am vrut să spun? Nu mă îndoiesc că cel ce ţi se va înfăţişa, dintr-o clipă în alta, va fi un tânăr zvelt, mândru ca un păun. *(Donna Anna vrea să fugă.)* Stai. *(O trage înapoi pe bancă.)* Încotro?

DONNA ANNA : Simt că o să leşin.

PATER DIEGO : Atunci te va ţine în braţe, până ce te vei trezi, copila mea, şi totul va fi bine.

DONNA ANNA : Unde e?

PATER DIEGO : Cred că-n palat. Îşi caută mireasa, după datină. Păgânii o numeau Noaptea Desfrâului. O datină sălbatică, spune cronica; oricine se împerechea cu oricine, după plac, şi nimeni nu ştia în noaptea aceea pe cine strânge în braţe. Fiindcă toţi purtau aceeaşi mască şi, bănuie cronicarul, toţi erau goi, cum i-a făcut Dumnezeu, şi bărbaţii şi femeile. Goi ca-n ziua cea dinţii. Aşa era la păgâni…

DONNA ANNA : Vine cineva!

PATER DIEGO : Unde?

DONNA ANNA : Parcă am auzit un zgomot.

PATER DIEGO : Vântul prin palmieri.

DONNA ANNA : Te rog să mă ierţi, pater Diego.

PATER DIEGO : Aşa era la păgâni, oricine se împerechea cu oricine, dar e mult de atunci. Creştinii au botezat-o Noaptea Recunoaşterii, şi totul a primit o semnificaţie pioasă. De-atunci mirele şi mireasa au fost singurii care aveau voie să se îmbrăţişeze nemascaţi în noaptea aceea, bineînţeles dacă se recunoşteau în mulţimea măştilor, prin puterea iubirii lor adevărate. O semnificaţie frumoasă, o semnificaţie înaltă, nu-i aşa?

DONNA ANNA : Da.

PATER DIEGO : Numai că nu s-a adeverit, din păcate, zice cronicarul, câtă vreme mirele şi mireasa au purtat şi ei măşti, ca toţi ceilalţi. Au fost, zice cronicarul, prea multe confuzii. De ce nu mă asculţi?

DONNA ANNA : Vine cineva.

(Donna Elvira iese din palat.)

DONNA ELVIRA : Pater Diego!

PATER DIEGO : Ce s-a întâmplat?

DONNA ELVIRA : Vino! Da' repede! Vino!

(Pater Diego se conformează chemării şi donna Anna se trezeşte dintr-o dată singură în noapte. Păunul repetă ţipătul lui răguşit. Deodată, cuprinsă de groaeă, sare peste aceeaşi balustradă ca şi don Juan mai înainte, şi dispare in parcul întunecos, ca să scape de el. Donna Elvira se întoarce.)

DONNA ELVIRA : Anna! Unde-o fi? Anna!

(Pater Diego se întoarce.)

PATER DIEGO : Fireşte că-i o târfă, o cheamă Miranda, toţi îi ştiu numele, o biată făptură care n-are ce căuta aici. Fireşte că locul ei e pe stradă. *(Vede banca goală.)* Unde e donna Anna?

DONNA ELVIRA : Anna? Anna?

PATER DIEGO : Trebuie să fi intrat înăuntru.

(Donna Elvira şi pater Diego intră în palat. Tăcere. Păunul îşi repetă ţipătul răguşit.)

Intermezzo

În faţa celei de a doua cortine, apar Celestina şi Miranda.

CELESTINA : Nu mai boci, îţi spun! Şi nu mai vorbi prostii. Dacă nu ştii ce se cade unei târfe, ia-ţi boarfele şi şterge-o.

MIRANDA : Celestina!

CELESTINA : Musteşte inima în tine, de multă ce ai!

MIRANDA : Celestina, unde să mă duc?

CELESTINA : Îndrăgostită! Şi mai îndrăzneşti să mi te-arăţi în ochi. îndrăgostită de un singur domn. Ia-ţi catrafusele şi, cu asta basta! V-am tot spus şi răspus: inima n-are ce căuta în treburile noastre. Eu ştiu ce pacoste e dragostea adevărată. Altfel cum aş fi ajuns, crezi tu, să ţin un bordel? Ştiu eu ce înseamnă să plângi cu sughiţuri, când e inima în joc. O singură dată am păţit-o, şi de-atunci gata. Mi-am jurat-o! Nu mă port cu voi ca o mamă? O făptură ca tine, Doamne-Dumnezeule, frumoasă, cu căutare, scheaună

deodată, ca un animal, şi sporovăieşte ca o domnişoară: mâinile lui! Nasul lui! Fruntea lui! Şi ce mai are, mă rog, ăla al tău, cel fără pereche? Hai, zi, dă-i drumul. Degetele de la picioare! Vârful urechilor! Pulpele! Hai, zi, ce-i la el altfel decât la toţi ceilalţi? Am bănuit eu, după ochii tăi pierduţi de-atâtea săptămâni ah, sentimentalismul ăsta!

MIRANDA : O, Celestina, el nu e ca ceilalţi!

CELESTINA : Ieşi afară!

MIRANDA : O, Celestina.

CELESTINA : Afară-ţi spun! Pentru cea din urmă oară. Nu îngădui nici o aiureală în casa mea. Auzi colo, îndrăgostită de un om de vază! Asta-mi mai lipsea. Şi mai îndrăzneşti să mi-o spui în faţă, mie, celei mai mari codoaşe din Spania: iubeşti un om de vază!

MIRANDA : Da, Dumnezeu să mă aibe în paza lui!

(Celestina nici nu mai poate porbi de furie.)

MIRANDA : Da, chiar aşa.

CELESTINA : Asta-i mulţumirea pentru educaţia ce ţi-am dat-o.

MIRANDA : O, Celestina…

CELESTINA : O, Celestina, o, Celestina! Crezi că poţi, aşa, în miez de noapte, să-ţi râzi de mine? Că mă poţi minţi ca pe un bărbat, aşa crezi tu? Dumnezeu să-ţi ajute, da, că nevoie de ajutor ai; dar mie să nu-mi mai spui pe nume, dac-o să te mai ajut. Eu ştiu să-mi respect numele. De ce crezi tu, mă rog, că vin domnii la noi? Ca tu să te îndrăgosteşti, să alegi? Vă spun şi vă repet în fiecare zi: fete se găsesc şi afară, femei de toate vârstele gata la orice, măritate, nemăritate, mă rog, pentru toate gusturile. Atunci de ce vin domnii la noi? Să ţi-o spun eu, puicuţă : aici, drăguţa mea, se refac bărbaţii obosiţi de atâtea false sentimente. Pentru asta plătesc cu argint şi cu aur. Ce-a spus don Octavio, înţeleptul judecător, când au vrut să-mi închidă stabilimentul? Ia lăsaţi-mi-o-n pace pe onorabila mumă a târfelor! a spus el, şi pe deasupra, în public! Cât timp vom avea o literatură care dă naştere atâtor false sentimente pe lumea asta, nu ne putem lipsi de Celestina, şi gata! Uite aşa a spus, şi asta înseamnă că sunt ocrotită de stat. Ce, crezi că m-ar apăra statul, dacă aş permite ceva ce nu se cuvine? Aici nu vând sentiment. M-ai înţeles? Nu vând fete care, în inima lor, visează mereu la un

altul. Asta, puicuţo, au clienţii noştri şi-acasă! Şi-acum ia-ţi catrafusele şi cară-te.

MIRANDA : Ce să fac?

CELESTINA : Mărită-te.

MIRANDA : Celestina.

CELESTINA : O meriţi. Mărită-te. Ai fi putut fi o târfă grozavă, cea mai grozavă târfă a vremii,' căutată şi răsfăţată. Da' nu! Ţie-ţi trebuie dragoste. Poftim! Vrei să fii o doamnă. Mă rog! O să-ţi mai aminteşti tu de noi, puicuţo, când o să fie prea târziu. O târfă nu-şi vinde inima.

(Miranda plânge în hohote,)

CELESTINA : Ţi-am spus verde ce gândesc. Nu mai boci la poarta casei mele, aici e lăcaşul bucuriei. *(Iese.)*

MIRANDA : Sunt îndrăgostită.

Actul II

Sală în palat. Donna Anna sade gătită ca mireasă, înconjurată de femei, care trebăluiesc pe lângă ea. Donna Inez o piaptănă pe mireasă.

DONNA INEZ : Destul! Îi prind singură vălul, eu sunt domnişoara de onoare. Avem nevoie numai de oglindă. *(Femeile se îndepărtează.)* De ce-ţi este părul atât de umed? Aproape că nu-l poţi pieptăna, aşa-i de umed. Iată şi ţărână-n păr. Unde ai fost? Ba şi iarbă.

(Donna Anna tace, dusă pe gânduri.)

DONNA INEZ : Anna?

DONNA ANNA : Da.

DONNA INEZ : Trezeşte-te, draga mea, trebuie; a sosit ora nunţii. Au şi început să tragă clopotele, nu le auzi? Şi oamenii, spune Roderigo, au şi ieşit pe balcoane, o să fie o nuntă cum n-a mai pomenit Sevilla, aşa zice el.

DONNA ANNA : Da.

DONNA INEZ : Spui da, ca şi cum n-ar fi vorba de tine.

DONNA ANNA : Da.

DONNA INEZ : Iarăşi iarbă! Aş vrea să ştiu pe unde ai fost în visul *tău (O piaptănă, apoi ia oglinda în mână.)* Anna, l-am văzut.

DONNA ANNA : Pe tine?

DONNA INEZ : Prin gaura cheii. Mă întrebi pe cine? Se-nvârtea ca un tigru în cuşcă. Deodată s-a oprit, şi-a tras spada şi a privit-o. Ca înaintea unui duel. Şi era îmbrăcat in alb de sus până jos, Anna, în mătase strălucitoare.

DONNA ANNA : Unde e vălul?

DONNA INEZ : Parcă vă văd, şi când ţi-or ridica vălul negru ca noaptea şi părintele va întreba : Don Juan, o rec noşti? Donna Anna, îl recunoşti?

DONNA ANNA : Şi dacă nu ne recunoaştem?

DONNA INEZ : Anna!

DONNA ANNA : Dă-mi vălul.

DONNA INEZ : Mai întâi priveşte-te în oglindă!

DONNA ANNA : Nu.

DONNA INEZ : Anna, eşti frumoasă!

DONNA ANNA : Sunt fericită. De-ar fi din nou noapte! Sunt femeie. Priveşte umbrele noastre pe zid, mi-a spus : Suntem noi o femeie, un bărbat! N-a fost un vis. Nu te ruşina altfel mă ruşinez şi eu! N-a fost un vis. Şi-am râs, şi m-a luat şi nu m-a întrebat cum mă cheamă, m-a sărutat pe gură m-a sărutat şi, ca să nu-l întreb nici eu cine e, m-a luat si m-a purtat în braţe prin lac, auzeam cum plescăie apa neagră, lovindu-se de picioarele lui.

DONNA INEZ : Mirele tău?

DONNA ANNA : El va fi mirele meu şi nimeni altul, Inez. Asta e tot ce ştiu. El şi nimeni altul. îl voi recunoaşte noaptea, când mă va aştepta lângă lac. Nici un alt bărbat pe lume nu va avea vreodată vreun drept asupră-mi. El mi-e mai aproape decât îmi sunt eu însămi.

DONNA INEZ : Taci!

DONNA ANNA : O, de s-ar face o dată noapte!

DONNA INEZ : Îi aud venind.

DONNA ANNA : Dă-mi vălul!

(Intră don Gonzalo şi pater Diego.)

DON GONZALO : A sosit ceasul. Eu nu sunt omul cuvintelor înaripate. Ceea ce simte un tată într-o zi ca asta, copila mea, să ţi-o spună acest sărut.

PATER DIEGO : Unde e vălul?

DONNA INEZ : Îndată.

PATER DIEGO : Hai, terminaţi, fiţi gata!

(Donna Inez şi donna Anna se îndepărtează.)

PATER DIEGO : Suntem singuri. Despre ce e vorba? Vorbeşte-mi deschis, comendatare. De ce nu ne-am înţelege unul pe altul, un om însurat şi-un călugăr? *(Iau loc pe scaune.)* Ei?

DON GONZALO : Precum spuneam, am intrat călare în cetatea Cordovei, unde m-a primit Muhamed, prinţul paginilor, jelindu-şi înfrângerea, iar curtenii în jur plângeau şi ei. Astea toate, a spus Muhamed, îţi aparţin, Erou al creştinilor, ia-le şi bucură-te de ele! Am rămas uluit de atâta splendoare; erau acolo palate, cum nici în vis n-am văzut, săli cu bolţi sclipitoare deasupra, grădini cu fântâni arteziene şi miresme de flori, şi Muhamed însuşi, plângând din nou, mi-a înmuiat cheile bibliotecii lui, pe care am pus s-o ardă de-ndată.

PATER DIEGO : Hm.

DON GONZALO : Şi aici, mi-a spus Muhamed, izbucnind din nou în plâns, aici a fost haremul meu. Fetele plângeau şi ele. Plutea un parfum straniu de mirodenii. Toate astea, mi-a spus el, sunt azi ale tale, Erou al creştinilor, ia-le şi bucură-te de ele!

PATER DIEGO : Hm.

DON GONZALO : Plutea un parfum straniu de mirodenii.

PATER DIEGO : Asta ai mai spus o dată.

DON GONZALO : Ia-le şi bucură-te de ele, mi-a spus.

PATER DIEGO : Câte erau?

DON GONZALO : Fete?

PATER DIEGO : Cam câte?

DON GONZALO : Şapte sau nouă.

PATER DIEGO : Hm.

DON GONZALO : N-aş vrea să iau parte la o sfântă cununie, pater Diego, până ce nu mă spovedesc.

PATER DIEGO : Înţeleg.

DON GONZALO : Şi-anume, e vorba de căsnicia mea.

PATER DIEGO : Mă îngrijoraţi!

DON GONZALO : Şaptesprezece ani am păstrat credinţa conjugală.

PATER DIEGO : E un lucru bine cunoscut! Căsnicia dumitale, don Gonzalo, e singura căsnicie perfectă pe care o putem arăta dincolo, paginilor. Necredincioşilor, cu haremurile lor, le vine uşor să facă glume pe socoteala scandalurilor din Sevilla noastră. Eu spun mereu: dacă Spania n-ar avea un bărbat ca dumneata, comendatare, ca model de soţ spaniol dar spuneţi mai departe!

DON GONZALO : Toate astea, zise el, sunt ale tale.

PATER DIEGO : Ia-le şi bucură-te de ele!

DON GONZALO : Da.

PATER DIEGO : Şi plutea un parfum ciudat.

DON GONZALO : Da.

PATER DIEGO : Mai departe!

DON GONZALO : Fetele pricep numai araba, altfel nu s-ar fi ajuns niciodată atât de departe; când m-au dezbrăcat, cum era să le spun că sunt însurat şi ce înseamnă asta pentru noi?

PATER DIEGO : Fetele te-au dezbrăcat?

DON GONZALO : Aşa le-a învăţat Muhamed.

PATER DIEGO : Mai departe.

DON GONZALO : Părinte Diego, am săvârşit un păcat.

PATER DIEGO : Ascult.

DON GONZALO : Am păcătuit cu gândul.

PATER DIEGO : Cum adică, cu gândul?

DON GONZALO : Am blestemat fidelitatea!

PATER DIEGO : Şi pe urmă?

DON GONZALO : Am blestemat cei şaptesprezece ani de căsnicie!

PATER DIEGO : Dar de făcut, ce-ai făcut?

DON GONZALO : Făcut…

PATER DIEGO : Nu-ţi fie teamă, don Gonzalo, vorbeşte-mi deschis cerul ştie oricum.

DON GONZALO : Făcut…

PATER DIEGO : Toţi suntem păcătoşi.

DON GONZALO : De făcut, n-am făcut nimic.

PATER DIEGO : De ce nu?

{Intră în haine de sărbătoare : donna Elvira, Tenorio, don Roderigo, cei trei veri şi fel de fel de fete, băieţi cu cădelniţe, trâmbiţaşi.)

DONNA ELVIRA : Soţul meu! Suntem gata! Cu tămâie şi trâmbiţe, ca acum şaptesprezece ani. Ce bine-ar fi să mai fim o dată tineri!

DON GONZALO : Unde e mirele?

DONNA ELVIRA : Îl găsesc minunat!

DON GONZALO : Eu întreb unde este.

DON RODERIGO : Don Juan, prietenul meu, vă roagă să-l iertaţi că n-a mai putut să vină la serbarea din noaptea trecută. Spune că obosit cum era, după drumul lung călare, a vrut să se odihnească puţin, înainte de a se înfăţişa socrilor şi miresei. Şi aşa s-a făcut că a adormit noaptea în parc, până ce l-au deşteptat cocoşii. Asta-i ce aveam să vă spun din parte-i. Acum se simte stânjenit. Nu îndrăzneşte să apară la nuntă, dacă nu mi se îngăduie să-l asigur că i se iartă somnul din parc.

DONNA ELVIRA : El nu îndrăzneşte! E cel mai curtenitor mire pe care l-am întâlnit vreodată. Nu ştiu ce nu i-aş putea ierta. *(Don Roderigo se înclină înaintea ei şi pleacă.)* L-am surprins, veneam din spate. L-am

întrebat de ce îşi roade unghiile, iar el se uita fix la mine şi tăcea. Donna Anna? m-a întrebat încurcat, ca şi cum eu aş fi fost mireasa lui şi nu-şi putea aminti cum arată. Ca şi cum eu aş fi fost mireasa lui. Nici măcar nu m-a salutat când mi-am ridicat trena rochiei şi am plecat; doar se uita, încremenit, după mine; l-am văzut în oglindă. E atât de absorbit, de cufundat în sine.

TENORIO : Vreau să sper că-i aşa.

DONNA ELVIRA : Ca înaintea unei execuţii.

(Răsună trâmbiţele. Don Roderigo vine cu Don Juan.)

TENORIO : Fiul meu!

DON JUAN : Tată!

TENORIO : Datina cere să spun câteva cuvinte, deşi sunt copleşit de emoţie, Dumnezeu mi-e martor, căci pentru prima oară te văd mire, pentru prima oară cinstiţii mei prieteni înţeleg ce vreau să spun pentru prima oară şi, să sperăm, fiul meu, pentru ultima oară.

DONNA ELVIRA : Înţelegem.

TENORIO : Obiceiul este.

PATER DIEGO : Scurt, fii scurt!

TENORIO : Dumnezeu să te binecuvânteze! Dumnezeu să te binecuvânteze!

(Don Juan îngenunchează şi se lasă binecuvântat.)

DONNA ELVIRA : Ah, ce elegant îngenunchează.

PATER DIEGO : Ce-aţi spus?

(Don Juan se ridică.)

DON GONZALO : Fiul meu!

DON JUAN : Tată socrule.

DON GONZALO : Nici eu nu sunt omul cuvintelor înaripate, dar ceea ce spun vine din inimă, şi de aceea voi fi! scurt.

(Don Juan îngenunchează din nou.)

DON GONZALO : A sosit ceasul.

DONNA ELVIRA : Alte cuvinte n-o să-i vină în minte, pater Diego, ordonă să sune trâmbiţele, îl cunosc eu, mai mult n-o să ştie să spună.

DON GONZALO : A sosit ceasul.

TENORIO : Dumnezeu să-l binecuvânteze!

DON GONZALO : Dumnezeu să-l binecuvânteze!

(Cei doi taţi se îmbrăţişează, trâmbiţele sună, apare mireasa voalată, condusă de donna Inez frumosul cortegiu îl încheie Don Juan în mătasă albă, şi mireasa, în mătasă albă, cu văl negru, stând unul în faţa celuilalt, iar între ei părintele toţi ceilalţi îngenunchează.)

PATER DIEGO : „Doamne, cine va fi primit oaspete în cortul tău? Cui i-e îngăduit să facă popas pe muntele tău sfânt?

Cel care umblă neprihănit şi toată viaţa lui păzeşte dreptatea şi grăieşte adevărul din inima lui, cel care-şi ţine cuvântul, chiar dacă jurământul îl păgubeşte, cel care astfel trăieşte, nu se va clătina în vecii vecilor.” Amin.

(Trâmbiţe.)

PATER DIEGO : Tu: donna Anna, fiica lui don Gonzalo de Ulloa, comendatar de Sevilla. Şi tu: don Juan, fiu al lui Tenorio, bancher din Sevilla. Voi amândoi, în straie de mireasă şi mire, veniţi din îndemnul liber al inimii voastre, decişi să rostiţi adevărul înaintea lui Dumnezeu, creatorul şi stăpânul vostru, răspundeţi limpede şi hotărât la întrebarea ce v-o pun în faţa cerului şi a oamenilor, pentru ca ei să vă fie martori pe pământ: vă recunoaşteţi faţa, unul altuia? *(Se ridică vălul donnei Anna.)* Donna Anna, îl recunoşti? Răspunde.

DONNA ANNA : Da!

PATER DIEGO : Răspunde, don Juan, o recunoşti?

(Don Juan tace ca încremenit.)

PATER DIEGO : Răspunde, don Juan, o recunoşti?

DON JUAN : Da negreşit o, da!

(Trâmbiţe.)

PATER DIEGO : Răspundeţi atunci la cealaltă întrebare.

DONNA ELVIRA : Ce tulburat e!

PATER DIEGO : De vreme ce vă recunoaşteţi, donna Anna şi don Juan, sunteţi hotărâţi şi gata să vă daţi mâna pentru veşnicul legământ al căsătoriei, care să vă ocrotească, pentru ca Satan, îngerul căzut, să nu prefacă minunea cerească a dragostei voastre în chin pământesc? Sunteţi, aşadar, gata să juraţi că nici o altă dragoste nu va sălăşlui în inima voastră, cât timp trăiţi, afară de aceea pe care o bmecuvântăm în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh? *(Toţi îşi fac seninul crucii.)* Te întreb pe tine, donna Anna.

DONNA ANNA : Da!

PATER DIEGO : Te întreb, don Juan.

DON JUAN : Nu.

(Trâmbiţe.)

PATER DIEGO : Să ne rugăm.

DON JUAN : Am spus : nu. *(Părintele începe să se roage.)* Nu! *(Cei îngenuncheaţi încep să se roage.)* Am spus: nu. *(Ruga amuţeşte.)* Vă rog, prieteni, ridicaţi-vă.

DON GONZALO : Ce spune?

TENORIO : Fiule, fiule!

DON GONZALO : A spus nu?

DON JUAN : Nu pot. Cu neputinţă. Vă rog să mă iertaţi. De ce nu vă ridicaţi?

PATER DIEGO : Ce înseamnă asta?

DON JUAN : V-am spus: nu pot să jur. Cu neputinţă. Nu pot. Ne-am îmbrăţişat noaptea trecută, desigur că pe ea o recunosc.

DON GONZALO : Ce spune?

DON JUAN : Fireşte că ne recunoaştem

DON GONZALO : Îmbrăţişat, zice? S-au îmbrăţişat?

DON JUAN : N-aş fi vrut să vorbesc despre asta.

DONNA ANNA : Dar e adevărul adevărat.

PATER DIEGO : Copiii cu tămâia să plece.

DON JUAN : Ne-am întâlnit în parc. Din întâmplare. Ieri pe întuneric. Şi dintr-o dată totul a fost atât de firesc! Fugisem de lume. Amândoi. Dar în întuneric, neştiind cine suntem, totul a fost atât de simplu. Şi frumos. Şi pentru că ne-am iubit, am făcut şi un plan acum pot să vi-l destăinuiesc: astă-noapte, voiam să ne revedem lângă lac. Ăsta ne-a fost jurământul. Şi eu voiam să răpesc fata.

DON GONZALO : S-o răpeşti?

DON JUAN : Da.

DON GONZALO : Pe fiica mea?

DON JUAN : Nici nu bănuiam, don Gonzalo, că ea este.

DON GONZALO : Ai înţeles, Elvira?

DONNA ELVIRA : Mai bine decât tine.

DON JUAN : Dacă nu m-ar fi cuprins o oboseală atât de cumplită, încât să dorm până în zori, v-aş fi cruţat, pe cuvânt, de toată această ceremonie. Ce să fi făcut? Era prea târziu. Am auzit trâmbitele şi n-am mai avut încotro, însă mi-am spus : O să fac un jurământ mincinos. Da, indignaţi-vă, dar e aşa cum vă spun. Să mă joc cu voi de-a nunta, aşa gândeam şi, pe urmă, la noapte, când se întunecă iar, atunci *(O fixează pe donna Anna.)* Dumnezeu mi-e martor, că nu m-aş fi aşteptat la una ca asta!

PATER DIEGO : La ce?

DON JUAN : Ca tu să fii fata.

TENORIO : Fiule, fiule!

DON JUAN : Numai fiindcă miroase a tămâie şi sună trâmbitele, tată, nu pot să jur când nu cred, şi eu nu mai cred nici în mine însumi. Nu ştiu pe cine iubesc. Altceva nu pot spune. Cel mai bine ar fi să mă lăsaţi să plec, şi cu cât mai repede, cu atât mai bine. *(Se înclină.)* Eu însumi sunt consternat.

DON GONZALO : Seducătorule! *(Don Juan vrea să plece.)*

DON GONZALO : Doar peste cadavrul meu! *(Trage spada.)* Doar peste cadavrul meu!

DON JUAN : La ce bun?

DON GONZALO : Doar peste cadavrul meu!

DON JUAN : Cred că nu vorbeşti serios.

DON GONZALO : Apără-te!

DON JUAN : Nici prin gând nu-mi trece!

DON GONZALO : Pe numele meu de Gonzalo, că n-o să ieşi din casa asta decât peste cadavrul meu!

DON JUAN : Dar eu n-aş vrea să ucid.

DON GONZALO : Doar peste cadavrul meu!

DON JUAN : Ei şi, ce-ar schimba asta? *(Se întoarce spre partea opusă.)* Soţul dumneavoastră, donna Elvira, ar vrea să mă facă ucigaşul lui îngăduiţi-mi o altă ieşire. *(Se înclină înaintea donnei Elvira, vrând să se retragă spre partea opusă, dar în aceeaşi clipă cei trei veri şi-au tras şi ei spadele, şi don Juan se vede înconjurat.)* Dacă ţineţi cu tot dinadinsul.

DON GONZALO : Moarte seducătorului!

CEI TREI : Moarte!

(Don Juan trage spada.)

CEI TREI : Moarte seducătorului!

DON JUAN : Sunt gata!

DONNA ELVIRA : Staţi!

DON JUAN : De bărbaţi nu mă tem.

DONNA ELVIRA : Staţi! *(Se interpune între ei.)* Patru contra unu! Şi nici nu ştim bine de ce-i atât de năucit tânărul ăsta! V-aţi ieşit din minţi? Vă rog, puţină judecată! Şi chiar acum, pe loc! *(Spadele se înclină spre pământ.)* Pater Diego, de ce nu scoţi nici un cuvânt?

PATER DIEGO : Eu.

DON JUAN : Ce-ar putea spune părintele? Cel mai bine mă înţelege el. Altfel, cum de nu s-a însurat?

PATER DIEGO : Eu?

DON JUAN : De pildă, cu donna Elvira.

PATER DIEGO : Pentru Dumnezeu.

DON JUAN : El îi spune Dumnezeu, eu, Geometria orice bărbat are ceva mai presus decât femeia când se trezeşte beţie.

PATER DIEGO : Ce vrei să spui?

DON JUAN : Nimic.

PATER DIEGO : Ce vrei să spui?

DON JUAN : Ştiu eu ce ştiu. Să nu mă întărâtaţi! Nu ştiu dacă şi comendatarul ştie.

TENORIO : Fiule, fiule!

DON JUAN : Ţi se rupe inima, tată, ştiu, mi-o tot spui de treisprezece ani şi nu m-ar mira, tată, dacă într-o zi ai muri. *(Către verii miresei.)* Ei, ne batem, ori nu ne batem?

DONNA ELVIRA : Dragă Juan.

DON JUAN : Sunt cavaler, donna Elvira, n-am să compromit o doamnă. Fiţi pe pace! Dar nu mă las prostit, numai fiindcă sunt tânăr.

DONNA ELVIRA : Dragă Juan.

DON JUAN : Ce vreţi de la mine?

DONNA ELVIRA : Răspuns la o singură întrebare. *(Către veri.)* Băgaţi-vă săbiile în teacă. Aştept. *(Către don Gonzalo.)* Şi tu! *(Verii bagă săbiile în teacă.)* Don Juan Tenorio, ai venit să te însori cu Anna, logodnica dumitale?

DON JUAN : Asta a fost ieri.

DONNA ELVIRA : Te înţeleg, dintr-o dată te-a cuprins teama. Ca şi pe Anna. Ai fugit în parc. Ca şi Anna. Vă temeaţi de împlinire. N-a fost aşa? Pe urmă însă, în întuneric, v-aţi întâlnit, fără să bănuiţi cine sunteţi, şi a fost frumos.

DON JUAN : Foarte.

DONNA ELVIRA : Nespus de frumos.

DON JUAN : Da.

DONNA ELVIRA : Şi dumneata nu ai mai fi vrut să te căsătoreşti cu logodnica pe care ai înşelat-o. Ai fi vrut să fugi cu fata cealaltă, s-o răpeşti.

DON JUAN : Da.

DONNA ELVIRA : De ce n-o faci?

DON JUAN : De ce?

DONNA ELVIRA : Nu vezi cum te aşteaptă fata pe dumneata şi pe nimeni altul, nu vezi cum radiază de bucurie că dumneata, logodnicul şi seducătorul, sunteţi unul şi acelaşi?

DON JUAN : Nu pot.

DONNA ELVIRA : De Ce?

DON GONZALO : De ce! De ce! Aici nu începe nici un de ce! *(îşi înalţă din nou spada.)* Moarte pângăritorului copilei mele!

DONNA ELVIRA : Soţul meu!

DON GONZALO : Apără-te!

DONNA ELVIRA : Soţul meu, n-am terminat convorbirea.

DON JUAN : Nu pot. Asta e tot ce am de spus. Nu pot să jur. Cum pot să ştiu pe cine iubesc? După ce ştiu câte se pot întâmpla. Chiar şi cu ea, logodnica mea, care m-a aşteptat pe mine şi nu pe altul, şi ce fericită a fost cu primul venit, care din întâmplare am fost chiar eu.

DON GONZALO : Apără-te!

DON JUAN : Dacă n-aveţi răbdare să vă aşteptaţi statuia de marmură, începeţi! *(Râde.)* N-am să uit niciodată, Erou al creştinătăţii, cum stăteaţi în haremul din Cordova. Ia-le şi bucură-te de ele! V-am văzut, începeţi! Eu sunt martorul domniei voastre: fetele maure au încercat tot ce le-a stat în putinţă ca să-l ducă în ispită pe bravul cruciat al căsniciei, dar jur c-a fost în zadar, l-am văzut, palid, în pielea goală, mâinile îi tremurau, spiritul era gata să cedeze dar trupul era puternic, spiritul era puternic, dar trupul era prea slab. Începeţi!

(Don Gonzalo lasă să-i cadă spada.)

DON JUAN : Sunt gata.

DONNA ELVIRA : Juan.

DON JUAN : V-am spus de la început: mai bine mă lăsaţi în pace simt că devin nepoliticos. *(îşi vâră sabia în teacă.)* Am să plec din Sevilla.

DONNA ANNA : Juan!

DON JUAN : Rămâi cu bine! *(Sărută mâna donnei Anna.)* Te-am iubit, Anna, deşi nu ştiu pe cine am iubit, pe logodnica mea sau pe cealaltă. V-am pierdut pe amândouă, pe amândouă prin tine. M-am pierdut pe mine însumi. *(îi sărută încă o dată mâna.)* Rămâi cu bine!

DONNA ANNA : Mergi cu bine!

(Don Juan se îndepărtează.)

DONNA ANNA : Să nu uiţi, Juan: pe malul lacului, la noapte astăzi la noapte Juan? Juan! *(Se duce după el.)*

PATER DIEGO : Prin urmare, nelegiuitul ăsta e lăsat să plece aşa?

DON GONZALO : Cerul să-l trăsnească!

PATER DIEGO : Asta o poate spune şi un preot. Cerul!

DON GONZALO : După el! Haideţi! înconjuraţi parcul! Haideţi! Sloboziţi câinii din lanţ şi înconjuraţi parcul! Haideţi, voi toţi, haideţi!

(Rămân în scenă donna Elvira şi Tenorio.)

TENORIO : Mi se rupe inima, donna Elvira, când văd cum se poartă fiul meu.

DONNA ELVIRA : Eu îl găsesc minunat.

TENORIO : Şi eu ce mă fac?

DONNA ELVIRA : Tată Tenorio, asta e ultima noastră grijă a tuturor, în clipa de faţă, crede-mă.

TENORIO : Carnea mea şi sângele meu: hăituit de câini!. Şi pe deasupra, nici nu cred că v-a sedus fata, unul ca el, atât de nepăsător faţă de femei. îl cunosc eu! Până la urmă o să se vadă că totul e o minciună, o minciună, ca să se întoarcă la geometria lui, atât e de lipsit de inimă. Nici măcar nu s-ar mira să mor într-o zi aţi auzit ce spunea nici măcar nu s-ar mira!

(Se aud câinii lătrând. Pater Diego se întoarce.)

PATER DIEGO : Şi dumneata, tată Tenorio, haidem!

(Donna Elvira rămâne singură.)

DONNA ELVIRA : Eu îl găsesc minunat!

(Don Juan năvăleşte înăuntru.)

DON JUAN : Am să-i nimicesc pe toţi, toată haita, dar nu mă însor, am să-i nimicesc.

DONNA ELVIRA : Vino!

DON JUAN : Unde?

DONNA ELVIRA : în odaia mea.

(Tenorio intră cu spada trasă, şi vede cum don Juan şi Elvira se îmbrăţişează, refugiindu-se în odaia ei.)

TENORIO : Fiule, fiule!

(Urmăritorii vin, cu spadele trase şi cu o haită de dulăi fioroşi, care se zbat să scape din lanţ.)

DON GONZALO : Unde e?

(Tenorio îşi duce mâna la inimă.)

DON GONZALO : Pe el! Înconjuraţi parcul!

(Urmăritorii ies din scenă, în goană.)

TENORIO : Eu,mor.

Intermezzo

În faţa cortinei apare Miranda, costumată ca mireasă, apoi Celestina, cu o trusă de cusut.

CELESTINA : Nu te grăbi, drăguţă, toate pe rând. Ai să ajungi la vreme. O nuntă ca asta, cu atâtea cuvântări, ţine mult.

MIRANDA : Nu trebuie să mă recunoască nimeni, Celestina, altfel ar porunci să mă biciuiască şi să mă lege la stâlp. Ajută-mă, Doamne! *(Trebuie să stea nemişcată, pentru ca Celestina să poată coase.)* Celestina.

CELESTINA : Dacă tremuri, nu pot să cos.

MIRANDA : Celestina, şi crezi chiar că semăn a mireasă?

CELESTINA : Perfect! *(Coase.)* Îţi spun, bărbaţii sunt cele mai oarbe fiinţe din câte a creat Dumnezeu. Eu am fost cusătoreasă, drăguţo, ştiu ce-ţi

spun. Dantele false, dantele veritabile, prea puţini le deosebesc, înainte de a le fi plătit. Ţi-o spun eu: bărbatul nu vede decât esenţialul.

MIRANDA : Celestina, abia mai pot răsufla.

CELESTINA : Asta se poate îndrepta. Te-am strâns prea tare peste sâni, văd eu, şi tu nu mai eşti fată mare. E de ajuns să descos puţin la subsuoară, o nimica toată. N-o să bage el de seamă, sau o să vadă când o să fi prea târziu. Dar nu tremura. Altfel te înţep. Ce ai pe dedesubt?

MIRANDA : Pe dedesubt? Nimic.

CELESTINA : Aşa-i cel mai bine.

MIRANDA : Şi-aşa mi-e rochia prea strimtă.

CELESTINA : în ce priveşte lenjeria, sunt ciudaţi mai ales domnii mai fini. Cum zăresc, de pildă, un roz sau un violet, se îngrozesc pe loc şi gustul tău îi îndepărtează. Tot aşa când vorbeşti despre romane, numai ce auzi vreun nerod din ăştia<: „Suntem două lumi diferite", şi oftează, privind pe fereastră. De-asta vă spun mereu: nu v-apucaţi să vorbiţi despre romane! Că s-a şi căscat prăpastia. Aşa e şi cu lenjeria. Sunt bărbaţi care n-au fugit din faţa nici unui duşman, dar care dau bir cu fugiţii când văd un petic roz pe covor. Gusturile nu se discută. Cel mai bine e să n-ai lenjerie de loc, îi surprinde, dar nu-i îndepărtează.

MIRANDA : Celestina.

CELESTINA : Nu tremura, drăguţo, nu tremura!

MIRANDA : Nu ştiu dacă pot cuteza, Celestina, sper că ce am pus la cale nu-i cu păcat.

CELESTINA : Acum nu te mai strânge, vezi, şi sânii sunt destul de tari. Ce-ai de gând? Şi jos, drăguţo, să facem un tiv, ca să ţi se vadă gleznele. Gleznele sunt lucru mare.

MIRANDA : Doamne Dumnezeule!

CELESTINA : Dar întâi să-ţi prindem voalul.

MIRANDA : Doamne Dumnezeule!

CELESTINA : De ce oftezi?

MIRANDA : De ce e amăgire tot ce facem?

CELESTINA : Asta-i bună! *(îi ridică rochia.)* Şi acum tivul.

MIRANDA : Nu aşa!

CELESTINA : Adică, să mă aplec?

MIRANDA : Celestina.

CELESTINA : Zece împunsături, şi gata. *(Miranda se învârteşte încet, ca un titirez, în timp ce Celestina, în picioare, punctează tivul la poalele rochiei sumese.)* Crezi c-o să te îmbrăţişeze? Fiindcă o să te ia drept donna Anna, mireasa lui. Să te sărute, să te îmbrăţişeze! Ce-am să mai râd, puicuţo, când o s-o păţeşti. Da, mă rog! Asta o să-ţi scoată gărgăunii din cap şi tocmai de aceea îţi dau şi eu o mână de ajutor. Donna Anna? o să spună, când o da cu ochii de tine şi o să-şi simtă conştiinţa încărcată, asta-i tot, apoi multe scuze, un potop de minciuni, şi n-o să mai fie timp de îmbrăţişări, ca să nu mai vorbim de plăcere. Crezi că soţii valorează mai mult decât valorează ei de fapt, drăguţo! Tu îi ştii cum sunt când vin la noi. *(A terminat tivul.)* Aşa.

MIRANDA : Îţi mulţumesc.

CELESTINA : Cum se simte mireasa? *(Sună.)* Iar un client.

MIRANDA : Lasă-mi oglinda!

(Intră un nobil spaniol.)

CELESTINA : Ce doriţi?

LOPEZ : Nu ştiu dacă am nimerit bine.

CELESTINA : Cred că da.

LOPEZ : Numele meu e Lopez.

CELESTINA : Oricare-ar fi.

LOPEZ : Vin din Toledo.

CELESTINA : Obosit de drum, înţeleg, doriţi un culcuş.

LOPEZ : Don Balthazar Lopez.

CELESTINA : Noi nu cerem date personale, domnul meu, e de ajuns dacă plătiţi înainte. *(Lopez priveşte în jurul lui)*

CELESTINA : Da, da, aţi nimerit bine, intraţi.

(Lopez o cercetează cu privirea pe Miranda.)

CELESTINA : Fata asta are zi liberă astăzi.

(Miranda singură, cu oglinda în mână.)

MIRANDA : Ajută-mă, Doamne! Nu cer mai mult: o singură dată să mă ia drept mireasă şi, chiar de-ar fi numai un joc, să îngenuncheze o singură dată în faţa mea şi să-mi jure că acesta este chipul, donna Anna, numai acesta, pe care-l îndrăgeşte chipul meu.

Actul III

În faţa palatului. în zori. Don Juan şade pe o scară, din depărtare tot se mai aude lătrat de câini, Don Juan mănâncă o potârniche, apare don Roderigo.

DON RODERIGO : Juan? Juan! Eu sunt, don Roderigo, prietenul tău de totdeauna. *(Don Juan mănâncă şi tace.)* Juan?

DON JUAN : Ce s-a întâmplat, Roderigo, prietenul meu de totdeauna, că nu-mi dai nici bună dimineaţa?

DON RODERIGO : N-auzi?

DON JUAN : Lătrăturile? Le-am auzit toată noaptea, dragul meu, deşi m-am tot mutat dintr-o odaie în alta. Când se apropiau, când se depărtau. Au o perseverenţă cu adevărat mişcătoare.

DON RODERIGO : Te-am căutat toată noaptea. *(Don Juan mănâncă şi tace.)* Ca să te previn. Ce faci aici, Juan, pe scara asta?

DON JUAN : Iau micul dejun.

DON RODERIGO : Juan, ascultă.

DON JUAN : Ai fost la mireasa ta?

DON RODERIGO : Nu.

DON JUAN: O greşeală, don Roderigo, prietenul meu de totdeauna, o greşeală temerară. Să nu-ţi laşi fata niciodată singură. Un necunoscut, gonit de câini, poate sări deodată pe fereastră în odaia ei, şi ea descoperă că nici tu nu eşti singurul bărbat pe lume!

DON RODERIGO : Ce vrei să spui cu asta?

DON JUAN : Adevărul. *(Mănâncă.)* Vino, mireasă dulce.

DON RODERIGO : Juan, şchiopătezi?

DON JUAN : Ca diavolul în persoană, ştiu. Aşa păţeşti când sari pe fereastră. *(Mănâncă.)* Nu există altă cale spre tine însuţi. *(Mănâncă.)* Femeia nu se satură niciodată.

DON RODERIGO : Juan, trebuie să te previn.

DON JUAN : Şi eu trebuie să te previn.

DON RODERIGO : Vorbesc serios, prietene. Are să se întâmple ceva groaznic, dacă nu-ţi vii în fire, ceva înspăimântător, ce-ai putea să regreţi toată viaţa. Dintr-o dată se isprăveşte cu gluma şi peste tot e numai sânge. Irevocabil. Toată noaptea m-am strecurat prin parc, Juan, am tremurat pentru *tine (Don Juan mănâncă şi tace.)* Nu-mi venea să-mi cred ochilor, când am văzut-o în faţa mea, afară, lângă lac, ca un spectru al morţii!

DON JUAN : Pe cine?

DON RODERIGO : Pe mireasa ta.

DON JUAN : Anna?

DON RODERIGO : Te-a aşteptat, Juan, toată noaptea. Parcă-i nebună. Ore întregi stă nemişcată ca o statuie, ore întregi, şi pe urmă porneşte iar, agitată, încolo şi-ncoace, pe mal. I-am vorbit. Juan e departe, în larg, pe insula aceea mică, zicea ea, şi nu i-am putut-o scoate din cap. Cum am plecat, a şi început să te strige. Iar şi iarăşi. Trebuie să vorbeşti cu ea.

DON JUAN : N-aş şti ce să-i spun, Roderigo. Acum nu sunt capabil de sentimente, iar că am părăsit-o, ştie şi ea. Ce mai încolo-încoace? Singurul lucru ce-l mai simt acum e foamea.

DON RODERIGO : Taci!

(Intră don Gonzalo, cu spada trasă.)

DON GONZALO : Stai! Cine-i aici?

DON JUAN : Ăsta abia se mai ţine pe picioare. Spune-i să renunţe.

DON GONZALO : Cine-i?

DON JUAN : Îşi caută pur şi simplu moartea şi statuia, o să vezi că nu se lasă până nu le găseşte.

(Intră cei trei veri, însângeraţi, în zdrenţe, istoviţi.)

DON GONZALO : Stai! Cine e?

UN VĂR : Trăsni-l-ar cerul pe nelegiuit!

DON GONZALO : L-aţi prins?

UN VĂR : Am ajuns la capătul puterilor, unchiule, ne-au rupt în bucăţi afurisiţii ăştia de câini.

ALT VĂR : Ai dat cu biciu-n ei, idiotule.

ALT VĂR : Idiot? Păi dacă se repezeau la mine?

DON GONZALO : Unde sunt câinii?

UN VĂR : Nu eu i-am căsăpit, unchiule.

DON GONZALO : Căsăpit?

ALT VĂR : A trebuit.

DON GONZALO : Căsăpit, aţi spus?

UN VĂR : A trebuit; ei sau noi.

DON GONZALO : Câinii mei?

ALT VĂR : Nu mai putem, unchiule Gonzalo, cerul să se răzbune singur, noi suntem la capătul puterilor.

DON GONZALO : Câinii mei.

UN VĂR : Trebuie să ne legăm rănile.

(Cei trei veri se târăsc afară.)

DON GONZALO : N-o să am linişte şi tihnă până nu vor fi şi câinii răzbunaţi. Spuneţi-i soţiei mele, când s-o trezi: până atunci n-o să mai am linişte şi tihnă.

(Don Gonzalo iese prin partea opusă.)

DON JUAN : Ai auzit? Cerul să-l trăsnească pe nelegiuit. Mişcătoare deviză. îmi pare rău de fiecare câine ucis în numele ei.

DON RODERIGO : Să nu ne batem joc de cer, prietene.

DON JUAN : Nu-mi bat joc de cer, prietene, îl găsesc frumos. Mai ales la ora asta. Rareori îl vezi la ora asta.

DON RODERIGO : Gândeşte-te acum la logodnica ta!

DON JUAN : La care?

DON RODERIGO : Aceea care rătăceşte acum pe malul lacului, strigându-ţi numele. Juan, tu ai iubit-o, ştiu bine.

DON JUAN : Şi eu ştiu. *(Aruncă osul.)* A fost o potârniche pe cinste. *(îşi şterge degetele.)* Am iubit-o. Îmi amintesc. în primăvară, când am văzut-o pentru prima oară pe donna Anna, am căzut în genunchi, aici, pe treptele astea. Mut. Ca fulgerat. Parcă aşa se spune. N-o să uit niciodată: cum cobora, pas cu pas, treptele astea, vântul îi umfla veşmântul, şi-apoi, când am îngenuncheat, s-a oprit şi ea tăcută. îi vedeam gura fragedă şi mă uitam în ochii ei albaştri, strălucitori, sub vălul negru. Era dimineaţa, ca şi acum, Roderigo, şi mi se părea că-mi curge soarele prin vine. Mi se tăiase răsuflarea că nu-i puteam vorbi, mi se pusese un nod în gât, să râd nu puteam, căci râsul s-ar fi prefăcut în plâns. Era iubirea, cred, da, asta era. Prima şi ultima oară.

DON RODERIGO : De ce ultima?

DON JUAN : Nimic nu se întoarce. Dacă în clipa asta ar coborî din nou treptele, cu veşmintele fâlfâind în vânt, dacă i-aş vedea strălucirea ochilor, sub văl, ştii ce-aş simţi? Nimic. în cel mai bun caz, nimic. O amintire. Cenuşă. Nu mai vreau s-o revăd vreodată. *(îi întinde mina.)* Rămâi cu bine, Roderigo!

DON RODERIGO : încotro?

DON JUAN : La geometrie.

DON RODERIGO : Juan, doar nu vorbeşti serios.

DON JUAN : E singurul lucru ce mi-a rămas, după noaptea asta. Nu mă compătimi. Am devenit bărbat, asta. e tot. Sunt zdravăn, după cum vezi, din creştet până în tălpi. Şi cu mintea trează de bucurie că totul a trecut ca o furtună surdă. O să plec călare afară din oraş în faptul dimineţii şi aerul curat o să-mi facă bine. Ce-mi mai trebuie? Când o să dau de un pârâu năvalnic, o să mă scald, râzând de frig şi gata cu nunta. Mă simt liber ca

niciodată, pe dinăuntru gol şi treaz, Roderigo, şi plin de dorul bărbăteştei geometrii.

DON RODERIGO : Geometria!

DON JUAN : N-ai simţit niciodată uimirea lucidă în faţa unei ştiinţe care spune adevărul? De pildă: ce e un cerc, puritatea unui loc geometric. Mi-e dor de puritate, prietene, de luciditate, de preciziune mi-e groază de mlaştina stărilor noastre sufleteşti. De un cerc sau de un triunghi nu m-am ruşinat niciodată, niciodată nu mi-au pricinuit dezgust. Ştii tu ce e un triunghi? Inexorabil ca soarta: există o singură figură cu cele trei laturi ale ei de care dispui, şi nădejdea, aparenţa unor posibilităţi neprevăzute, care ne pun de-atâtea ori inima în încurcătură, se spulberă ca o nălucă în faţa acestor trei linii. Aşa, şi nu altfel! spune geometria. Aşa, şi nu oricum! Aici nu încape nici o înşelăciune, nici un capriciu, există o singură figură care îşi poartă numele. Nu e frumos? Mărturisesc, Roderigo, că n-am trăit niciodată ceva mai măreţ decât acest joc, de care ascultă şi luna şi soarele. Ce e mai solemn decât două linii trase pe nisip, decât două paralele? Priveşte în cea mai îndepărtată zare, nimic decât nemărginirea; priveşte în largul mării, nimic altceva decât infinitul, şi ridică ochii spre Calea Laptelui: un spaţiu ameţitor, de neconceput, dar nu e infinitul pe care ţi-l arată numai cele două linii trase pe nisip, desluşite cu pricepere Ah, Roderigo, sunt plin de dragoste, de veneraţie, tocmai de aceea îmi pot bate joc. Dincolo de tămâie, acolo unde totul devine limpede şi senin şi străveziu, încep revelaţiile acolo nu sunt nici capricii, Roderigo, aşa ca în iubirea omenească; ceea ce e adevărat astăzi, va fi şi mâine, chiar şi atunci când nu voi mai respira, va fi adevărat şi fără mine, şi fără voi. Numai cel lucid simte ce e sfânt, tot restul e pălăvrăgeală, crede-mă, nici nu merită să ne mai pierdem timpul *(îi întinde mâna încă o dată.)* Rămâi cu bine!

DON RODERIGO : Şi fata de lângă lac?

DON JUAN : O s-o consoleze un altul.

DON RODERIGO : Crezi cu adevărat ce spui?

DON JUAN : Bărbat şi femeie de ce vreţi să credeţi mereu numai ceea ce vă place şi, în fond, credeţi că puteţi schimba adevărul, numai pentru că nu râdeţi de el. Roderigo, prietenul meu de totdeauna, îmi râd de tine! Îţi sunt prieten; de unde ştii însă că nu mi-ar putea veni o dată poftă să mă joc cu

prietenia noastră? Nu suport prietenii prea siguri de mine. De unde ştii că nu vin acum de la Inez a ta?

DON RODERIGO : Lasă gluma!

DON JUAN : De unde ştii că-i o glumă?

DON RODERIGO : O cunosc pe Inez a mea.

DON JUAN : Şi eu.

DON RODERIGO : De unde?

DON JUAN : Nu ţi-am spus? Am fost la ea.

DON RODERIGO : Nu-i adevărat.

DON JUAN : Eu sunt de felul meu dornic să ştiu totul, prietene. Mă întrebam dacă sunt în stare de asta. Inez e logodnica ta, o iubeşti şi te iubeşte. Mă întrebam dacă ar fi în stare s-o facă. Şi dac-o să crezi, când o să ţi-o spun.

DON RODERIGO : Juan!

DON JUAN : Crezi sau nu crezi? *(Pauză.)* Să nu crezi!

DON RODERIGO : Eşti diabolic.

DON JUAN : Mi-eşti drag. *(Se apropie de Roderigo şi-l sărută pe frunte.)* Sa nu crezi niciodată asta!

DON RODERIGO : Dac-ar fi adevărat, Juan, m-aş omorî pe loc, nu pe tine, nu pe ea, ci pe mine.

DON JUAN : Ar fi păcat de tine. *(îşi ridică de pe scară vesta şi o îmbracă.)* Acum ştiu de ce m-a înspăimântat chipul meu răsfrânt în apa cisternei, acea oglindă de azur încântător, fără fund. Nu fi curios ca mine, Roderigo! O dată ce părăsim minciuna, care sclipeşte ca un înveliş poleit, şi nu mai vedenx lumea doar ca o oglindă a dorinţei noastre, dacă vrem să ştim cine suntem, ah, Roderigo, atunci nu mai încetăm să ne prăbuşim şi ne vâjâie urechile de nu mai ştim unde sălăşluieşte Dumnezeu. Nu coborî niciodată în propriul tău suflet, nici în al altuia, Roderigo, ci rămâi la suprafaţa albastră a oglinzii, ca gâzele ce se leagănă deasupra apei ca să trăieşti, mulţi ani pe pământ. Amin *(îşi încheie vesta.)* Aşa fiind, îţi spun: Rămâi cu bine! *(îl îmbrăţişează pe Roderigo.)* Să am un prieten, un

Roderigo, un om care a tremurat toată noaptea pentru mine ce frumos a fost! De azi înainte n-am să mai tremur decât eu însumi pentru mine.

DON RODERIGO : Juan, ce s-a întâmplat cu tine?

(Don Juan râde.)

DON RODERIGO : S-a întâmplat ceva cu tine.

DON JUAN : Am terminat cu dragostea. *(Vrea să plece; don Roderigo îl reţine.)* A fost o tinereţe scurtă. *(Se smulge din mâna lui Roderigo.)* Lasă-mă!

(Don Juan pleacă, dar în această clipă recunoaşte silueta donnei Anna, care a apărut în capul scării, în rochia ei de mireasă, cu vălul pe cap.)

DON JUAN : De ce asta? *[Silueta coboară treptele încet.)* Donna. Anna. *(Silueta se opreşte pe treapta a treia de jos.)* Te-am părăsit. Tu nu ştii ce ştie toată Sevilla? Te-am părăsit! *(Femeia surâde şi tace.)*

DON JUAN : Îmi amintesc. O, da! îţi văd gura fragedă cum surâde. Ca şi atunci. Şi văd, sub văl, strălucirea ochilor tăi. Totul e ca şi atunci. Numai eu nu mai sunt acela care-a îngenuncheat aici, pe scara asta, şi nu există întoarcere.

SILUETA : Dragul meu Juan.

DON JUAN : N-ar fi trebuit să vii, Anna, şi nu pe treptele astea. Văzându-te, simt că aştept ceva ce nu se va mai întoarce. Azi, ştiu că dragostea nu e aşa cum am aşteptat-o pe treptele astea. *(Pauză.)* Du-te. *(Pauză.)* Du-te, îţi spun. În numele cerului şi al iadului, du-te!

SILUETA : De ce nu pleci tu?

(Don Juan rămâne pironit pe loc, ca sub o vrajă, şi o priveşte.)

SILUETA : Dragul meu Juan.

DON JUAN : Dragul tău Juan! *(Râde.)* Ştii unde-a fost dragul tău Juan în noaptea asta? La maică-ta a fost dragul tău Juan! Ai avea câte ceva de învăţat de la ea, dar şi pe ea a părăsit-o dragul tău Juan, care e atât de plin de iubire, înctt a sărit pe o fereastră ca să intre pe alta. La maică-ta, auzi? Au asmuţit câinii, ca şi cum n-ar fi fost destul de hăituit şi aşa, şi nici nu ştiu măcar cum o cheamă pe-a treia din timpul cununiei lui, o femeie tânără, nimic altceva, o femeie ca alte o sută, pe întuneric. Şi ce plăcere îi făcea

dragului tău Juan să te uite în întunericul fără nume şi chip, să ucidă şi să înmormânteze ceea ce s-a dovedit a fi fost o copilărie, şi-apoi să plece mai departe! Ce mai vrei de la el, care nu mai ştie decât să râdă? Şi-apoi, cum totul era atât de gol şi fără farmec nu speranţa l-a atras în ultima odaie pe Juan al tău, şi nu părul ei mai bălai, şi nici vreun alt fel, aparte, de a săruta, şi nici plăcerea de a-i învinge împotrivirea de fecioară s-a apărat sălbatic, până la extaz, ca să nu fie mai slabă decât dragul tău Juan. Afară lătrau câinii. O, da, deosebirile sunt îneântătoare, dar farmecul lor nu durează mult, şi în braţele noastre seamănă toate între ele, seamănă înspăimântător de mult. Ceva a avut însă ultima femeie din această noapte tulbure, ceva ce alta nu are şi nu va avea vreodată, ceva unic, aţâţător, irezistibil : era logodnica unicului său prieten.

DON RODERIGO : Nu!

DON JUAN : Ea nu te-a uitat, Roderigo, nici o clipă, dimpotrivă, numele tău ne ardea pe frunte, şi am gustat dulceaţa ticăloşiei, până la cântatul cocoşilor.

DON RODERIGO : Nu!

DON JUAN : Dar ăsta e adevărul adevărat!

(Don Roderigo iese în fugă.)

DON JUAN : Aşa mi-am petrecut noaptea asta, donna Anna, în timp ce mă aşteptai lângă lac, şi aşa îngenunchea acum în faţa ta. *(îngenunchează.)* Pentru ultima oară, o ştiu. Tu mi te-ai mai arătat o dată, ca să-mi iei ultimul lucru ce mi-a rămas: râsul meu fără căinţă. De ce te-am îmbrăţişat şi nu te-am recunoscut? Îmi vei lăsa imaginea acestei clipe, imaginea celei trădate, care nu va înceta să stea în faţa mea aşa, sub cerul însorit al dimineţii, oriunde m-aş duce.

SILUETA : Juan al meu!

DON JUAN : Cum ai mai putea crede că te iubesc? Socoteam că aşteptarea nu se va mai repeta. Cum s-o mai pot crede eu însumi?

SILUETA : Ridică-te!

DON JUAN : Anna!

SILUETA : Ridică-te!

DON JUAN : Nu îngenunchez ca să-ţi cer iertare. Doar o minune, nu iertarea mă mai poate salva de experienţa pe care am trăit-o.

SILUETA : Ridică-te!

DON JUAN : *(se ridică.)* Ne-am pierdut unul pe celălalt, ca să ne regăsim pentru totdeauna. Da! Pentru totdeauna. *(0 îmbrăţişează.)* Soţia mea!

SILUETA : Bărbatul meu!

(Apare don Gonzalo, cu sabia trasă.)

DON -GONZALO : Ah! Iată-l!

DON JUAN : Da, tată.

DON GONZALO : Apără-te!

DON JUAN : Vii prea târziu, tată, ne-am căsătorit din nou.

DON GONZALO : Apără-te!

DON JUAN : De Ce?

DON GONZALO : Ucigaşule!

DON JUAN : Tatăl tău nu poate înţelege fericirea noastră; deşi o vede cu ochii lui, tot n-o poate înţelege.

DON GONZALO : Fericire, zice, fericire.

DON JUAN : Da, tată, lasă-ne singuri.

DON GONZALO : şi tu târfo, tu o să te laşi din nou prostită de nelegiuitul ăsta, dacă nu-l străpung pe loc *(îl ameninţă pe don Juan, care se vede forţat să se apere.)* Jos cu el!

DON JUAN : Stai!

DON GONZALO : Apără-te!

DON JUAN : De ce „ucigaş”? În definitiv, sunt nişte câini, nemaivorbind de faptul că nu eu i-am ucis…

DON GONZALO : Şi don Roderigo?

DON JUAN : Unde e?

DON GONZALO : Scăldat în sângele lui, horcăind, te-a blestemat, pe tine, care i-ai pângărit logodnica.

DON JUAN : Roderigo?

(Don Juan e consternat de această ştire şi priveşte fix înaintea lui, în timp ce vâjâitul săbiei cornendatarului îl sâcâie, ca o gânganie, pe care o goneşte supărat.)

DON JUAN : Opreşte-te, îţi spun.

(Don Gonzalo cade străpuns de o lovitură fulger, înainte ca măcar să se fi ajuns la duel şi moare, în vreme ce don Juan, vârându-şi sabia în teacă, continuă să privească fix, ca mai înainte.)

DON JUAN : Moartea lui mă cutremură vorbesc de Roderigo. De ce a trebuit să fac din el victima adevărului? Nu m-a înţeles niciodată prietenul meu de totdeauna şi eu îl iubeam din toată inima. L-am prevenit: nu suport prieteni siguri de mine. De ce n-am tăcut? Acum câteva clipe mai era aici.

SILUETA : Moarte, moarte!

DON JUAN : Nu striga!

SILUETA : O, Juan!

DON JUAN : Să fugim!

(Pater Diego apare în fund, purtând pe braţe cadavrul donnei Anna, care s-a înecat, dar Don Juan nu-l vede încă.)

Să fugim! Aşa cum ne-am jurat noaptea, lingi lac, ah, atât de copilăreşte ne-am jurat, ca şi cum ai sta în puterea noastră să nu ne rătăcim şi să nu ne pierdem. De ce şovăi? Ţin mâna ta într-a mea, ca pe o viaţă ci mi-e din nou dăruită, mai adevărată decât cea dintâi, ce copilărească, îmbogăţită însă, pentru că acum ştim cât de repede trece. Tremuri? Priveşte-mă: recunoscător ca şi cel iertat simt acum soarele dimineţii acesteia, şi tot ce e viu *(Dă cu ochii de pater Diego, cu moarta în braţe.)* Ce înseamnă asta, pater Diego? *(Tăcere.)* Răspunde-mi! *(Tăcere.)* Care o mireasa mea? *(Strigă)* Răspunde!

PATER DIEGO : Nu-ţi va mai răspunde, don Juan, oricât de tare ai striga. Niciodată. S-a înecat. Ăsta e sfârşitul nunţii tale, don Juan, astea sunt roadele cutezanţelor tale.

DON JUAN : Nu.

(Pater Diego pune cadavrul jos.)

DON JUAN : Asta nu e mireasa mea. Nu e adevărat. Eu m-am cununat cu viaţa, nu cu un cadavru umflat de apă, cu braţele atârnând şi cu părul plin de mătasea-broaştei. Ce înseamnă vedenia asta în plină zi? îţi repet: asta nu-i mireasa mea.

PATER DIEGO : Atunci, care-i mireasa ta?

DON JUAN : Aceea! Cealaltă!

PATER DIEGO : Şi de ce vrea să fugă?

(Silueta încearcă să fugă în sus pe scări dar, în clipa aceasta, apar cei trei veri)

DON JUAN : Domnii mei, vă spun bun venit. Prietenul meu e mort.

UN VĂR : Mort.

DON JUAN : Şi asta de-aici?

PATER DIEGO : Moartă.

DON JUAN : Şi acesta e mort. Cine m-ar crede că s-a repezit în spada mea, ca o găină? O să învie ca statuie.

UN VĂR : Trăsni-l-ar cerul pe nelegiuit!

DON JUAN : Şi ce e cu tatăl meu?

UN VĂR : Mort.

DON JUAN : Adevărat?

UN VĂR : Mort.

DON JUAN : Adevărat, Pater Diego, parc-aş fi un cutremur sau un fulger. *(Râde.)* În ce vă priveşte, verii mei, hai, băgaţi-vă o dată spadele în teacă, pentru ca să supravieţuiţi şi să fiţi martori la nunta mea. Iată: două mirese, una vie, una moartă, eu trebuie să aleg; Pater Diego zice că m-am cununat cu moarta. Dar vă spun: ea *(Don Juan merge către femeia voalată şi o ia de mână)* ea şi nu o alta e mireasa mea, ea, cea vie, ea, care nu s-a dus la moarte, ca să nu mă blesteme până la sfârşitul zilelor mele, ea, care a apărut din nou rătăcitului, ca s-o recunosc, şi am recunoscut-o.

SILUETA : O, Juan!

DON JUAN : Ia-ţi vălul de pe faţă.

(Silueta îşi ridică vălul.)

PATER DIEGO : Miranda?!

(Don Juan îşi acoperă faţa cu amândouă mâinile, până ce rămâne singur, până ce morţii sunt scoşi afară, până ce sunetul clopotelor, care însoţeşte cortegiul mortuar se stinge.)

DON JUAN : Îngropaţi-o pe biata copilă, dar nu aşteptaţi să fac semnul crucii şi nu speraţi să plâng. Şi feriţi-vă din drumul meu. Acum nu-mi mai e frică de nimic. Să vedem, care din noi îşi bate mai tare joc de celălalt? Eu de cer sau cerul de mine?!

Pauză

Actul IV

O sală.

Don Juan, acum un bărbat de treizeci şi trei de ani, stă in faţa unei mese festive, cu argintărie şi lumânări, pe care le cercetează cu privirea. Slujitorul său Leporello aşază carafele pe masă. Trei muzicanţi aşteaptă ordine. în fund, o perdea mare.

DON JUAN : Voi aşteptaţi în camera de alături, înţeles? Şi în ce priveşte Aleluia : dacă s-ar întâmpla ceva, un accident sau, aşa de pildă, s-ar putea întâmpia să mă înghită iadul.

MUZICANTUL : Domnule!

DON JUAN : Voi să cântaţi mai departe. Înţeles? Aleluia se repetă până ce nu va mai fi nimeni aici în sală. *(îşi scoate mănuşile albe, în timp ce inspectează încă o dată masa.)* Pregătiţi-vă!

MUZICANTUL : Şi plata?

DON JUAN : Despre asta, mai târziu.

MUZICANTUL : Când nu va mai fi nimeni în sală?

DON JUAN : Domnilor, acum aştept treisprezece doamne, care susţin că le-am sedus ceva mai mult, îl aştept şi pe episcopul de Cordova, care e de partea doamnelor, cum bine ştie oricine aştept şi o statuie, pe care am invitat-o de asemeni un oaspete de piatră domnilor, n-am acum nervi pentru onorariile dumneavoastră, n-am nervi.

(Muzicanţii se retrag.)

DON JUAN : E destul de bine.

LEPORELLO : N-o să prea ajungă vinul, domnule, poate doar un păhărel de fiecare musafir.

DON JUAN : Ajunge. Sper că o să le treacă degrabă pofta de băut, cel mai târziu când va sosi oaspetele de piatră.

LEPORELLO : Domnule.

DON JUAN : Am dat faliment. *(Sună la intrare.)* Unde sunt cărţile de vizită?

LEPORELLO : Domnule. Doar nu credeţi serios c-o să vie ăla de pe soclul de piatră.

DON JUAN : Şi tu crezi serios c-o să vină?

LEPORELLO : Eu?! *(încearcă să râdă tare, batjocoritor, dar grimasa îi piere de pe obrazul înspăimântat, în clipa în care se aude a doua oară sunând.)* Poate că e chiar el!

(Don Juan aşază cărţile de vizită.)

LEPORELLO : Domnule…

DON JUAN : Dacă e iarăşi doamna aceea voalată, spune-i că nu mai primesc din principiu doamne voalate. Cunoaştem noi asta. Ar vrea să-mi mântuiască sufletul şi speră să le seduc din spirit de contradicţie. Spune-i doamnei că le cunoaştem procedeul şi ne-am săturat de el. *(Sună pentru a treia oară.)* De ce nu te duci să deschizi?

(Leporello se duce cu teamă. Alături, muzicanţii îşi încearcă instrumentele, se aude un amestec confuz de sunete, în timp ce don Juan aşază cu grijă cărţile de vizită; *ajungând la ultima se opreşte.)*

DON JUAN : Tu, mai vie decât toţi cei vii, tu nu vei veni, tu singura pe care am iubit-o, tu, cea dintâi şi cea din urmă pe care am iubit-o şi n-am recunoscut-o. *(Arde cartea de vizită la o lumânare.)* Cenuşă.

(Leporello se întoarce.)

LEPORELLO : Episcopul de Cordova!

DON JUAN : Suflă cenuşa de pe masă şi spune-i episcopului de Cordova să aştepte o clipă. Dar vorbeşte-i politicos. Episcopul doar nu e un creditor, vreau să spui, că nu-i datorez nimic, dar am mare nevoie de el. De n-ar fi biserica, n-ar fi nici iadul.

LEPORELLO : Domnule.

DON JUAN : Ce ai de tremuri mereu?

LEPORELLO : Ajunge, domnule, ajunge, nu trebuie să întreceţi măsura, să poftiţi la masă o statuie funerară! un mort care a putrezit şi mucegăit de mult şi, ce-i drept e drept, domnule, eu am fost un şnapan ori de câte ori merita să fiu, şi pentru o pradă bună sunt gata să fac orice, domnule, nu sunt un laş, domnule, dar ce aţi cerut ieri în cimitir, asta e o sfruntare dintr-o ambiţie deşartă, domnule, să poftiţi la masă o statuie funerară.

O VOCE : Don Juan?

LEPORELLO : Sfântă Mărie şi sfinte Iosif!

VOCEA : Don Juan?

DON JUAN : O clipă.

LEPORELLO : Vine.

DON JUAN : O clipă, spun, o clipă.

LEPORELLO : Fie-vă milă! Sunt nevinovat, am fost silit, am familie, Doamne Dumnezeule, cinci copii şi o nevastă. *(Se aruncă în genunchi.)* Fie-vă milă!

DON JUAN : Dacă vrei să te rogi, ieşi afară.

LEPORELLO : V-a chemat, am auzit.

DON JUAN : Ridică-te.

(Leporello se ridică.)

DON JUAN : Acum fă ce-ţi poruncesc: spune episcopului de Cordova că-l rog să mă aştepte. Dar spune-i-o aşa, cu multe vorbe şi înfloriturі: mai am nevoie aici de câteva minute.

LEPORELLO : Sfântă Marie şi sfinte Iosif.

DON JUAN : Şi nu uita cuvenita genoflexiune.

(Leporello iese.)

DON JUAN : Ei, ce s-aude acolo? *(Face câţiva paşi ,fe* perdeaua cea mare din fund, şi dindărătul ei apare Ce-igstina, travestită în statuie; numai capul îi e încă descoperit.) p_e ce nu-ţi pui tinicheaua aia pe cap?

CELESTINA : Coiful mi-e prea strâmt.

DON JUAN : Nimeni n-o să bage de seamă.

CELESTINA : Afară de mine.

(Don Juan îi face semn să dispară.)

CELESTINA : Am mai chibzuit o dată.

DON JUAN : Ce anume?

CELESTINA; Orice mi-aţi spune, e totuşi un sacrilegiu, şi pentru cinci sute n-o fac, domnul meu.

DON JUAN : Celestina.

CELESTINA : Pentru aşa ceva, domnule, mi se cuvine cel puţin o mie. Fiindcă dacă vă vând ducesei de Ronda, primesc o mie de pesoşi bani gheaţă.

DON JUAN : Asta se cheamă şantaj.

CELESTINA : Spuneţi-i cum vreţi, don Juan, mie nu îmi pasă cum îi ziceţi ci cât îmi daţi, şi cinci sute e prea puţin.

DON JUAN : Mai mult n-am.

CELESTINA : Atunci n-o fac.

(Don Juan îşi smulge ceva de la gât.)

CELESTINA : O amuletă?

DON JUAN : Ultimul lucru ce mi-a mai rămas. Hai, ia-o din loc! Dacă nu-mi izbuteşte acum prăbuşirea în infern, sunt un om pierdut.

CELESTINA : Nu sunt eu de vină c-aţi dat faliment, Don Juan. De ce îmi nesocotiţi oferta? Aţi fi mai bogat decât episcopul de Cordova. Vă spun: un palat cu patruzeci şi patru de camere.

DON JUAN : Nu mai vreau să aud vorbindu-se de asta!

CELESTINA : Se mai poate încă face.

DON JUAN : Isprăveşte o dată cu codoşlâcul! Toată Spania ştie, şi o spun pentru ultima oară : Nu mă întărâta.

CELESTINA : Au mai spus-o şi alţii.

DON JUAN : Taci!

(Celestina dispare îndărătul perdelei. Don Juan aşteaptă) dar nu intră decât Leporello.)

DON JUAN : Ce s-a întâmplat?

LEPORELLO : Domnule am uitat, domnule, ce trebuia să-i spun. E atât de solemn, domnule, şi măsoară sala în lung şi-n lat, de parcă n-ar mai avea răbdare până ce nu ne trăsneşte cerul.

DON JUAN : Spune-i că-l rog să intre.

(Leporello iese, lăsând deschise ambele canaturi ale uşii. Don Juan se pregăteşte să-l primească pe episcop: trage un scaun, încearcă unde şi cum e mai bine să îngenuncheze în faţa episcopului, apoi face un semn muzicanţilor. O muzică solemnă începe. Don Juan îşi aranjează jaboul în faţa unei oglinzi, în timp ce pe uşa deschisă intră încetişor o doamnă voalată. Pauză. Don Juan o zăreşte în oglindă şi tresare, fără să se întoarcă.)

DOAMNA : De ce te sperii?

DON JUAN : Pentru că ştiu singurul lucru care meri să fie ştiut: tu nu eşti donna Anna, căci donna Anna moartă. Atunci la ce bun vălul ăsta? *(Se întoarce.)* Cine sunteţi dumneavoastră?

DOAMNA : Ai dat ordin să nu fiu lăsată să intru… Şi deodată am găsit uşile deschise…

DON JUAN : Cu ce vă pot servi?

DOAMNA : Te-am iubit cândva, fiindcă un joc de şahi te-a atras mai irezistibil decât o femeie. Şi fiindcă ai trecut pe lângă mine ca un bărbat care are o ţintă în viaţă. O mai ai? Era geometria. E mult de-atunci. Şi văd ce viaţă duci: plină de femei, Juan, şi fără geometrie.

DON JUAN : Cine eşti tu?!

DOAMNA : Sunt astăzi ducesa de Ronda.

DON JUAN : Neagră ca moartea mi-aţi apărut în gliiidă, ducesă. Nu era nevoie de-atâta negru ca să mă înspăiniântaţi. Femeia, cu cât arată mai înfloritoare, cu atât aminteşte mai mult de moarte.

DOAMNA: Sunt în negru, fiindcă sunt văduvă.

DONJUAN : Eu sunt vinovatul?

DOAMNA : Nu.

DON JUAN : Despre ce. e vorba, ducesă de Ronda?

DOAMNA: Despre salvarea ta.

DON JUAN : Sunteţi doamna care vrea să se cunune cu mine. Sunteţi palatul cu patruzeci şi patru de camere. Stăruinţa dumneavoastră e uimitoare, ducesă de Ronda. De altfel, aveţi dreptate: deşi un joc de şah mă atrage mai irezistibil decât o femeie, viaţa mea e plină de femei. Şi totuşi vă înşelaţi. Femeia nu m-a învins încă, ducesă de Ronda, şi mai curând intru în iad decât să mă căsătoresc.

DOAMNA: Eu nu vin ca femeie

DON JUAN : Mă faceţi să mă ruşinez.

DOAMNA: Am avut atâţia bărbaţi, că m-am dezgustat de ei şi dezgustul s-a prefăcut în surâs, iar unul dintre ei, care credea că nu poate trăi fără zâmbetul acesta, m-a făcut ducesă, şi-apoi a murit.

DON JUAN : Înţeleg.

DOAMNA: Şi-acum mi-a rămas palatul din Ronda.

DON JUAN : Mi-a şi fost descris.

DOAMNA: Mi-am spus aşa: tu poţi locui în aripa stângâ, eu în cea dreaptă, ca şi până acum. între ele e o curte mare. Liniştea fântânilor arteziene. Nici măcar nu trebuie să ne întâlnim, afară numai dacă avem chef să stăm de vorbă. Şi la asta s-ar adăuga o avere ducală, destul de mare nu numai ca să acopere toate datoriile tale prosteşti, dar chiar să închidă gura oricărui judecător din lume care te-ar învinui de omor. Într-un cuvânt: nimeni nu te-ar putea distrage de la geometrie, cât timp ai locui la Ronda!

DON JUAN : Însă?

DOAMNA: Nici un însă.

DON JUAN : Înţelegerea ce-o arătaţi bărbatului recunosc, e cu totul neobişnuită, ducesă de Ronda. Dar ce preţ cereţi pentru aceasta salvare?

DOAMNA: Cer s-o primeşti, Juan.

DON JUAN : Nimic altceva?

DOAMNA: Poate că te iubesc încă, dar nu trebuia să te sperii; mi-am dat seama că nu am nevoie de tine, Juan, şi tocmai asta e ceea ce-ţi ofer înainte de toate; eu sunt fel meia care nu mai e nebună să creadă că n-ar putea trăi fără tine. *(Pauză.)* Gândeşte-te. *(Pauză.)* Tu te-ai iubit totdeauna doar pe tine însuţi, fără să te fi găsit vreodată. De aceea ne urăşti. Ne-ai considerat totdeauna drept femele, nu femei. Ca un episod. Pe oricare dintre noi. Dar episoadele ţi-aă înghiţit toată viaţa. De ce nu crezi într-o femeie, Juan, măcan o singură dată? E singura cale spre geometria ta, Juan! *(Leporello îl introduce pe episcopul de Cordova.)*

LEPORELLO : Eminenţa sa!

DON JUAN : Mă iertaţi, ducesă de Ronda, eminenţa sa şi cu mine avem o convorbire de afaceri, dar sper să v; văd în curând la masă, fără văl.

DOAMNA: La Ronda, dragul meu Juan! *(Doamna îşi ridică trena, face o reverenţă adâncă în faţa episcopului, apoi iese, urmată de Leporello, care închide uşile.)*

DON JUAN : Vedeţi, eminenţă, n-am linişte nici clipă. Toate vor să mă salveze prin căsătorie. Eminenţă! *(îngenunchează înaintea lui.)* Vă mulţumesc că aţi venit.

EPISCOPUL : Ridicaţi-vă.

DON JUAN : Doisprezece ani m-a urmărit biserica spaniolă nu îngenunchez din obişnuinţă, martor mi-e cerul, o fac din recunoştinţă cât mi-am dorit, eminenţă, stau de vorbă cu un bărbat!

EPISCOPUL: Ridicaţi-vă.

(Don Juan se ridică.)

EPISCOPUL: Despre ce este vorba?

DON JUAN : Eminenţa-sa nu vrea să ia loc?

(Episcopul se aşază).

DON JUAN : Nu mai pot să văd şi să aud femei, eminenţă. Nu înţeleg Creaţiunea. Era oare nevoie de două sexe? Am tot cugetat despre asta: despre bărbat şi despre femeie, despre nevindecabilul stigmat al sexului, despre specie şi individ, mai ales despre individ, despre funcţia pierdută a acestuia.

EPISCOPUL: Să trecem la chestiune.

(Don Juan se aşază.)

EPISCOPUL: Despre ce e vorba?

DON JUAN : Pe scurt, despre crearea unei legende.

EPISCOPUL: Cum adică?

DON JUAN : Despre crearea unei legende. *(Ia o carafă.)* Am uitat să vă întreb, eminenţă: doriţi ceva de băut? *(Episcopul refuză.)* Avem puţină vreme până ce vin doamnele şi îmi permiteţi să vorbesc fără ocol.

EPISCOPUL: Vă rog chiar.

DON JUAN : Propunerea mea e simplă şi clară : don Juan Tenorio, duşmanul de-a dreptul popular al domniei-voastre, cel pe care-l aveţi în faţă, în floarea vârstei lui mature şi pe punctul de a deveni nemuritor, da, îmi îngădui să spun: de a deveni un mit don Juan Tenorio, spun, e hotărât şi gata să fie mort de azi încolo.

EPISCOPUL : Mort?

DON JUAN : Cu anumite condiţii.

EPISCOPUL : De ce natură?

DON JUAN : Suntem între noi, eminenţă. Pe şleau domnia-voastră, biserica spaniolă, îmi acordaţi o rentă modestă, nimic altceva, o chilie într-o mânăstire, o mânăstirl de călugări, o chilie nu prea mică, dacă îmi pot exprimi dorinţa, şi, dacă e posibil, cu vederea spre munţii Andaluziei acolo să trăiesc cu pâine şi vin, anonim, cruţat de prezenţa femeilor, liniştit şi împăcat, cu geometria mea!

EPISCOPUL : Hm.

DON JUAN : Iar domniei-voastre, episcop de Cordova, v-aş oferi în schimb ceea ce îi trebuie bisercii spaniola mai mult decât banii: legenda despre prăbuşirea în iad a nelegiuitului. *(Pauză.)* Ce spuneţi de asta?

EPISCOPUL: Hm.

DON JUAN : S-au împlinit doisprezece ani, eminenţă! de când s-a ridicat statuia aceea cu inscripţia penibilă: CERUL SĂ-L NIMICEASCĂ PE NELEGIUIT, şi eu, don Juan Tenorio, mă plimb prin faţa ei ori de câte ori mă aflu la Sevilla, mai liber şi mai nevătămat decât oricare cetăţean al Sevillei. Cât timp, eminenţă, cât timp să mal duc viaţa asta? Să seduc, să străpung, să râd şi să piei mai departe. *(Se ridică.)* Trebuie să se întâmple ceva, episcope de Cordova, trebuie să se întâmple ceva.

EPISCOPUL: Se va întâmpla.

DON JUAN : Ce impresie fac asupra tineretului nostru? Tineretul mă ia ca exemplu; văd ce se va întâmpla: văd apropiindu-se o epocă întreagă care va alerga în gdl ca şi mine, îmbătată de curaj fiindcă a văzut că nu exista judecată pe lume, o generaţie întreagă de zeflemişti, cari se cred de talia mea, mândri de batjocura lor din ce în ci mai ieftină, mai ordinară, tot mai la modă, şi proşti, să te apuce disperarea, nu alta! Prevăd toate astea!

EPISCOPUL : Hm.

DON JUAN : Dumneavoastră nu-i vedeţi? *(Episcopul ia carafa şi-şi umple un pahar.)* Înţelegeţi-mă bine, episcope de Cordova, nu doar de femei sunt obosit bineînţeles, sufleteşte sunt obosit de păcat. Doisprezece ani dintr-o viaţă, ce nu se mai întorc, risipiţi în această copilărească provocare a văzduhului albastru pe care-l numim cer! Nu m-am speriat de nimic, dar vedeţi şi dumneavoastră, eminenţă, nelegiuirile n-au avut altă urmare decât să mă facă celebru. *(Episcopul bea.)* Sunt disperat. *(Episcopul bea.)* De treizeci şi trei de ani am parte de soarta atâtor oameni celebri : lumea întreagă ne cunoaşte faptele, aproape nimeni sensul lor. Mă cutremur când aud cum vorbesc oamenii despre mine. Parcă m-ar fi interesat vreodată femeile!

EPISCOPUL : Totuşi…

DON JUAN : La început, recunosc, m-a amuzat. Mâinile mele, aşa aud spunându-se, ar fi baghete magice; ele descoperă voluptăţi pe care soţul nu le-a găsit timp de zece ani.

EPISCOPUL: Te gândeşti la bietul Lopez?

DON JUAN : N-aş vrea să rostesc nici un nume, eminenţă.

EPISCOPUL: Don Balthazar Lopez.

DON JUAN : La toate mă aşteptam, eminenţă, dar nu la plictiseală. M-am săturat de gurile lor în extaz, şi de ochii lor, de ochii lor lăcrimoşi, micşoraţi de plăcere nu mai vreau să-i văd! Tocmai dumneavoastră, episcope de Cordova, mai mult decât oricine, vă străduiţi să-mi crească faima, zău că are haz: doamnele care vin de la predicile dumneavoastră mă visează pe mine, iar soţii îşi trag spadele din teacă, înainte măcar ca eu să le fi remarcat nevestele, şi trebuie să mă bat în duel, oriunde m-aş afla sau m-aş duce practica te face meşter, şi nici n-apuc să-mi bag în teacă spada că văduvele îmi şi sar de gât, plângând în hohot, să le consolez. Ce alta-mi rămâne de făcut, mă roţi decât să corespund faimei mele, să fiu victima celebrităţii dar, despre un singur lucru nu vorbeşte nimeni în polf ticoasa noastră Spanie: cum îşi fac păcat femeile cu mine. Sau, să zicem că nici nu mă uit la văduvă, fac stânga împrejur şi-mi văd de drumul meu, ceea ce numai uşor nu e, eminenţă, cunoaştem doar setea de răzbunare ce nu se stinge o viaţă întreagă în femeia care a nădăjduit o dată să fie sedusă, şi n-a fost. *(Bătăi în uşă.)*

(Bătăi în uşă.)

EPISCOPUL: De ce mă priviţi aşa?

DON JUAN : Ciudat.

EPISCOPUL: Ce e ciudat?

DON JUAN : Pentru prima dată vă privesc de aproape, episcope de Cordova; n-aţi fost cândva mult mai gras?

EPISCOPUL: Predecesorul meu, poate.

DON JUAN : Totuşi am dintr-o dată impresia c-am mai văzut chipul dumneavoastră întunecat. Unde ne-am mai întâlnit? *(Bătăi în uşă.)* Foarte ciudat. *(Bătăi în uşă.)*

DON JUAN : Vă vorbeam despre necazurile mele.

EPISCOPUL: Căsătorii pângărite, familii distruse, fiice seduse, taţi omorâţi, fără a mai vorbi de soţii care trebuie să supravieţuiască ruşinii lor

şi dumneata, care eşti vinovat de toate astea, dumneata, don Juan Tenorio, îndrăzneşti să vorbeşti de necazurile dumitale!

DON JUAN : Văd că vă cutremuraţi.

EPISCOPUL: Să râdă toată ţara de tine că eşti vi soţ încornorat! Ai trăit vreodată asta, să ştii ce înseamnă?

DON JUAN : Dumneavoastră da, eminenţă?

EPISCOPUL: Un om de treabă ca Lopez.

DON JUAN : Eminenţa-voastră pare a fi rudă cu el, că-l tot aminteşte mereu pe onestul Lopez, care a donat, pe cât ştiu, jumătate din averea lui, pentru ca biserica spaniolă să nu înceteze a mă urmări, ba acum a trecut la alte fapte, preacinstitul dumneavoastră Lopez; mi-a înconjurat casa cu zbirii lui. Văd că păliţi, eminenţă, dar fapt e că nu mai pot ieşi din casă, fără să fiu silit a străpunge un om e ceva cumplit, eminenţă, credeţi-mă, ceva cu adevărat cumplit. *(Intră Leporello.)* Nu ne deranja acum!

(Leporello dispare.)

EPISCOPUL: Ca să rămânem la ceea ce vorbeam.

DON JUAN : Vă rog!

EPISCOPUL : La crearea unei legende.

DON JUAN : Trebuie numai să fiţi de acord, episcope de Cordova, şi legenda s-a şi făcut. Am tocmit pe cineva care să joace rolul comendatarului mort, şi cum or auzi glasul lui sepulcral, doamnele or să şi înceapă să ţipe de spaimă. Nu vă faceţi griji! O să mai adaug din parte-mi un hohot de râs dispreţuitor, aşa ca să le treacă fiorii, o detunătură la momentul potrivit, ca să-şi ascundă doamnele obrazul priviţi, eminenţă, ingenioasa maşină de sub masă şi a şi început să pută a pucioasă şi fum. Totul foarte rapid, se înţelege: uluiala e mama minunilor. Şi dumneavoastră, aşa gândeam, aţi spune pe dată un cuvânt nimerit, cum vă place s-o faceţi, un cuvânt despre încrederea în pronia cerească, muzicanţii mei ar executa, cum le-am cerut, Aleluia, şi gata.

EPISCOPUL: Şi dumneavoastră?

DON JUAN : Eu sar în pivniţă eminenţa-voastră observă acest ingenios chepeng în podea! fireşte nu fără un ţipăt potrivit, care să stârnească teama

şi milă, cum cere Aristotel. În pivniţă mă aşteaptă rasa cafenie şi un brici ascuţit ca să-mi radă renumita mea mustaţă, şi iată, pe cărarea plină de colb, se depărtează un călugăr.

EPISCOPUL: Înţeleg.

DON JUAN : Condiţia : amândoi păstrăm taina. Altfel nu ieşim nici unul la socoteală. Prăbuşirea mea în infern vestea se va răspândi într-o clipă, şi cu cât o vor fi văzut mai puţini martori oculari, cu atât o vor îmbogăţi cei mulţi, care n-au fost de faţă, apărând-o de orice bănuieli căderea mea va consola toate doamnele, pe soţii lor, legiunea ameninţătoare a creditorilor mei, pe scurt, toţi vor avea satisfacţia dorită. Ce-ar putea fi mai minunat?

EPISCOPUL: Înţeleg.

DON JUAN : Don Juan a murit. Mă pot ocupa în linişte de geometria mea. Şi dumneavoastră, şi biserica, veţi avea despre justiţia divină o dovadă, cum nu veţi mai găsi alta în toată Spania.

EPISCOPUL: Înţeleg.

(Leporello intră din nou.)

LEPORELLO : Domnule .

DON JUAN : Ce e?

LEPORELLO : Doamnele sunt aici.

DON JUAN : Unde?

LEPORELLO : În curte. Sunt cam furioase, domnule. Fiecare credea că va fi între patru ochi cu dumneavoastră, aşa şi pe dincolo. Dacă n-aş fi tras repede zăvorul, n-ar mai fi fost nici una aici. Se fâţâie şi cotcodăcesc, de parc-ai fi într-o ogradă andaluză.

DON JUAN : Bine.

LEPORELLO : Adică, să fiu precis, aşa cum doreşte domnul : acum stau liniştite, măsurându-se una pe alta pieziş, şi fiecare îşi face vânt cu evantaiul.

DON JUAN : Să intre *(după ce aruncă o privire episcopului),* să zicem, peste cinci mimite.

(Leporello iese.)

DON JUAN : Eminenţă, spuneţi-mi numele mânăstirii!

EPISCOPUL: Sunteţi foarte sigur de reuşită.

DON JUAN : Fireşte, biserica nu se poate folosi de o legendă decât dacă e reuşită. înţeleg ezitarea dumneavoastră, episcope de Cordova, dar fiţi fără grijă: povestea e verosimilă, nu e nicidecum originală, o veche legendă, o statuie funerară care-l zdrobeşte pe ucigaş există şi în antichitate, tot aşa, craniul batjocorit al unui mort, care trage după sine pe cealaltă lume pe cel ce-şi bătea joc gândiţi-vă la baladele bretone cântate de soldaţii noştri. Noi folosim tradiţia.

(Episcopul îşi scoate odăjdiile şi ochelarii negri ce-i purta până atunci şi apare în adevărata lui înfăţişare.)

DON JUAN : Don Balthazar Lopez?

LOPEZ : Da.

DON JUAN : Aşadar, chiar dumneata erai!

LOPEZ : Ne-am văzut o singură dată, don Juan, şi numai o clipă. Unduirea unei perdele albe a stins lumânarea când am deschis uşa, şi v-am găsit la soţia mea şi, deodată, o flacără uriaşă ca un steag, îţi mai aminteşti, şi-a trebuit să sting focul.

DON JUAN : Exact.

LOPEZ : N-a mai fost timp de duel. *(Don Juan îşi scoate sabia.)* După ce am aflat ce pui la cale ca să scapi de răzbunarea noastră, o să-mi fac o adevărată plăcere să demasc legenda dumitale blasfemătoare. Porunceşte să intre doamnele! Vei rămâne aici pe pământ, don Juan Tenorio ca si noi, iar eu n-o să am linişte până ce nu mă voi şti răzbunat, până ce n-o să vă văd şi pe dumneavoastră, don Juan Tenorio, căsătorit.

DONJUAN : Ha!

LOPEZ : Şi anume, cu nevastă-mea!

(Intră Leporello.)

LEPORELLO : Doamnele!

LOPEZ : Pare-se că şi unui maestru de şah i se întâmplă să mute greşit o piesă şi dintr-o dată, sigur de izbânda planului său viclean, se face singur

mat.

DON JUAN : Vom vedea.

(Intră cele treisprezece doamne indignate; la vederea pretinsului episcop amuţesc, în primul moment, căci Lopez şi-a pus din nou pălăria episcopală; doamnele îi sărută tivul veşmântului, cu demnitate, pentru ca apoi să înceapă)

DONNA ELVIRA : Eminenţă, suntem înşelate.

DONNA BELISA : Înşelate fără pic de ruşine.

DONNA ELVIRA : Credeam că e pe patul de moarte.

DONNA ISABEL : Şi eu.

DONNA VIOLA : Fiecare dintre noi.

DONNA ELVIRA : Pe cuvânt de onoare, altfel n-aş fi venit niciodată.

DONNA FERNANDA : Nici una dintre noi.

DONNA ELVIRA : Eu, văduva comendatarului.

DONNA FERNANDA : Şi eu credeam că e pe moarte.

DONNA INEZ : Şi eu, şi eu.

DONNA ELVIRA : Credeam că se căieşte.

DONNA BELISA : Oricare dintre noi.

DONNA ISABEL : Că vrea să se pocăiască, aşa credeam.

DONNA VIOLA : Ce altceva.

DONNA ELVIRA : Eminenţă, eu sunt o doamnă.

DONNA BELISA : Şi noi?

EPISCOPUL : Donna Belisa.

DONNA BELISA : Noi nu suntem doamne, eminenţă?

EPISCOPUL: Linişteşte-te, donna Belisa, ştiu că eşti soţia bunului Lopez.

DONNA BELISA : Nu rostiţi numele lui!

EPISCOPUL: De ce nu?

DONNA BELISA : „Bunul Lopez”, cum îşi spune el mereu, n-a scos o dată măcar sabia pentru mine, eminenţă, nu s-a bătut nici o singură dată, ceilalţi soţi cel puţin s-au bătut, eu sunt singura din acest cerc, care n-a rămas văduvă.

EPISCOPUL: Stăpâniţi-vă!

DONNA BELISA : Bunul Lopez!

DONNA ELVIRA : Mă aşteptam la orice, eminenţă, dar nu la o paradă de femei adultere, împopoţonate, care se socotesc de-o seamă cu mine.

DOAMNELE : Ah!

DONNA ELVIRA: Puteţi să vă indignaţi, adunătură de făţarnice, răcoriţi-vă cu evantaiele, ştiu prea bine de ce-aţi venit în casa asta blestemată.

DONNA BELISA : Şi dumneavoastră?

DONNA ELVIRA : Unde e, mă rog, iubitul vostru, unde e, să-i scot ochii?!

DON JUAN : Aici. *(Intră în cerc ca un toreador.)* Vă mulţumesc, iubitele mele, că aţi venit toate. Fireşte, nu chiar toate, dar destule cred, ca să serbeze prăbuşirea mea în infern.

LEPORELLO : Domnule!

DON JUAN : Iubitele mele, să ne aşezăm.

(Doamnele rămân nemişcate cu evantaiele în mină.)

DON JUAN : Mărturisesc, e cam [ciudat să-ţi vezi iubitele adunate toate în aceeaşi sală, da, foarte ciudat, am tot încercat să-mi închipui cum ar fi, dar degeaba, şi nu ştiu cum să vorbesc în această clipă solemnă, când vă văd pe toate împreună, străine una-de-alta şi totuşi nu numai unite prin mine, ci despărţite prin mine, aşa încât nici una nu mă priveşte în ochi. *(Doamnele îşi fac vânt cu evantaiul.)* Doamnele mele, ne-am iubit. *(O doamnă scuipă la, picioarele lui.)* Mă mir şi eu, donna Viola, cât de puţin a rămas din ceea ce a fost!

DONNA ISABEL : Nu mă cheamă Viola!

DON JUAN : Iartă-mă.

DONNA VIOLA : Îi spune ei Viola!

DON JUAN : Iartă-mă şi tu.

DONNA VIOLA : Asta nu mai pot să suport!

DON JUAN : Ce efemer e sentimentul care, în clipa când îl trăim, ne duce atât de aproape de veşnicie încât ne orbeşte, ca indivizi; da, donna Fernanda, e amar!

DONNA ISABEL : Nici pe mine nu mă cheamă Fernanda!

DON JUAN : Draga mea.

DONNA ISABEL : Aşa ai spus fiecăreia : draga mea!

DON JUAN : Totdeauna impersonal, donna Isabel acum îmi amintesc numele : donna Isabel! Tu, cea cu atâta suflet, gata să se reverse, de ce n-ai izbucnit imediat în plâns? *(Către episcop.)* Memoria bărbatului e ciudată, aveţi dreptate, nu-şi aminteşte decât amănuntele: o perdea albă, care flutură peste o luminare aprinsă.

DONNA BELISA : Doamne.

DON JUAN : Altădată se auzea un foşnet în păpuriş şi eu, speriat trăgeam spada; era o raţă în lumina lunii.

DONNA VIOLA : O, Doamne!

DON JUAN : Ce rămâne în amintire sunt nişte obiecte: un vas lipsit de gust, o pereche de papuci, nu crucifix de porţelan. Uneori, o mireasmă de lămâiţă veştedă.

DONNA ISABEL : O, Doamne!

DON JUAN : Şi aşa mai departe, şi aşa mai departe. Şi în depărtata mea tinereţe, care a fost de scurtă duratăj aud lătratul răguşit al unei haite de dini, noaptea, în parc.

DONNA ELVIRA : O, Doamne!

DONNA CLARA : O, Doamne!

DONNA INEZ : O, Doamne!

DON JUAN : Asta e tot ce-mi pot aminti. *(Doamnele şi-au acoperit obrazul cu evautaiele.)* Leporello, aprinde luminările! *(Leporello aprinde luminările.)* Nu ştiu dacă sunt altfel decât ceilalţi bărbaţi. Păstrează ei oare amintirea nopţilor petrecute cu femei? Eu mă înspăimânt când privesc

înapoi la viaţa mea; mă văd ca un înotător în râu: nici o urmă îndărăt. Dumneavoastră, nu? Şi dacă m-ar întreba un tânăr cum e cu femeile, vă spun sincer că n-aş şti ce să-i răspund, le uiţi ca pe un fel de mâncare, sau ca pe-o durere, şi abia atunci când se repetă, ştiu: Aşa a fost, da, aşa a fost întotdeauna. *(Leporello a aprins lumânările.)* Nu ştiu, don Baltazar, dacă vreţi să vă scoateţi masca acum ori mai târziu.

DONNA BELISA : Ce spune?

(Episcopul scoate masca.)

LOPEZ : Numele meu e Lopez.

DONNA BELISA : Tu?!

LOPEZ : Don Balthazar Lopez.

DON JUAN : Vistiernicul din Toledo, dacă nu mă înşel, purtător al mai multor ordine. Cum vedeţi, domnul Lopez a preluat dezinteresat funcţia, totdeauna delicată, de reprezentant al geloziei soţilor.

LOPEZ : Ironia dumitale, don Juan, a atins culmea.

(Se aude un duduit înăbuşii.)

DON JUAN : Linişte! *(Se aude un duduit înăbuşit.)* Domnul Lopez din Toledo are cuvântul.

(Se aude un duduit înăbuşit.)

LOPEZ : Nu vă speriaţi, doamnele mele, ştiu eu ce farsă vi se joacă aici, ascultaţi-mă!

LEPORELLO : Domnule!

DON JUAN : Taci!

LEPORELLO : Uşile sunt încuiate.

(Doamnele ţipă.)

LOPEZ : Ascultaţi-mă!

(Doamnele au alergat către uşi, dar le-au găsit încuiate; *don Juan s-a aşezat pe marginea mesei şi îşi toarnă vin într-un pahar.)*

DON JUAN : Ascultaţi-l!

LOPEZ : Doamnelor.

DON JUAN : Îmi îngăduiţi să beau între timp; mi-e sete. *(Bea.)* Vorbiţi odată!

LOPEZ : El nu va părăsi această casă, doamnelor, fără a-şi fi luat pedeapsa cuvenită. De asta, am avut eu grijă. A sunat ceasul judecăţii. S-a umplut paharul nelegiuirilor lui.

DON JUAN : Acum abia? Nu s-a umplut de mult? *(Bea.)* Şi totuşi nu se întâmplă nimic, asta e partea nostimă. Ieri, în cimitir, Leporello, n-am făcut totul ca să ne batem joc de comendatar?

LEPORELLO : Domnule.

DON JUAN : Nu l-am poftit la ospăţ?

DONNA ELVIRA : Pe soţul meu?!

DON JUAN : Credinciosul meu slujitor l-a văzut cu ochii lui pe soţul tău cum îşi clătina coiful de piatră, răspunzându-mi deci limpede că azi are timp. De ce nu vine? A trecut de miezul nopţii. Ce trebuie să fac ca, în sfârşit, să mă trăsnească cerul vostru?

(Se aude un duduit înăbuşit.)

LOPEZ : Nu pleca, donna Elvira, nu pleca! *(Se aude un duduit înăbuşit.)* Nu e adevărat, e o şarlatanie fără seamăn, nimic nu e adevărat, vrea să-şi bată joc de voi. Vedeţi sub masă maşina asta ingenioasă? Detunătura şi pucioasa sunt menite să vă sperie, ca să vă pierdeţi minţile, ca să credeţi că don Juan s-a prăbuşit în infern prin hotărârea judecăţii divine, dar totul nu e decât teatru, un sacrilegiu fără pereche, numai ca să scape de pedeapsă pe pământ. Să păcălească întreaga Spanie, ăsta era planul lui, să răs-pândească o legendă, ca să scape de pedeapsa noastră, nimic altceva, ăsta era planul lui, teatru şi nimic altceva. *(Don Juan râde.)* Tăgăduieşti?

DON JUAN : De loc.

LOPEZ : Aţi auzit, doamnelor?

DON JUAN : Nimic altceva decât teatru.

LOPEZ : Uitaţi-vă: ăsta e ingeniosul chepeng în podea, doamnelor, priviţi-l doamnelor, încredinţaţi-vă cu ochii dumneavoastră! *(Don Juan râde.)* Nimic altceva decât teatru!

DON JUAN : Ce altceva? *(Bea.)* Asta spun de doisprezece ani : nu există un iad adevărat, nici lumea de apoi, nici judecata cerească. Domnul Lopez are perfectă dreptate : nimic decât teatru.

LOPEZ : Aţi auzit, doamnelor?

DON JUAN : Priviţi. *(se ridică şi dă la o parte peri deaua din fund, astfel încât să se vadă statuia teatrală a cornet datarului)* vă rog.

(Doamnele ţipă.)

DON JUAN : De ce tremuraţi?

O VOCE : Don Juan!

LEPORELLO : Domnule, domnule.

VOCEA : Don Juan!

DON JUAN : Teatru, nimic altceva.

VOCEA : Don Juan!

LEPORELLO ; Domnule, uite că întinde mâna.

DON JUAN : Nu mă tem, dragele mele, vedeţi cuml îi iau mâna de piatră într-a mea. *(Don Juan ia de mână statuia o detunătură, fum, don Juan şi statuia se prăbuşesc prin chepeng, muzicanţii cântă Aleluia, aşa cum li s-a poruncit.)*

LOPEZ : Nu-i nimic adevărat, doamnelor, nu-i nimici adevărat, vă conjur, nu vă închinaţi! *(Doamnele îngenunchează şi se închină.)* Muieri! *(Toate uşile se deschid, la fiecare uşă câte un paznic.)* De ce v-aţi părăsit posturile?

ZBIRUL : Unde e?

LOPEZ : I-a reuşit şi asta!

Intermezzo

În faţa cortinei interioare apare Celestina cu Leporello.

CELESTINA: Trebuie să vorbesc între patru ochi cu ea. Du-te la trăsură! Te cunosc eu: câteva clipe în grădina mânăstirii, câteva dangăte de clopot la vecernie, şi te-ai şi muiat în curând ai să crezi şi tu că a ajuns în iad.

(Apare o călugăriţă.)

CELESTINA : Soră Elvira?

(Leporello iese.)

CELESTINA : Soră Elvira, am venit, fiindcă am mustrări de cuget. Pentru ce am făcut atunci. N-ar fi trebuit s-o fac. Mă mustru singură când văd ce a ieşit, când văd cum te rogi toată ziulica, numai fiindcă te-ai prins în capcană şi-ai dat crezare şarlataniei cu oaspetele de piatră. Nu mi-am închipuit c-are s-o creadă cineva. Pe cinstea mea! Şi azi o crede toată Spania! În public nu mai poate nimeni să spună adevărul. Nefericitul ăla de Lopez! Ai auzit doar: surghiunit din ţară, numai fiindcă a cutezat să spună deschis că un şarlatan a jucat pe fantoma comendatarului. Soră Elvira, eu am fost aceea care am făcut pe oaspetele de piatră, eu şi nimeni altul. Nefericitul ăla de Lopez! Ai auzit doar: s-a spânzurat dincolo, în Maroc, sărmanul de el, după ce şi-a dăruit toată averea bisericii spaniole, şi-acum nici măcar biserica nu-l crede. De ce-o duce atât de greu adevărul în Spania? Am călătorit trei ceasuri, numai ca să-ţi spun adevărul, soră Elvira, adevărul gol-goluţ. Mă asculţi? Sunt ultimul om care ştie adevărul în istoria asta neroadă, şi zău că am o piatră pe inimă, soră Elvira, de când am aflat c-ai intrat la mânăstire din pricina ei. N-am nimic împotriva mânăstirii. între noi, soră Elvira: don Juan nu e în iad. Crede-mă! Ştiu şi unda e, dar n-am voie s-o spun, că m-au mituit, soră Elvira, şi încă gras altfel nu mi-ar da mâna să-l ţin pe slujitorul lui. Soră Elvira, îţi vorbesc de la femeie la femeie: don Juan trăieşte, l-am văzut cu ochii mei, nici vorbă de iad, poţi să te rogi pentru el cât pofteşti. *(Clopote de vecernie*; *călugăriţa se depărtează, rugându-se.)* Nimic de făcut. *(Vine Leporello.)* Marş pe capră! N-am timp de pierdut cu oameni care cred că asta înseamnă dreapta credinţă: să nu vrei să ştii adevărul. Fă-ţi cruce!

LEPORELLO : Celestina.

CELESTINA : Don Juan e în iad.

LEPORELLO : Şi simbria mea, simbria mea?

CELESTINA : Marş pe capră!

LEPORELLO : *Voilà par sa mort un chacun satisfait. Le Ciel offensé, lois violées, filles seduites, familles deshonorées, parents outragés, femmes mises à mal, maris poussés à bout: tout le monde este content. Il n'y a que moi seul de malheureux, qui, après tant d'années de service, n'ai point*

*d'autre récompense que de voir â mes yeux l'impieté de mon maâtre punie par le plus épouvantable châtiment du monde**[2]***!

Actul V

O logia.

În planul întâi, o masă pusă pentru două persoane. Don Juan aşteaptă vădit pe cealaltă persoană. După un timp, pierzându-şi răbdarea, sună cu un clopoţel; apare un slujitor.

DON JUAN : Am rugat să nu fiu deranjat de la lucru, până ce nu se poate servi masa. Şi iar aştept de o jumătate de ceas. Nu sunt zilele mele de ajuns de scurte? Ştiu, Alonso, că nu eşti tu vinovat. *(Ia o carte în mână.)* Dar unde o fi ea? *(Slujitorul dă din umeri.)* Mulţumesc. Bine. N-am spus nimic. *(Slujitorul iese şi don Juan încearcă să citească, dar brusc azvârle cartea într-un colţ; apoi strigă :)* Alonso! Când o să ne putem, în sfârşit, aşeza la masă, mă găseşti dincolo, în chilia mea.

(Don luan vrea să plece, dar din grădină apare rotofeiul episcop de Cordova, fostul pater Diego, cu un ochiu-boului în mână.)

EPISCOPUL : Încotro aşa de grăbit?

DON JUAN : Ah!

EPISCOPUL: Te-am aşteptat în grădină, dragul meu. E o seară îmbătătoare. Ce rău îmi pare că nu pot să rămân cu voi azi! Aici, în faţă, sub arcade, de unde vezi Cheile Rondei, ultimele raze ale soarelui, roşii şi liliachii pe incandescentele flori de ochiu-boului, şi-apoi răcoarea albastră a văii peste care a şi coborât umbra, mă fac să gândesc de fiece dată: un paradis se aşterne la picioarele dumitale.

DON JUAN : Ştiu.

EPISCOPUL : Dar a venit toamna…

DON JUAN : Vrei un pahar de vin, Diego?

EPISCOPUL : Cu plăcere. *(în acest timp don Juan ia o carafă şi umple două pahare.)* Tocmai spuneam : ce talent aveau totuşi maurii de pe vremuri, care făceau grăi dini ca astea, unde să simţi totul epidermic. Toate

aceste, curţi, cu vedere dintr-una într-alta, toate bolţile atât de îmbietoare cu răcoarea lor, şi liniştea, care nu e de mormânt, ci e plină de taina depărtărilor albastre dindărătul gardurilor graţios forjate; aici te plimbi şi te delectezi cu umbra, dar răcoarea păstrează refluxul senin şi blând al zidurilor însorite cu ce spirit, cu ce fineţe au fost făcute toate acestea numai pentru a-ţi desfăta pielea. Nu mai vorbesc de fântânile arteziene. Ce artă: să laşi creaţiunea să cânte pe instrumentul simţurilor noastre! Ce măiestrie: să guşti ceea ce e efemer, să-ţi spiritualizezi până şi pielea! Ce cultură! *(Miroase floarea.)* Ducesa trebuie să vină din moment în moment.

DON JUAN : O să vină.

EPISCOPUL : Poate că nu se simte prea bine, aşa; cum spunea. *(Don Juan îi oferă paharul plin.)* Cum merge cu geometria?

DON JUAN : Mulţumesc, bine.

EPISCOPUL : M-am gândit mult la ceea ce rni-afl istorisit ultima oară, ştii, povestea dumitale cu dimensiuni nile, şi că geometria ajunge la adevăruri pe care nici nu nil le mai putem închipui. Parcă aşa spuneai. Linie, suprafaţă, spaţiu dar care să fie a patra dimensiune? Şi totuşi, raţional se poate demonstra că şi ea trebuie să existe. *(Don Juan dă pe gât paharul.)* Ce-i cu dumneata, don Juan?

DON JUAN : Cu mine? Nimic. Cum adică? Absolut nimic. *(îşi umple a doua oară paharul.)* Nu merită să vorbim. *(Dă pe gât a doua oară paharul.)* Ce să fie?

EPISCOPUL : Noroc!

DON JUAN : Noroc! *(îşi umple a treia oară paharul.)* În fiecare zi îmi exprim dorinţa modestă de a nu fi chemat înainte de a ne aşeza cu adevărat la masă. Degeaba! întâi a fost de vină gongul, pe care ducesa nu-l auzea dacă ţârâ-iau greierii în vale. Atunci am pus să se facă altul, care să acopere cascada din valea Rondei. Serios, toată Ronda ştie când e ora mesei la castel. Numai ducesa, nu. Am dat instrucţiuni slugilor s-o caute şi s-o găsească şi să i se comunice personal; masa e servită! Şi să nu fiu chemat înainte ca ducesă să traverseze curtea. Dumitale îţi vine să zâmbeşti! Sunt fleacuri, ştiu bine, nici nu face să vorbim despre ele tocmai de aceea devin o tortură. Ce să fac? Sunt prizonierul ei, nu uita, căci nu pot ieşi din palat dacă mă vede careva ieşind, s-a dus legenda mea, şi atunci ar trebui să-mi

reiau viaţa de don Juan. *(Dă pe gât al treilea pahar.)* Să nu mai vorbim de asta!

EPISCOPUL : Un jerez delicios. *(Don Juan tace mânios.)* Un jerez delicios.

DON JUAN : Scuză-mă. *(Umple şi paharul episcopului.)* N-am spus nimic.

EPISCOPUL : Noroc!

DON JUAN : Noroc!

EPISCOPUL : Ducesa e o femeie minunată. *(Mai soarbe din pahar.)* E fericită, dar înţeleaptă; ştie foarte bine că dumneata, bărbatul ei, nu eşti fericit şi e singurul lucru pe care-l deplânge între patru ochi.

DON JUAN : N-are nici o vină, o ştiu.

EPISCOPUL : Dar ce?

DON JUAN : Să nu mai vorbim de asta! *(Episcopul soarbe din pahar.)* Când intru în această logie în fiece zi, an de an, de trei ori pe zi, am senzaţia arzătoare că nu mai pot răbda. Fleacuri, vei zice. Dar nu mai pot răbda! Şi, când, în sfârşit, vine, mă port într-adevăr ca şi cum ar fi fost un fleac ne aşezăm la masă şi spun: Poftă bună!

EPISCOPUL : O iubeşti.

DON JUAN : O să ajung şi la asta. Când zăboveşti câte o săptămână în Sevilla ca să-şi vopsească părul, n-aş putea spune că-mi lipseşte.

EPISCOPUL : Dar îţi lipseşte.

DON JUAN : Da.

EPISCOPUL : Nu e bine ca bărbatul să fie singur, spune Scriptura, de asta i-a şi creat Dumnezeu o tovarăşă de viaţă.

DON JUAN : Şi a crezut c-aşa o să fie bine? *(Slujitorul intră cu o tăviţă âe argint.)* Nu suntem gata. *(Slujitorul iese, luând cu el tăviţa de argint.)* Serios vorbind, revolta mea împotriva Creaţiunii, care ne-a împărţit în bărbat şi femeie, e mai aprinsă ca oricând. Tremur înainte de fiecare masă. Ce monstruozitate ca omul singur să nu poată fi un tot întreg! Şi cu cât doreşti mai mult să fii o entitate independentă, cu atât mai tare te apasă

blestemul şi cu atât rămâi mai expus celuilalt sex. Cu ce-a meritat omul o asemenea soartă? Şi pe deasupra trebuie să mai fiu şi recunoscător, ştiu bine. Acum, n-am altă alegere: ori mort, ori aici. Recunoscător pentru închisoarea asta în grădini paradisiace!

EPISCOPUL : Ei, prietene.

DON JUAN : O închisoare, îţi spun!

EPISCOPUL : Cu patruzeci şi patru de camere. Gândeşte-te numai la atâţia alţii, don Juan, care n-au decât o mică locuinţă.

DON JUAN : Îi invidiez.

EPISCOPUL : Cum aşa?

DON JUAN : Cred că-şi pierd minţile şi nu-şi mai dau seama de nimic. De ce nu m-au lăsat să intru la mănăstire?

EPISCOPUL : Nu oricine poate intra la mânăstire.

DON JUAN : Înmulţiţi-vă şi umpleţi pământul!

EPISCOPUL : Aşa stă scris.

DON JUAN : Nici o anatemă din partea bisericii, ştii şi dumneata, şi nici o spadă din lume nu m-au făcut să tremur; dar ea, o femeie care mă iubeşte, mă aduce în fiecare zi într-o asemenea stare. Şi cu ce, mă rog? Văd doar că nu mai pot să zâmbesc la ceea ce e ridicol, că o să mă împac cu ceea ce nu te poţi împăca. E poate cea mai bună dintre toate femeile imaginabile, dar o femeie, iar eu sunt un bărbat. Nu-i nimic de făcut, eminenţă; şi cu bunăvoinţă, cu atât mai puţin. Asta nu duce decât la o emulaţie, în care fiecare îl umileşte pe celălalt cu bunăvoinţa lui. Ar trebui să ne vezi şi să ne auzi când suntem singuri. Nici o vorbă tare. Curată idilă. O singură dată un pahar trântit de perete, dar numai o dată şi gata! Am ajuns de o delicateţe mspăimântătoare; suferim, dacă celălalt nu e fericit. Ce altceva mai trebuie unei căsnicii perfecte? *(Pauză.)* Un singur lucru mai lipseşte, ca sexul să-mi arunce şi ultimul laţ după gât.

EPISCOPUL : Şi anume?

DON JUAN : Să mă facă tată. Ce-o să se întâmple cu mine atunci? Ea nu e vinovată cu nimic. O să ne aşezăm ca întotdeauna la masă şi o să ne spunem : Poftă bună!

(Miranda, ducesă de Ronda, îşi face apariţia.)

MIRANDA : Am întrerupt conversaţia domnilor?

EPISCOPUL: Nicidecum, dragă Miranda. Tocmai vorbeam de prăbuşirea în iad a lui don Juan. *(Către don Juan.)* Ai văzut spectacolul din Sevilla? *(Către Miranda :)* Acum se joacă la teatru.

DON JUAN : Dar eu nu mă duc la Sevilla.

MIRANDA : Un spectacol, spuneaţi?

EPISCOPUL : Se cheamă *EL BURLADOR DE SEVILLA* sau *OASPETELE DE PIATRĂ;* a trebuit să-l văd, fiindcă se spune că l-a scris superiorul nostru, Gabriel Tellez[3].

MIRANDA : Şi cum e?

EPISCOPUL : Nu fără haz. Don Juan se prăbuşeşte, într-adevăr în iad şi publicul e încântat că-l trec fiorii. Ar trebui într-adevăr să-l vezi o dată, don Juan.

DON JUAN : Să văd cum mă prăbuşesc în infern?

EPISCOPUL : Ce-i rămâne teatrului? Adevărul nul se poate înfăţişa, ci doar născoci. Să ne închipuim un moment un public care ar putea să-l vadă pe adevăratul doj8 Juan aici, în această loggie, din Ronda, la început de toamnă. Doamnele s-ar făli şi la întoarcerea acasă ar spune: Vezi? Iar soţii şi-ar freca mâinile cu bucurie răutăcioasă: dona Juan sub papuc! Căci şi ceea ce e neobişnuit ajunge curând la un punct în care seamănă cumplit de mult cu obişnuitul. Şi atunci secretarii mei ar exclama: unde-i pedeapsa? Nesfârşite ar fi confuziile. Un tânăr cu ifose, care se complace în pesimism, ar declara: căsătoria, înţelegeţi dumneavoastră, e adevăratul infern! Şi cine ştie câte alte platitudini. Nu, ar fi îngrozitor să auzi vorbind un public care vede numai realitatea. *(Dă mâna cu Miranda.)* Rămâi cu bine, ducesă de Ronda!

MIRANDA : Vreţi chiar să plecaţi?

EPISCOPUL : Trebuie. Trebuie. *(Dă mâna cu don Juan.)* Cu bine, Burlador de Sevilla!

DON JUAN : Se va şi tipări piesa?

EPISCOPUL : Aşa cred. Oamenilor le place grozav să vadă din când în când un bărbat făptuind pe scenă ceea ce ar vrea să facă ei înşişi, dar care trebuie să ispăşească, până la urmă, pentru ei.

MIRANDA : Dar eu, Diego, nu apar în piesă?

EPISCOPUL : Nu.

MIRANDA : Slavă Domnului.

EPISCOPUL : Nici eu, slavă Domnului, altfel ar fi trebuit s-o interzicem, şi teatrul are nevoie de piese. De altminteri, mă îndoiesc că a scris-o într-adevăr Tirso de Molina mi se pare că e prea cucernică şi apoi, ca stil, nu e la înălţimea celorlalte piese ale lui. Dar, oricum ar fi *(pune floarea pe masă)*... Domnul binecuvânteze masa voastră!

(Episcopul iese, condus de don Juan. Miranda rămâne câteva clipe singură. O mişcare arată că nu se simte bine. Găseşte cartea pe jos. Don Juan se întoarce.)

MIRANDA : Ce s-a întâmplat cu cartea asta?

DON JUAN : Aha!

MIRANDA : Tu ai aruncat-o în colţul ăsta?

DON JUAN : Dar ce e de fapt?

MIRANDA : Tu întrebi dacă se tipăreşte, şi uite-o : EL BURLADOR DE SEVILLA Y CONVIDADO DE PIEDRA.

DON JUAN : Atunci el ne-a dăruit-o.

MIRANDA : Şi de ce ai aruncat-o în colţ? *(Don Juan îi aşază scaunul.)* E ora mesei? *(Miranda se aşază.)* Erai mânios? *(Don Juan se aşază.)* Mă nedreptăţeşti, Juan.

DON JUAN : Desigur, draga mea, desigur.

MIRANDA : A trebuit neapărat să mă întind o clipă.

DON JUAN : Vrei vin?

MIRANDA : Mulţumesc, nu.

DON JUAN : De ce nu?

MIRANDA : Deodată mi-a venit din nou ameţeală, mi se pare c-o să avem un copil.

DON JUAN : Un copil *(Intră slujitorul.)* Suntem gata.

(Slujitorul iese.)

MIRANDA : Nu trebuie să pretinzi acum, Juan, că te bucuri, dar o să fiu foarte fericită, dac-am să văd într-o zi că te bucuri cu adevărat.

(Slujitorul intră cu o tavă de argint şi serveşte masa.)

DON JUAN : Poftă bună!

MIRANDA : Poftă bună!

(încep amândoi să mănânce în tăcere, în timp ce cortina cade încet.)

[1] Comendatar - cavaler însărcinat cu o „comendă”, adică cu administrarea bunurilor unui ordin bisericesc catolic.

[2] Cu moartea lui toată lumea e mulţumită : cerul insultat, legile călcate în picioare, fetele seduse, familiile dezonorate, părinţii ultragiaţi, femeile date de gol, soţii aduşi la disperare, toată lumea e mulţumită. Numai eu sunt nenorocit, căci după atâţia ani de slujbă n-am altă răsplată decât să văd impietatea stăpânului meu pedepsită cu cea mai cumplită pedeapsă de pe lume.

[3] Autor dramatic spaniol (1571—1648), cunoscut sub pseudonimul de Tirso de Molina.

Biedermann şi incendiatorii

O piesă didactică fără morală cu un epilog

Personajele

DOMNUL BIEDERMANN

BABETTE, soţia lui

ANNA, fată în casă

SCHMITZ, un luptător

EISENRING, un chelner

UN POLIŢIST

UN DOCTOR ÎN FILOZOFIE

VĂDUVA KNECHTLING

CORUL ALCĂTUIT DIN POMPIERI

Scena reprezintă o odaie, un pod.

Scera e cufundată în întuneric; deodată, luceşte lumina unui chibrit : se zăreşte faţa domnului Biedermann, care îşi aprinde o ţigară. În timp ce scena se luminează tot mai mult, domnul Biedermann priveşte în jur. Pretutindeni sunt pompieri cu căşti pe cap.

BIEDERMANN : În ziua de azi nu mai e chip să aprinzi o ţigară fără să nu te gândeşti la incendiu!. Ţi se face silă.

(Biedermann ascunde ţigara aprinsă şi pleacă, în timp ce pompierii înaintează în formaţie de cor antic. Un orologiu bate sfertul de ceas.)

CORUL : Vedeţi, cetăţeni ai oraşului natal,

Noi suntem paznici ai oraşului natal,

Noi stăm de strajă;

Cu urechea la pândă,

Vrem binele bunului cetăţean.

CORIFEUL : Care ne plăteşte.

CORUL : Echipaţi de minune,

Dăm ocol casei voastre,

Noi suntem cu ochii-n patru şi binevoitori.

CORIFEUL : Dacă din când în când ne aşezăm,

Neobosiţi, nu dormim niciodată.

CORUL : Noi stăm de strajă,

Cu urechea la pândă,

Spre a dezvălui ceea ce-i învăluit

Şi spre a stinge, înainte de a fi prea târziu,

Ceea ce-i în primejdie să ardă.

(Un orologiu bate jumătate de ceas.)

CORIFEUL : Multe sunt în primejdie să ardă,

Totuşi nu tot ceea ce arde

Se datoreşte nestrămutatei sorţi.

CORUL : Nu căutaţi să aflaţi de ce şi cum

Ceea ce voi numiţi soartă

Nimiceşte oraşele îngrozitor. E o ruşine.

CORIFEUL: Omenească.

CORUL: Prea omenească.

CORIFEUL: Ruşine care face să piară

Spiţa burgheză hărăzită morţii.

(Un orologiu bate trei sferturi.)

CORUL: Raţiunea ne-ar feri de multe.

CORIFEUL: Într-adevăr!

CORUL: Nu-şi merită numele

Nu şi-l merită nici Domnul,

Nici omul,

Care dispreţuieşte astfel omenia;

Nu merită minunatul pământ,

Nesecatul, rodnic şi îndurător omului,

Şi nici aerul pe care-l respiră,

Şi nici soarele

Dacă numeşte soartă

Doar fiindcă s-a întâmplat

Absurditatea care într-o bună zi

Nu va mai putea fi stinsă.

(Orologiul bate patru sferturi.)

CORIFEUL: Straja noastră a început.

(Corul se aşază în timp ce bate ora nouă.)

Scena 1

O odaie

Gottlieb Biedermann şade în odaia lui şi citeşte ziarul.

Fumează o ţigară. Anna, servitoarea purtând un şorţ alb, aduce o sticlă de vin.

ANNA: Domnule Biedermann! *(Nici un răspuns.)* Domnule Biedermann.

(Domnul Biedermann îşi împătureşte ziarul.)

BIEDERMANN: Ar trebui să-i spânzure, n-am spus-o eu dintotdeauna? încă un incendiator. Şi mereu spun şi scriu aceeaşi poveste: iarăşi un negustor ambulant care s-a cuibărit în pod, un negustor ambulant paşnic. *(Ia sticla.)* Ar trebui să-i spânzure. *(Ia tirbuşonul.)*

ANNA: Domnule Biedermann.

BIEDERMANN : Ce-i?

ANNA: E tot acolo.

BIEDERMANN: Cine?

ANNA: Negustorul ambulant care ar vrea să vă vorbească.

BIEDERMANN: Nu sunt acasă pentru nimeni.

ANNA: E mai bine de o oră de când i-am spus asta, domnule Biedermann. Zice că vă cunoaşte. Domnule Biedermann, nu pot să-l dau afară. Nu pot!

BIEDERMANN: De ce?

ANNA: Fiindcă-i tare voinic.

(Biedermann destupă sticla.)

BIEDERMANN: Să treacă mâine pe la prăvălie.

ANNA: I-am spus, domnule, de trei ori i-am spus, dar nici că-i pasă.

BIEDERMANN: Cum aşa?

ANNA: Nu vrea loţiune pentru păr.

BIEDERMANN: Atunci ce vrea?

ANNA: Omenie.

(Biedermann miroase dopul.)

BIEDERMANN: Spune-i că am să-l dau chiar eu pe uşă afară dacă n-o şterge imediat. *(îşi umple cu grijă paharul cu vin de Burgundia.) Omeniei (Degustă vinul.)* Să aştepte afară pe culoar. Vin îndată. Dacă vrea să-mi vândă ceva, vreo broşură religioasă sau lame de ras, nu sunt lipsit de omenie, Anna, dumneata ştii cât se poate de bine dar nimeni nu va intra în această casă. Ţi-am mai spus-o de o sută de ori! Chiar dacă avem trei paturi libere, îţi repet că nu poate fi vorba de aşa ceva. Se ştie unde duce asta. În ziua de azi.

(Când Anna dă să plece, observă că străinul a şi pătruns înăuntru, e un atlet, costumul lui sugerând închisoarea şi circul, e tatuat pe braţe şi poartă câte o curea lată de piele la încheietura mâinii. Anna dispare. Străinul aşteaptă ca Biedermann so-şi deguste vinul şi să se întoarcă.)

SCHMITZ: Bună seara. *(Biedermann rămâne uluit şi scapă ţigara din mină.)* Ţigara, domnule Biedermann. *(Ridică ţigara şi i-o întinde lui Biedermann.)*

BIEDERMANN: Ia ascultă!

SCHMITZ: Bună seara!

BIEDERMANN: Ce înseamnă asta? I-am spus răspicat servitoarei să aştepţi afară pe culoar. Cum se poate, aşa fără să baţi.

SCHMITZ: Numele meu e Schmitz.

BIEDERMANN: Fără să baţi.

SCHMITZ: Schmitz Josef. *(Tăcere)* Bună seara!

BIEDERMANN: Şi ce doreşti?

SCHMITZ: N-aveţi de ce să vă temeţi, domnule Biedermann, nu sunt negustor ambulant!

BIEDERMANN: Atunci Ce?

SCHMITZ: Sunt luptător de meserie.

BIEDERMANN: Luptător?

SCHMITZ: Categorie grea.

BIEDERMANN : Văd.

SCHMITZ: Adică am fost.

BIEDERMANN: Şi acum?

SCHMITZ: Şomer. *(Pauză.)* N-aveţi de ce să vă temeţi, domnule Biedermann, nu caut de lucru. Dimpotrivă. Sunt sătul de atâta luptă. Am intrat doar fiindcă plouă cu găleata. *(Pauză.)* E mai cald aici. *(Pauză.)* Sper ca nu vă stingheresc. *(Pauză.)*

BIEDERMANN: Fumezi? *(îi oferă ţigări.)*

SCHMITZ: E groaznic, domnule Biedermann, când ai o cherestea ca a mea, îi înspăimânţi pe toţi. Mulţumesc! *(Biedermann îi dă să aprindă.)* Mulţumesc.

(Amândoi rămân în picioare şi fumează.)

BIEDERMANN: Pe scurt, ce doreşti?

SCHMITZ: Numele meu e Schmitz.

BIEDERMANN: Ai mai spus-o, da, foarte încântat.

SCHMITZ: Sunt un vagabond. *(Duce ţigara la nas şi o miroase cu satisfacţie.)* Sunt un vagabond.

BIEDERMANN: Vrei o bucată de pâine?

SCHMITZ: Dacă n-aveţi altceva.

BIEDERMANN: Sau un pahar cu vin?

SCHMITZ: Pâine şi vin. Dar numai dacă nu vă stingheresc, domnule Biedermann, numai dacă nu vă stingheresc!

(Biedermann se îndreaptă spre uşă.)

BIEDERMANN: Anna!

(Biedermann se întoarce.)

SCHMITZ: Servitoarea mi-a spus că aţi avea intenţia să mă daţi chiar dumneavoastră pe uşă afară, dar m-am gândit, domnule Biedermann, că vreţi doar să glumiţi.

(Intră Anna.)

BIEDERMANN: Anna, mai adu un pahar.

ANNA: Bine, domnule.

BIEDERMANN: Şi puţină pâine da.

SCHMITZ: Şi dacă domnişoara binevoieşte: puţin unt. Şi o fărâmă de brânză, sau friptură rece, ori altceva. Dar nu vă obosiţi. Câţiva castraveţi, o roşie ori altceva, nişte muştar ce aveţi la îndemână.

ANNA: Bine, domnule.

SCHMITZ: Dar nu vă obosiţi!

(Anna iese.)

BIEDERMANN: I-ai spus servitoarei că mă cunoşti.

SCHMITZ: Bineînţeles, domnule Biedermann, bineînţeles.

BIEDERMANN: De unde?

SCHMITZ: Numai din unghiul cel mai favorabil, domnule Biedermann, numai din unghiul cel mai favorabil. Ieri seară, când şedeaţi la masa dumneavoastră obişnuită de la cafenea, domnule Biedermann, nici nu m-aţi observat în colţul meu. Toată cafeneaua se amuza, domnule Biedermann, văzându-vă cum loveaţi cu pumnul în masă.

BIEDERMANN: Şi ce spuneam?

SCHMITZ: Adevărul gol-goluţ. *(Trage din ţigară, apoi:)* „Ar trebui să-i spânzure. Pe toţi. Şi cu cât mai curând, cu atât mai bine. Să-i spânzure. Adică pe aceşti incendiatori.”

(Biedermann îi oferă un scaun.)

BIEDERMANN: Te rog.

(Schmitz se aşază.)

SCHMITZ: De oameni ca dumneavoastră, domnule Biedermann, avem nevoie!

BIEDERMANN: Da, da, fără îndoială, dar.

SCHMITZ: Nu începe nici un dar, domnule Biedermann, nici un dar! Dumneavoastră sunteţi încă din vechea plămadă, încă mai aveţi un punct de vedere pozitiv. Din pricina asta.

BIEDERMANN: Desigur.

SCHMITZ: Daţi dovadă că încă mai aveţi curaj civic.

BIEDERMANN: Fără îndoială.

SCHMITZ: Ceea ce se datorează tocmai acestui fapt.

BIEDERMANN: Cărui fapt?

SCHMITZ: Că încă mai aveţi conştiinţă, asta a simţit-o toată cafeneaua, o conştiinţă adevărată.

BIEDERMANN: Da, da, firește.

SCHMITZ: Domnule Biedermann, nu-i chiar atât de firesc. În ziua de azi. La circ, unde luptam, de pildă şi din pricina asta, vedeţi, a luat foc toată şandramaua! directorul nostru, de pildă, ei bine, mi-a zis : „Mă ştii, Sepp" că doar mă cheamă Josef. „Mă cunoşti", mi-a zis el. „La ce bun să am conştiinţă?" Textual. „Ca să le viu de hac fiarelor mele, n-am nevoie decât de o cravaşa." Textual! Dintr-ăştia era. „Conştiinţă!" mi-a râs el în nas. „Când cineva are o conştiinţă, zicea el, înseamnă de cele mai multe ori că nu-i curată." *(Fumează cu vădită plăcere.)* Dumnezeu să-l ierte.

BIEDERMANN: Vrei să spui că a murit?

SCHMITZ: Făcut scrum cu toată şandramaua lui.

(O pendulă bate ora nouă.)

BIEDERMANN: Nu înţeleg ce face servitoarea.

SCHMITZ: Nu mă grăbesc. *(Deodată se privesc în ochi.)* Bineînţeles, nici dumneavoastră n-aveţi nici un pat liber în casă, domnule Biedermann, servitoarea mi-a spus-o.

BIEDERMANN: Ce-i de râs în asta?

SCHMITZ: „Din păcate, n-avem nici un pat liber!" Aşa spun toţi, de îndată ce un om e fără adăpost. De altfel nici nu vreau un pat.

BIEDERMANN: Nu?

SCHMITZ: Sunt obişnuit să mă culc pe jos, domnule Biedermann. Tatăl meu era cărbunar. Sunt obişnuit. *(Fumează în tăcere.)* Nu încape nici un dar, domnule Biedermann, nici un dar! Ascultaţi-mă pe mine! Dumneavoastră nu sunteţi dintr-ăia care îşi dau aere la cafenea, fiindcă se scapă pe ei de frică. Pe dumneavoastră vă cred. Din păcate, nici un pat liber! Aşa spun toţi dar pe dumneavoastră, domnule Biedermann, vă cred pe cuvânt. Unde am ajunge dacă nici unul dintre noi nu s-ar mai încrede în nimeni? Eu spun întotdeauna: Unde am ajunge, copii? Fiecare îl socoteşte pe celălalt un incendiator, în lume-i numai neîncredere. N-am dreptate? Asta, toată cafeneaua a simţit-o, domnule Biedermann. Dumneavoastră credeţi încă în ceea ce-i bun în om şi în dumneavoastră înşivă. N-am dreptate? Sunteţi prima persoană din acest oraş care nu-i tratează pe cei de teapa noastră pur şi simplu ca pe nişte incendiatori.

BIEDERMANN: Uite o scrumieră.

SCHMITZ: Sau n-am dreptate? *(Scutură cu grijă scrumul ţigării.)* În ziua de azi majoritatea oamenilor nu mai cred în Dumnezeu, ci în pompieri.

BIEDERMANN: Ce vrei să spui?

SCHMITZ: Adevărul.

(Anna aduce o tavă.)

ANNA: N-avem friptură rece.

SCHMITZ: E destul şi asta, domnişoară, e destul şi asta dar aţi uitat muştarul.

ANNA: Iertaţi-mă! *(Iese.)*

BIEDERMANN: Serveşte-te! *(Umple paharele.)*

SCHMITZ: Nu eşti pretutindeni primit aşa. Pot să vă încredinţez de asta! Am trecut prin multe. Abia intră unul ca noi într-o casă, un individ fără cravată, fără căpătâi, înfometat. „Ia loc”, ţi se spune, şi pe la spate cheamă poliţia. Ce părere aveţi? Eu cer un adăpost, nimic altceva, un brav luptător, care a luptat toată viaţa lui: dar iată că un domn care n-a luptat în viaţa lui te ia de guler. „Pentru ce?” îl întreb eu, întorcându-mă numai ca să-l privesc, şi iată-l cu umărul zdrobit. *(Ia paharul.)* În sănătatea dumneavoastră!

(Beau amândoi; *Schmitz începe să mănânce cu lăcomie.)*

BIEDERMANN: Î[n] ziua de azi, domnule, lucrurile stau aşa: nu poţi deschide un ziar, că şi dai de încă un incendiu! Şi veşnic aceeaşi poveste: iarăşi un negustor ambulant care cere adăpost, şi a doua zi dimineaţa casa-i în flăcări. Vreau să spun numai sincer vorbind: e de la sine înţeleasă o anumită neîncredere *(îşi ia ziarul.)* Uite, citeşte! *(Pune ziarul deschis alături de farfurie)*

SCHMITZ: Am văzut.

BIEDERMANN: Un cartier întreg. *(Se ridică de pe scaun ca să-i arate lui Schmitz.)* Aici, citeşte asta!

(Schmitz mănâncă lacom, citeşte şi bea.)

SCHMITZ: E vin de Beaujolais?

BIEDERMANN: Da.

SCHMITZ: Se cerea să fie mai „şambrat". *(Citeşte pe deasupra farfuriei.) "* se pare că incendiul a fost pus la cale şi înfăptuit după acelaşi plan ca ultima oară".

(Îşi aruncă unul altuia o privire.)

BIEDERMANN: E de necrezut, nu?

(Schmitz dă ziarul la o parte.)

SCHMITZ: Tocmai de aceea nu citesc ziarele.

BIEDERMANN: Ce vreţi să spuneţi?

SCHMITZ: Pentru că mereu dai de aceeaşi poveste.

BIEDERMANN: Da, da, domnule, bineînţeles, dar asta nu-i totuşi o soluţie, domnule, să nu citeşti ziarul: la urma urmei şi în definitiv, trebuie să ştii ce te aşteaptă.

SCHMITZ: La ce bun?

BIEDERMANN: Cum asta? Aşa.

SCHMITZ: Nu scapi, domnule Biedermann, nu scapi! *(Miroase cârnatul.)* Providenţa. *(Taie cârnatul.)*

BIEDERMANN: Crezi?

(Anna aduce muştarul.)

SCHMITZ: Mulţumesc, domnişoară, mulţumesc!

ANNA: Mai doriţi ceva?

SCHMITZ: Pentru azi, destul. *(Anna rămâne lângă masă.)* Îmi place grozav muştarul. *(Se serveşte cu muştar.)*

BIEDERMANN: Cum asta, providenţa?!

SCHMITZ: Ce ştiu eu *(Se îndoapă şi citeşte din nou ziarul.)* „ după părerea experţilor, se pare că incendiul a fost pus la cale şi înfăptuit după acelaşi plan ca ultima oară.” *(Râde scurt, apoi îşi umple paharul cu vin.)*

ANNA: Domnule Biedermann!

BIEDERMANN: Ce-i?

ANNA: Domnul Knechtling doreşte să vă vadă.

BIEDERMANN: Knechtling? Acum? Knechtling?

ANNA: Spune.

BIEDERMANN: Nici pomeneală.

ANNA: Că nu vă înţelege de loc.

BIEDERMANN: Pentru ce trebuie să mă înţeleagă?

ANNA: Are o nevastă bolnavă şi trei copii.

BIEDERMANN: Nici pomeneală! Am spus. *(Se ridică de pe scaun enervat.)* Domnul Knechtling! Domnul Knechtling! Domnul Knechtling să facă bine să mă lase în pace, pentru numele lui Dumnezeu, sau să-şi ia un avocat. Mă rog! Eu mi-am terminat treaba pe ziua de azi. Domnul Knechtling! îl rog să mă scutească de atâta agitaţie inutilă pentru o concediere. E caraghios! Şi pe deasupra, în ziua de azi există asigurări sociale cum n-au existat niciodată înainte în istoria omenirii. Da! Să-şi ia un avocat. Mă rog! Am să-mi iau şi eu unul. Auzi, să pretindă o participaţie la invenţia lui! N-are decât să dea drumul la robinetul de gaz, sau să-şi ia un avocat mă rog! Dacă Domnul Knechtling îşi poate permite luxul să piardă

un proces sau să-l câştige. Mă rog! Mă rog! *(Se stăpâneşte, privindu-l pe Schmitz.)* Spune-i domnului Knechtling că am o vizită. *(Anna iese.)* Scuzaţi-mă.

SCHMITZ: Ca la dumneavoastră acasă, domnule Biedermann.

BIEDERMANN: E bun? *(Se aşază şi-l priveşte pe Schmitz, care se desfată mâncând.)*

SCHMITZ: Cine ar fi crezut, da, cine ar fi crezut că mai există încă aşa ceva? în ziua de azi!

BIEDERMANN: Muştar?

SCHMITZ: Omenie. *(închide tubul cu muştar.)* Vreau să spun că nu m-aţi luat pur şi simplu de guler, domnule Biedermann, să mă azvârliţi afară, pe unul ca mine, în stradă, în ploaie! Vedeţi, asta ne trebuie, dommnule Biedermann, omenie. *(Ia sticla şi se serveşte.)* Să vă răsplătească Dumnezeu. *(Bea şi se desfată în mod vădit.)*

BIEDERMANN: Nu trebuie să crezi că sunt neomenos, domnule Schmitz.

SCHMITZ: Da' de unde, domnule Biedermann!

BIEDERMANN: Doamna Knechtling aşa pretinde.

SCHMITZ: Dacă aţi fi neomenos, domnule Biedermann, ei bine, nu m-aţi găzdui în noaptea asta : e limpede.

BIEDERMANN: Nu-i aşa?

SCHMITZ: Fie chiar şi în pod. *(Pune jos paharul.)* Abia acum e bun vinul nostru. *(Cineva sună la uşă.)* Poliţia ?

BIEDERMANN: Nevastă-mea.

SCHMITZ: Hm!

(Se sună din nou.)

BIEDERMANN: Vino! Dar cu o condiţie, domnule: nici un zgomot! Nevastă-mea suferă de inimă.

(De afară se aud voci de femei; *Biedermann îi face semn lui Schmitz să se grăbească. Îi dă ajutor şi iau cu ei tava, paharul şi sticla, pornind în*

vârful picioarelor spre dreapta, unde şade CORUL.)

BIEDERMANN: Ne iertaţi! *(Trece peste bancă.)*

SCHMITZ: Ne iertaţi!

(Trece peste bancă şi dispar amândoi, în timp ce din sâinga intră în încăpere doamna Biedermann, însoţită de Anna, care o ajută să se dezbrace)

BABETTE: Unde-i soţul meu? Ştii bine, Anna, noi nu suntem nişte filistini: că ai un iubit, treacă-meargă, dar nu îngădui, Anna, să-l ascunzi în casă.

ANNA: Dar, doamnă Biedermann, n-am.

BABETTE: Atunci a cui e bicicleta ruginită de jos, de lângă intrare? M-am speriat de moarte!

În pod.

Biedermann aprinde lumina; se vede podul, îi face semn lui Schmitz să intre, vorbesc în şoaptă.

BIEDERMANN: Uite comutatorul. Dacă ţi-e frig, cred că trebuie să fie pe undeva pe-aici o blană veche de oaie, dar încetişor, pentru Dumnezeu. Scoate-ţi pantofii! *(Schmitz pune jos tava şi-şi scoate un pantof.)* Domnule Schmitz.

SCHMITZ: Domnule Biedermann?

BIEDERMANN: Dar îmi făgăduieşti că într-adevăr nu eşti un incendiator? *(Schmitz izbucneşte în râs)* Pst! *(Biedermann face un semn, îi urează noapte bună, iese ş închide uşa. Schmitz îşi scoate şi celălalt pantof.)*

În odaie.

Babette a auzit ceva şi trage cu urechea, privind îngrozită, apoi, deodată, liniştindu-se, se adresează spectatorilor.

BABETTE: Gottlieb, soţul meu, mi-a făgăduit să se ducă el personal, în fiecare seară, în pod ca să se convingă că nu-i nici un incendiator. Îi sunt recunoscătoare Căci altfel n-aş putea dormi noaptea.

În pod.

Schmitz, în ciorapi, se duce spre comutator şi stinge lumina.

CORUL: Cetăţeni ai oraşului nostru, vedeţi :

Noi stăm de veghe, paznici ai inocenţei,

Veşnic binevoitori.

Şezând sau în picioare,

Noi vrem binele oraşului nostru,

Care s-a cufundat în somn.

CORIFEUL: Şi din când în când,

Ca să ne treacă timpul,

Ne umplem pipa cu tutun.

CORUL: Noi stăm la pândă,

Ciulim urechea,

Spre a evita

Ca vreun foc de sub acoperişurile familiare

nu nimicească

Oraşul nostru părintesc.

(Un orologiu bate ora trei)

CORIFEUL: Lumea ştie că suntem aici,

Şi ştie că-i de ajuns

Să ne cheme.

(îşi umple pipa cu tutun)

CORUL: Cine aprinde lumina-n odaie

La ceasul ăsta? Vai!

Cu nervii zdruncinaţi,

Fără somn, nefericita.

O văd pe stăpâna casei.

(Babette apare în capot)

BABETTE: Aud pe cineva tuşind! *(Se aude un sforăit.)* Gottlieb! Tot n-auzi? *(Se aude tuşind.)* Dar e cineva! *(Se aude sforăitul.)* Bărbaţii ăştia! Iau un somnifer şi sunt gata. *(Un orologiu bate ora patru.)*

CORIFEUL: E ora patru.

(Babette stinge lumina.)

CORIFEUL: Dar n-am fost chemaţi.

(îşi pune la loc pipa; fundalul scenei se luminează.)

CORUL: Rază de soare,

Geană de ochi divin,

Iată că s-a făcut iar ziuă

Peste acoperişurile familiare ale oraşului.

Salut!

Nu s-a întâmplat nimic

Oraşului nostru

Cufundat în somn.

Astăzi încă nu.

Salut!

(Corul se aşază.)

Scena 2

În odaie.

Biedermann în palton şi pălărie, cu o servietă de piele sub braţ. Îşi bea cafeaua de dimineaţă şi vorbeşte cu cineva aflat în cealaltă încăpere.

BIEDERMANN: O dată pentru totdeauna: nu este un incendiator!

VOCEA: De unde ştii?

BIEDERMANN: Dar l-am întrebat chiar eu. Şi apoi ce, nu te mai poţi gândi la nimic altceva pe lumea asta? Să înnebuneşti, nu alta! îi tot dai zor cu incendiatorii tăi.

(Babette intră cu o cană de lapte)

BABETTE: Nu ţipa la mine.

BIEDERMANN: Nu ţip la tine, Babette, ţip în general, asta-i. *(Babette îi toarnă lapte)* Trebuie să plec! *(îşi bea cafeaua care-i prea fierbinte)* Dacă fiecare îl socoteşte pe celălalt un incendiator, unde o să ajungem? Trebuie să avem puţină încredere, Babette, puţină încredere.

(îşi priveşte ceasul de la mină.)

BABETTE: Eşti prea blând. Cu asta nu mă-mpac, Gottlieb. Laşi inima să vorbească şi, drept urmare, eu nu dorm toată noaptea. O să-i ofer o gustare, dar după aceea, Gottlieb, îl trimit la plimbare.

BIEDERMANN: Aşa să faci!

BABETTE: Cu binişorul, ştii, fără să-l jignesc.

BIEDERMANN: Aşa să faci! *(Pune ceaşca jos.)* Trebuie să mă duc la avocat. *(o sărută pe Babette ca de obicei în clipa asta apare Schmitz, îmbrăcat cu o blană de oaie cei doi încă nu-l zăresc)*

BABETTE: De ce l-ai concediat pe Knechtling?

BIEDERMANN: Pentru că nu mai am nevoie de el.

BABETTE: Ai fost totdeauna mulţumit de serviciile lui.

BIEDERMANN: Tocmai de aceea caută şi el să tragă foloase. O participare la invenţia lui! Când ştie perfect ce-i cu loţiunea noastră de păr: e un succes comercial, dar nu o invenţie. E caraghios! Oamenii de treabă care îşi dau cu loţiunea noastră pe chelie ar putea tot atât de bine să se folosească de propria lor urină.

BABETTE: Gottlieb!

BIEDERMANN: E totuşi adevărat! *(Se încredinţează că şi-a pus totul în servietă.)* Sunt prea blând, ai dreptate: am să-i sucesc gâtul lui Knechtling ăsta. *(Dă să plece şi-l zăreşte pe Schmitz.)*

SCHMITZ: Bună ziua la toată lumea!

BIEDERMANN : Domnule Schmitz.

(Schmitz îi întine mâna.)

SCHMITZ: Spuneţi-mi simplu: Sepp!

(Biedermann nu-i dă mâna.)

BIEDERMANN: Soţia mea are să-ţi spună ceva, domnule Schmitz. Eu trebuie să plec. Din păcate. Dar îţi doresc numai bine. *(îi scutură mâna.)* Cu bine Sepp, cu bine! *(Iese)*

SCHMITZ: Cu bine, Gottlieb, cu bine!

(Babette îl priveşte uluită.)

SCHMITZ: Pe soţul dumneavoastră îl cheamă Gottlieb, nu-i aşa?

BABETTE: Cum aţi dormit?

SCHMITZ: Mulţumesc, cam frig. Dar mi-am îngăduit, doamnă, să iau blana de oaie. Asta îmi aduce aminte de copilăria mea în colibele cărbunarilor. Da, sunt deprins cu frigul.

BABETTE: Micul dejun e gata.

SCHMITZ: Doamnă! *(Babette îi arată un scaun.)* Nu pot primi asta!

(Ea îi umple ceaşca.)

BABETTE: Trebuie să mănânci pe săturate, Sepp. Cu siguranţă că ai un drum lung de făcut.

SCHMITZ: Cum aşa?

(Babette îi arată încă o dată scaunul)

BABETTE: Vrei un ou moale?

SCHMITZ: Două.

BABETTE: Anna!

SCHMITZ: Vedeţi, doamnă, mă şi simt ca la mine acasă. Îmi daţi voie? *(Se aşază. Intră Anna)*

BABETTE: Două ouă moi.

ANNA: Bine, doamnă.

SCHMITZ: Le fierbi trei minute şi jumătate.

ANNA: Bine, domnule *(Dă să plece)*

SCHMITZ: Domnişoară! *(Anna se opreşte în uşă.)* Bună ziua!

ANNA: Bună! *(Iese)*

SCHMITZ: Cum mă priveşte domnişoara! Ei, fir-ar să fie! Dac-ar fi după ea, cred că de mult m-ar fi dat afară, unde plouă cu găleata.

(Babette toarnă cafea)

BABETTE: Domnule Schmitz

SCHMITZ: Da?

BABETTE: Dă-mi voie să-ţi vorbesc deschis.

SCHMITZ: Tremuraţi, doamnă?!

BABETTE: Domnule Schmitz!

SCHMITZ: Ce vă frământă?

BABETTE: Serveşte-te cu brânză.

SCHMITZ: Mulţumesc.

BABETTE: Ia marmeladă.

SCHMITZ: Mulţumesc.

BABETTE: Şi miere.

SCHMITZ: Pe rând, doamnă, pe rând! *(în timp ce mănâncă, se reazemă de spătarul scaunului, gata să asculte.)* Ce spune-aţi?

BABETTE: Ca să vorbim deschis, domnule Schmitz.

SCHMITZ: Spuneţi-mi Sepp pur şi simplu.

BABETTE: Ca să vorbim deschis.

SCHMITZ: Aţi vrea să vă descotorosiţi de mine?

BABETTE: Nu, domnule Schmitz, nu! N-aş spune asta.

SCHMITZ: Dar ce aţi spune? *(Se serveşte cu brânză.)* Tilsitul e brânza mea preferată! *(Se reazemă din nou ie spătar şi mănâncă lacom, gata să asculte)* Aşadar, doamna mă ia drept un incendiator.

BABETTE: Înţelege-mă bine! Dar ce spunem oare? Departe de mine, domnule Schmitz, gândul de a te jigni. Pe cuvânt de onoare! M-ai zăpăcit. Cine vorbeşte de incendiatori? Eu nu mă plâng de loc, domnule Schmitz, de purtarea dumitale.

(Schmitz pune cuţitul jos.)

SCHMITZ: Ştiu : n-am purtări alese.

BABETTE: Nu, domnule Schmitz, nu despre asta-i vorba.

SCHMITZ: Un om care plescăie.

BABETTE: Prostii!

SCHMITZ: Asta-mi spuneau într-una şi la orfelinat : Schmitz, nu plescăi[1]

.

(Babette ia cafetiera ca să toarne cafea.)

BABETTE : Ei, Doamne sfinte, dumneata nu mă înţelegi de loc, absolut de loc.

(Schmitz îşi acoperă ceaşca)

SCHMITZ: Plec.

BABETTE: Domnule Schmitz.

SCHMITZ: Plec.

BABETTE: Încă o ceaşcă? *(Schmitz refuză, clătinând din cap)* Jumătate? *(Schmitz refuză, clătinând din cap)* Nu poţi pleca aşa, domnule, nu voiam să te jignesc, domnule, n-am spus câtuşi de puţin că plescăi. *(El se ridică)* Te-am jignit? *(Schmitz îşi pătureşte şervetul)*

SCHMITZ: Nu-i vina dumneavoastră dacă eu nu ştiu să mă port cum trebuie. Tatăl meu era cărbunar. Unde să înveţe unul ca mine cum să se poarte? Puţin îmi pasă, doamnă, că mi-e foame ori frig, dar că n-am nici educaţie, doamnă, nici maniere, doamnă, nici învăţătură.

BABETTE: Înţeleg.

SCHMITZ: Plec.

BABETTE: încotro?

SCHMITZ: Afară în ploaie.

BABETTE: Ah! Dumnezeule!

SCHMITZ: Sunt obişnuit.

BABETTE: Domnule Schmitz. Nu mă privi aşa! înţeleg, domnule Schmitz. Ai avut, desigur, o copilărie grea.

SCHMITZ: N-am avut nici un fel de copilărie, doamnă. *(Lasă ochii în jos şi-şi frământă degetele)* Nici un fel de copilărie. Aveam şapte ani când a murit mama. *(Se întoarce şi-şi şterge ochii)*

BABETTE: Sepp! Ei, Sepp!

(Anna aduce ouăle.)

ANNA: Mai doriţi ceva?

(Cum nimerii nu-i răspunde, pleacă.)

BABETTE: Dar nu te dau pe uşă afară, domnule, n-am spus niciodată asta. Ce ziceam oare? Într-adevăr, dumneata nu mă înţelegi, domnule Schmitz, dar e îngrozitor. Ce-aş putea face oare ca să mă crezi? *(îl apucă, nu fără ezitare, de mânecă)* Vino, Sepp vino să mănânci! *(Schmitz se aşază din nou la masă)* Drept cine ne iei? Nici n-am observat că plescăi, pe cuvântul meu de onoare! Şi chiar dacă o faci, noi nu judecăm după aparenţe, domnule Schmitz, asta o simţi, domnule Schmitz, nu-i felul nostru de a fi.

(Schmitz începe să spargă coaja oului)

SCHMITZ: Să vă răsplătească Dumnezeu!

BABETTE: Uite sarea.

(Schmitz mănâncă oul)

SCHMITZ: E adevărat, nu m-aţi dat pe uşă afară, nici vorbă, e adevărat. Vă cer iertare că m-am înşelat în ce vă priveşte.

BABETTE: E bine fiert oul?

SCHMITZ: Cam prea moale. Vă cer iertare. *(A isprăvit de mâncat primul ou)* Ce voiaţi oare să spuneţi, doamnă, adineaori, când aţi zis: „Ca să vorbim deschis”?

BABETTE: Da, ce voiam să spun?

(Schmitz sparge coaja celui de-al doilea ou.)

SCHMITZ: Să vă răsplătească Dumnezeu! *(Mănâncă al doilea ou)* Willi spune mereu că aşa ceva nu mai există : caritatea particulară. Nu mai sunt oameni de treabă în ziua de azi! Caritatea e etatizată. Nu mai sunt oameni. Zice el! De aia lumea e pierdută, iată de ce. *(îşi sărează oul)* O să facă o mutră când o să înfulece o mâncare ca asta, o să facă o mutră! Willi. *(Cineva sună la uşă)* Poate că-i el. *(Sună din nou)*

BABETTE: Cine-i „Willi”?

SCHMITZ: Ăsta-i învăţat, doamnă, o să vedeţi, a fost chelner la „Metropol” pe vremuri, înainte de a fi ars “Metropolul”.

BABETTE: Ars?

SCHMITZ: Ober.

(Intră Anna.)

BABETTE: Cine-i?

ANNA: Un domn.

BABETTE: Şi ce vrea?

ANNA: Vine pentru asigurarea împotriva incendiului, zice că trebuie să inspecteze casa. *(Babette se ridică)* E în frac.

(Babette şi Anna ies, Schmitz se serveşte cu cafea)

SCHMITZ: Ăsta-i Willi!

CORUL: Acuma sunt doi

Care ne îngrijorează;

Două biciclete ruginite

Sunt aici, ale unora,
Dar ale cui?
CORIFEUL: Prima-i aici de ieri,
A doua-i de azi.
CORUL: Nenorocire!
CORIFEUL: S-a înnoptat.
Noi facem de strajă.
(Se aude bătaia unui orologiu)
CORUL: Cel care se teme
Vede multe unde nu-i nimic,
Acela se sperie de propria-i umbră.
Orice zvon îl face arţăgos,
Aşa încât se poticneşte
Şi trăieşte îngrozit,
Pân'ce într-o zi
Îl loveşte nenorocirea.
(Orologiul bate)
CORIFEUL: Cei doi sunt tot în casă.
Cum trebuie să înţeleg asta?
(Orologiul bate)
CORUL: Cel care se teme
E mai orb decât orbul.
Sperând întotdeauna
Să înlăture nenorocirea,
Îi deschide braţele,
Vai, dezarmat

Şi obosit de spaimă,

Sperând mereu,

Până ce-i

Prea târziu.

(Orologiul bate.)

CORUL: Nenorocire!

(Corul se aşază.)

Scena 3

În pod.

Schmitz, în acelaşi costum de luptător, şi Celălalt care şi-a dezbrăcat fracul şi a rămas în vestă albă, sunt pe cale să rostogolească butoaie pe pardoseală butoaie de tablă, în care se transportă de obicei, benzină totul se petrece cât se poate de încet amândoi şi-au scos pantofii)

CELĂLALT: Încet! Încet!

SCHMITZ: Şi dacă-i trece prin minte să cheme poliţia?

CELĂLALT: Hai, dă-i drumul!

SCHMITZ: Ce ne facem?

CELĂLALT: Încet! Încet. Stop.

(Au rostogolit butoiul spre altele, care se găsesc în penumbră. Celălalt ia nişte cârpe ca să-şi şteargă degetele)

CELĂLALT: De ce ar chema poliţia?

SCHMITZ: De ce să n-o cheme?

CELĂLALT: Pentru că şi el e pasibil de pedeapsă. *(Se aude gungurit de porumbei)* Din păcate s-a făcut ziuă, hai să ne culcăm. *(Azvârle cârpele)* La drept vorbind, orice cetăţean e pasibil de pedeapsă, de la un anumit venit în sus. Nu-ţi mai frământa capul, hai.

(Cineva bate în uşa zăvorâtă)

BIEDERMANN: Deschideţi! Deschideţi!

(Zgâlţâie uşa cu zgomot mare)

CELĂLALT: Asta nu prea miroase a mâncare de dimineaţă.

BIEDERMANN: Deschideţi, vă spun, şi imedia!

SCHMITZ: Nu l-am văzut niciodată în halul ăsta!

Zarva creşte din ce în ce. Celălalt îşi îmbracă fracul fără să se grăbească, dar cu mişcări sprintene. Îşi aranjează cravata şi-şi scutură praful de pe haine, apoi deschide uşa. Intră Biedermann în halat, dar nu-l zăreşte pe noul-venit, ascuns îndărătul uşii)

BIEDERMANN: Domnule Schmitz!

SCHMITZ: Bună dimineaţa, domnule Biedermann, bună dimineaţa! Sper că tărăboiul ăsta blestemat nu v-a trezit.

BIEDERMANN: Domnule Schmitz!

SCHMITZ: N-o să se mai întâmple!

BIEDERMANN: Trebuie să părăseşti casa! *(Pauză.)* Am zis: trebuie să părăseşti casa!

SCHMITZ: Când?

BIEDERMANN: Imediat.

SCHMITZ: De Ce?

BIEDERMANN: Altfel soţia mea are să cheme poliţia şi eu n-am nici posibilitatea şi nici cheful s-o împiedic.

SCHMITZ: Hm!

BIEDERMANN: Şi asta imediat. *(Pauză)* Ce aştepţi? *(Fără să scoată un cuvânt, Schmitz îşi ia pantofii)* Şi fără vorbă!

SCHMITZ: Dar nu spun nimic.

BIEDERMANN: Dumneata crezi că totul ţi-e permis, domnule Schmitz, pentru că eşti luptător tărăboiul ăsta în toiul nopţii. *(Cu braţul întins îi arată uşa)* Ieşi! Ieşi, am spus! Ieşi!

SCHMITZ: *(adresându-se Celuilalt):* Nu l-am văzut niciodată în halul ăsta.

(Biedermann se întoarce şi rămâne uluit.)

CELĂLALT: Mă prezint Eisenring!

BIEDERMANN: Domnilor?

EISENRING: Wilhelm Eisenring.

BIEDERMANN: Cum, domnilor, cum se face că dintr-o dată sunteţi doi? *(Schmitz şi Eisenring se privesc)* Fără să întrebaţi?

EISENRING: Vezi?

BIEDERMANN: Ce vrea să însemne asta?

EISENRING: Ţi-am spus doar. Nu se face, Sepp, nu ştii să te porţi. Fără să întrebi! Ce fel de purtare e asta? Iată-ne dintr-o dată doi.

BIEDERMANN: Sunt indignat.

EISENRING: Vezi?! *(Către Biedermann.)* I-am spus doar! *(Către Schmitz)* Ce ţi-am spus?

(Schmitz se ruşineaz.)

BIEDERMANN: Dar ce vă închipuiţi, domnilor? La urma urmelor şi în definitiv, domnilor, eu sunt proprietarul acestei case. Vă întreb: ce vă închipuiţi? *(Pauză)*

EISENRING: Răspunde când domnul îţi pune o întrebare! *(Pauz.)*

SCHMITZ: Vedeţi, Willi e prietenul meu.

BIEDERMANN: Şi ce-i cu asta?

SCHMITZ: Mergeam împreună la şcoală, domnule Biedermann, încă de când eram mici.

BIEDERMANN: Şi?

SCHMITZ: Ei bine, m-am gândit.

BIEDERMANN: Ce?

SCHMITZ: Ei bine, m-am gândit.

(Pauză.)

EISENRING: Nu te-ai gândit la nimic! *(Către Biedermann)* Vă înţeleg perfect, domnule Biedermann. Orice ar fi, dar la urma urmelor şi în definitiv. *(Strigând la Schmitz)* Crezi că un proprietar o să îngăduie una ca asta? *(Către Biedermann)* Şi Sepp nici nu v-a întrebat?

BIEDERMANN: Nici un CUVÂNT!

EISENRING: Sepp!

BIEDERMANN: Nici un CUVÂNT!

EISENRING: Şi după asta te mai miri că te dă afară? *(Clatină din cap şi râde de Schmitz ca de un pros)*

BIEDERMANN: Nu-i de râs, domnilor. Vorbesc foarte serios, domnilor. Soţia mea suferă de inimă.

EISENRING: Vezi?

BIEDERMANN: Nevastă-mea n-a dormit aproape toată noaptea. Din cauza acestui tărăboi. De fapt: ce faceţi aici? *(Priveşte în jurul lui)* Ce naiba caută butoaiele astea aici? *(Schmitz şi Eisenring privesc în direcţia unde nu sunt butoaiele.)* Aici! Aici! Ce-i asta? *(Loveşte un butoi)*

Ce-i asta?

SCHMITZ: Butoaie.

BIEDERMANN: Cum de-au ajuns aici?

SCHMITZ: Ai idee, Willi, cum de-au ajuns aici?

EISENRING: Marfă de import, e marcat deasupra.

BIEDERMANN : Domnilor!

EISENRING: Trebuie să fie marcat undeva pe deasupra.

(Eisenring şi Schmitz caută inscripţia)

BIEDERMANN: Sunt uluit. Ce vă închipuiţi oare? Podul meu plin cu butoaie. Îngrămădite, pur şi simplu îngrămădite!

EISENRING: Da, întocmai.

BIEDERMANN: Ce vreţi să spuneţi?

EISENRING: Sepp a încurcat socotelile. Doisprezece metri pe cincisprezece ai zis tu, şi podul ăsta n-are nici o sută de metri pătraţi. Nu-mi pot lăsa butoaiele pe stradă, domnule Biedermann, înţelegeţi doar!

BIEDERMANN: Nu înţeleg nimic.

(Schmitz arată o etichetă.)

SCHMITZ: Uite-o, domnule Biedermann, uite eticheta!

BIEDERMANN: Sunt uluit.

EISENRING: Aici e marcat de unde vin. Aici.

BIEDERMANN: Sunt pur şi simplu uluit. *(Priveşte eticheta)*

În odaia de jos. Arma lasă să intre un poliţist în odaie.

ANNA: Am să-l chem.

(Anna părăseşte încăperea. Poliţistul aşteaptă)

În pod

BIEDERMANN: Benzină?!

În odaia de jos. Anna se înapoiază.

ANNA: Şi în ce chestiune, domnule poliţist?

POLIŢISTUL: Diverse treburi.

(Anna iese, poliţistul aşteaptă)

În pod.

BIEDERMANN: E oare adevărat, domnilor, e oare adevărat?

EISENRING: Ce?

BIEDERMANN: Ce scrie pe eticheta asta? *(Le arată eticheta)* Drept cine mă luaţi? Asta nu mi s-a mai întâmplat! Credeţi oare că nu ştiu să

citesc? *(Cei doi privesc eticheta)* Vă rog! *(Râde, indignat de obrăznicia lor)* Benzină! *(Vorbind ca un judecător de instrucţie)* Ce-i în butoaiele astea?

EISENRING: Benzină.

BIEDERMANN: Lăsaţi-vă de glume! Vă întrebi pentru ultima dată ce-i în butoaiele astea. Dumneavoastră ştiţi tot atât de bine ca şi mine că în pod nu se depozitează benzină. *(îşi trece degetul peste un bidon)* Vă rog mirosiţi chiar dumneavoastră. *(Le vâră degetul sub nas)* E benzină sau nu-i benzină.? *(Cei doi miros şi se privesc)* Răspundeţi!

EISENRING: Este.

SCHMITZ: Este.

AMÂNDOI: De netăgăduit.

BIEDERMANN: Sunteţi nebuni? Podul meu plin cu benzină?

SCHMITZ: Tocmai de aceea nu fumăm, domnule Biedermann.

BIEDERMANN: Şi asta, domnilor, în vremurile de azi. E de ajuns să deschizi un ziar ca să fii prevenit. Dar ce vă închipuiţi? Nevastă-mea o să aibă un atac, dacă vede asta.

EISENRING: Vezi?

BIEDERMANN: Nu mai spune într-una : vezi!

EISENRING: Nu poţi pretinde asta unei femei, Sepp, unei gospodine. Le cunosc eu pe gospodine!

ANNA: *(de pe scară):* Domnule Biedermann! Domnule Biedermann!

(Biedermann închide uşa.)

BIEDERMANN : Domnule Schmitz! Domnule.

EISENRING : Eisenring.

BIEDERMANN : Dacă nu scoateţi imediat butoaiele astea din pod, dar imediat spun.

EISENRING: Veţi chema poliţia.

BIEDERMANN: Da!

SCHMITZ: Vezi?

ANNA *(de pe scară) :* Domnule Biedermann!

BIEDERMANN *(şoptind)* : Este ultimul meu cuvânt!

EISENRING : Care?

BIEDERMANN : Nu îngădui să se depoziteze benzină în podul meu. O dată pentru totdeauna. Nu îngădui.

(Cineva bate la uşă.)

BIEDERMANN : Vin!

(Deschide uşa dând să iasă, dar intră poliţistul.)

POLIŢISTUL : Ah, iată-vă, domnule Biedermann, iată-vă, Nu-i nevoie să coborâţi, n-o să vă reţin multă vreme.

BIEDERMANN : Bună dimineaţa!

POLIŢISTUL : Bună dimineaţa!

EISENRING : ‘neaţa.

SCHMITZ : ‘neaţa.

(Schmitz şi Eisenring se înclină.)

POLIŢISTUL : E vorba de un accident.

BIEDERMANN : Dumnezeule!

POLIŢISTUL : Un bătrân soţia lui pretinde că a lucrat la dumneavoastră ca inventator a deschis robinetul de gaz astă noapte. *(Caută în carneţel.)* Knechtling Johann, domiciliat în Rossgasse numărul 11. *(îşi vârâ carneţelul la loc în buzunar.)* L-aţi cunoscut?

BIEDERMANN : Eu.

POLIŢISTUL : Preferaţi poate, domnule Biedermann, să-mi vorbiţi între patru ochi?

BIEDERMANN : Da.

POLIŢISTUL : Pe funcţionari asta nu-i priveşte!

BIEDERMANN : Nu. *(Rămâne în pragul uşii.)* Dacă întreabă cineva de mine, domnilor, sunt la poliţie. Aţi înţeles? Mă întorc imediat.

(Schmitzşi Eisenring dau din cap în semn că au înţeles.)

POLIŢISTUL : Domnule Biedermann!

BIEDERMANN : Haidem!

POLIŢISTUL : Ce-i în butoaiele astea?

BIEDERMANN : Acolo?

POLIŢISTUL : Dacă îmi permiteţi să întreb.

BIEDERMANN : Loţiune pentru păr.

(îi priveşte pe Schmitz şi pe Eisenring.)

EISENRING : Hormoflor.

SCHMITZ : „Face fericirea bărbaţilor”.

EISENRING : Hormoflor.

SCHMITZ : „Încercaţi-l fără întârziere”.

EISENRING : „N-o să vă căiţi”.

AMÂNDOI : Hormoflor, Hormoflor, Hormoflor.

(Poliţistul râde.)

BIEDERMANN : A murit?

(Biedermann şi poliţistul.)

EISENRING : Ce om cumsecade!

SCHMITZ : Ce ţi-am spus?

EISENRING : Cât priveşte mâncarea de dimineaţă s-a dus pe copcă.

SCHMITZ : Nu l-am văzut niciodată în halul ăsta.

(Eisenring se caută în buzunare.)

EISENRING : Tu ai amorsa?

(Schmitz se caută în buzunare.)

SCHMITZ : Nu l-am văzut niciodată în halul ăsta.

CORUL : Rază de soare,

Geană de ochi divin,

Iată că s-a făcut iar ziuă

Peste acoperişurile familiare

Ale oraşului nostru.

CORIFEUL : Azi ca şi ieri.

CORUL : Salut!

CORIFEUL : Nu s-a întimplat nimic

Oraşului cufundat în somn.

CORUL : Salut!

CORIFEUL : Nimic încă.

CORUL : Salut!

(Zgomotele străzii, circulaţie, claxoane şi tramvaie.)

CORIFEUL : Înţelept şi stăpân al atâtor primejdii

Este omul care chibzuieşte asupra

celor văzute;

Spirit atent,

El prevede

Din timp nenorocirea,

Dacă vrea.

CORUL :

Dar dacă nu vrea?

CORIFEUL : Acela care citeşte zilnic ziarul

La micul dejun

Spre a afla ce-l ameninţă,
Primind zi de zi explicaţii
Despre întâmplări îndepărtate,
Înlăturând efortul
De-a gândi el însuşi,
Ştie în toate zilele
Ce s-a petrecut ieri.
Dar el nu vede ce se petrece azi
Sub acoperişul lui.
CORUL : Ce-i tăinuit!
CORIFEUL : Ce-i evident!
CORUL : Manifest.
CORIFEUL : Şi flagrant.
CORUL : El nu vrea să vadă nimic,
Căci altminteri.
(Corifeul întrerupe cu un semn al mâinii.)
CORIFEUL : Iată-l.
(Corul se întoarce pe jumătate.)
CORUL : Nu s-a întâmplat nimic
Oraşului nostru
Cufundat în somn,
Azi ca şi ieri.
Spre a uita ceea ce-l ameninţă,
Bunul cetăţean se zoreşte,
Ras proaspăt,
Spre birou.

(Intră Biedermann în palton şi pălărie, cu servieta sub braţ.)

BIEDERMANN : Taxi! Taxi! Taxi! *(Corul îi închide drumul.)* Ce s-a întâmplat?

CORUL : Nenorocire!

BIEDERMANN : Ce doriţi?

CORUL : Nenorocire!

BIEDERMANN Asta mi-aţi mai spus-o.

CORUL : De trei ori nenorocire!

BIEDERMANN : Şi pentru ce?

CORIFEUL : Lucruri suspecte,

În primejdie să ia foc,

S-au dezvăluit

Ochilor noştri

Ca şi alor tăi.

Ce să însemne?

Butoaie cu benzină

Sub acoperişul tău.

BIEDERMANN : *(urlă)* Ce vă priveşte? *(Pauză.)* Lăsaţi-mă să trec. Trebuie să mă duc la avocatul meu. Ce vreţi de la mine? Nu sunt vinovat. *(Biedermann pare speriat.)* E un interogatoriu, sau ce? *(Sigur de sine.)* Dar lăsaţi-mă să trec.

(Corul nu se clinteşte.)

CORUL : Nu-i este dat corului să judece

Faptele şi purtările cetăţeanului.

CORIFEUL : Privind lucrurile dinafară,

Corul deosebeşte mai uşor ameninţările.

CORUL : Punând întrebări politicos,

Încă sub ameninţarea primejdiei,

Prevenind numai, cuprins de groază,

Simplu,

După obicei

Înaintează Corul,

Ca un bun cetăţean,

Neputincios,

Veşnic binevoitor,

Până ce-i prea târziu

Spre a stinge focul.

(Biedermann îşi consultă ceasul de mână.)

BIEDERMANN : Sunt grăbit.

CORUL : Nenorocire!

BIEDERMANN : Într-adevăr, nu înţeleg ce doriţi.

CORIFEUL : Ca tu să rabzi în pod.

Butoaiele cu benzină,

Biedermann Gottlieb,

Ce-ai avut în gând?

BIEDERMANN : În gând?

CORIFEUL : Chiar şi tu ştii

Că lumea poate lua foc.

Biedermann Gottlieb,

La asta te-ai gândit?

BIEDERMANN : Gândit? *(Scrutează corul.)* Domnilor, eu sunt un cetăţean liber. Am dreptul să gândesc ce vreau. Ce-i cu toate întrebările astea? E dreptul meu, domnilor, să nu gândesc de loc fără să mai pun la

socoteală, domnilor, că ceea ce se întâmplă sub acoperişul meu daţi-mi voie s-o spun: la urma urmelor şi în definitiv, eu sunt proprietarul casei!

CORUL : Tu eşti sfântă şi sacră

Proprietate!

Şi orice se întâmplă,

Chiar dacă iei foc,

Fără să te mai stingi,

Mistuindu-ne pe toţi,

Prefăcându-ne în cenuşă,

Tu eşti sfântă şi sacră.

BIEDERMANN : Bine! *(Pauză.)* De ce nu mă lăsaţi să trec? *(Pauză.)* De ce nu mă lăsaţi să trec? *(Pauză.)* Nu trebuie să ne gândim întotdeauna la ce-i mai rău. Unde ne-ar duce asta? Eu ţin la tihna mea, la liniştea mea şi nu vreau nimic mai mult, iar în ceea ce îi priveşte pe cei doi domni. fără să mai pun la socoteală că pentru moment am alte griji pe cap.

(Intră Babelte îmbrăcată cu palton şi cu pălărie.)

BIEDERMANN : Ce cauţi aici?

BABETTE : Vă deranjez?

BIEDERMANN : Sunt în conferinţă cu Corul.

(Babette face un semn din cap Corului, apoi îi şopteşte ceva la ureche lui Biedermann.)

BIEDERMANN : Cu panglică, firește! Nu interesează preţul, numai coroană să fie.

(Babette face semn din cap Corului.)

BABETTE : Scuzaţi-mă, domnilor.

(Babette se îndepărtează.)

BIEDERMANN : Scurt şi cuprinzător, domnilor, sunt sătul. De voi şi de incendiatorii voştri! Nu mă mai duc nici la cafenea, că m-am săturat

până-n gât. Nu se mai poate vorbi şi de altceva în ziua de azi? La urma urmei nu trăieşti decât o dată. Dacă o să considerăm că oricine, cu excepţia propriei noastre persoane, este un incendiator. Cum o să se mai îndrepte lucrurile vreodată? Puţină încredere trebuie să avem, pentru numele lui Dumnezeu, e nevoie de puţină bunăvoinţă. Aşa socot eu. Nu trebuie să vedem întotdeauna răul. Sfinte Dumnezeule! Nu toţi oamenii sunt incendiatori. Aşa socot eu! Trebuie să avem puţină încredere. *(Pauză.)* Nu pot trăi veşnic cu frica-n sân! *(Pauză.)* Credeţi oare că astă-noapte am închis o clipă ochii? La urma urmelor, nu sunt idiot. Benzina-i benzină. Mi-au trecut prin minte gândurile cele mai negre m-am suit pe masă, ca să trag cu urechea, apoi, mai târziu, chiar pe dulap, ca să-mi lipesc urechea de tavan. Da! Sforăiau, iată ce făceau. Sforăiau! M-am suit de cel puţin patru ori pe dulap. Sforăiau liniştiţi!. Şi cu toate astea, o dată, de furie, am pornit pe scară, puteţi să mă credeţi sau nu, în pijama. N-a lipsit mult ca să-i trezesc pe cei doi ticăloşi şi să-i azvârl afară cu butoaiele lor cu tot! Cu propriile mele mâini, fără milă, în toiul nopţii.

CORUL : Cu propriile tale mâini?

BIEDERMANN : Da.

CORUL : Fără milă?

BIEDERMANN : Da.

CORUL : În toiul nopţii?

BIEDERMANN : Era, cât pe-aci, da dacă nevastă-mea n-ar fi venit, se temea să nu răcesc era cât pe-aci s-o fac!

(Ia o ţigară ca să-şi ascundă stingherealа.)

CORIFEUL : Ce să însemne oare?

N-a dormit toată noaptea. S-a gândit el oare Că i-au înşelat bunătatea? A avut o bănuială, dar de ce?

(Biedermami îşi aprinde ţigara.)

CORUL : Da, într-adevăr, e grea viaţa cetăţeanului!

E aspru la birou,

Dar acasă

E blândeţea însăşi

Şi-i place să facă bine.

CORIFEUL : Când îi convine.

CORUL : Cel ce nădăjduieşte că binele

Se datorează blândeţii,

Acela se înşeală amarnic.

BIEDERMANN : Ce înţelegeţi prin asta?

CORUL : Nouă ni se pare

Că pute a benzină.

(Biedermann adulmecă.)

BIEDERMANN : Ei bine, domnilor, eu nu simt nimic.

CORUL : Vai nouă!

BIEDERMANN : Dar absolut nimic.

CORUL : Vai nouă!

CORIFEUL : Nici nu mai

CORUL : Vai nouă!

BIEDERMANN : Nu

CORIFEUL : Ce are de gând, nefericitul?

Îngrijorător de îndrăzneţ,

Aşa mi s-a părut;

Şi palid a fugit de-aici.

Îngrijorător de hotărât;

Dar ce va face?

(Se aude un claxon.)

CORUL : Nici nu mai simte mirosul supărător.

(Se aude claxonul în depărtare.)

CORUL : Vai nouă!

(Corul se retrage, afară de Corifeu, care îşi scoate pipa.)

CORIFEUL : Cel ce se teme mai mult

De o schimbare decât de o nenorocire.

Cum să se împotrivească nenorocirii?

(urmează corul.)

BIEDERMANN : Nu simte mirosul supărător, domnilor, nu mai fiţi defetişti, nu mai repetaţi neîncetat : „Vai nouă!” *(Se aude claxonând o maşină.)* Taxi! Taxi! *(Se aude maşina frânând.)* Mă scuzaţi. *(Biedermann iese grăbit.)*

CORUL : O, cetăţene, încotro?!

(Se aude maşina pornind.)

Scena 4

În pod.

Eisenring e singur; în timp ce desfăşoară ghemul de sfoară, fluieră Lili Marlen[2]
. Îşi întrerupe fluieratul ca să-şi umezească arătătorul, vrând să-şi dea seama dincotro bate vântul.

În odaie.

Intră Biedermann, urmat de Babette. Îşi scoate paltonul şi-şi aruncă servieta. Are o ţigară în gură.

BIEDERMANN : Fă ce-ţi spun.

BABETTE : O gâscă?

BIEDERMANN : O gâscă. *(îşi scoate cravata, continuând să ţină ţigara în gură.)*

BABETTE : De ce îţi scoţi cravata, Gottlieb?

(El îi întinde cravata.)

BIEDERMANN : Dacă-i denunţ pe cei doi vlăjgani, sunt sigur că mi-i fac duşmani! Şi ce-o să ai din asta? E de ajuns un chibrit, pentru ca toată casa să fie în flăcări. Ce-am câştiga? Dacă mă duc la ei şi-i invit. numai să primească invitaţia mea.

BABETTE : Atunci?

BIEDERMANN : Atunci ni-i facem prieteni. *(îşi scoate haina, i-o dă nevesti-si şi iese.)*

BABETTE : Află, Anna, că astă-seară nu eşti liberă. Avem musafiri. Pune masa pentru patru persoane.

În pod. Eisenring cântă Lili Marlen , cineva bate la uşă.

EISENRING : Intră! *(Continuă să fluiere, nu intră nimeni.)* Intră! *(Intră Biedermann, în cămaşă, cu ţigara în tnână.)* . ‘neaţa domnule Biedermann!

BIEDERMANN : Îmi dai. voie?

EISENRING : Aţi dormit bine?

BIEDERMANN : Mulţumesc, foarte prost

EISENRING : Eu de asemeni. Din pricina fohnului *(îşi vede mai departe de treabă cu depănatul sforii.)*

BIEDERMANN : Nu te stingheresc?

EISENRING : Dar vă rog, domnule Biedermann, ca la dumneavoastră acasă.

BIEDERMANN : Nu; vreau să mă vâr cu de-a sila *(Se aude gungurit de porumbei.)* Şi prietenul nostru unde-i?

EISENRING : Sepp? La treabă, al dracului puturos. Nu voia să se ducă fără să mănânce! L-am trimis să caute rumeguş.

BIEDERMANN : Rumeguş?

EISENRING : Rumeguşul răspândeşte cel mai bine focul.

(Biedermann râde politicos, ca de o glumă proastă.)

BIEDERMANN : Ce voiam să-ţi spun, domnule Eisenring.

EISENRING : Vreţi iarăşi să ne daţi afară?

BIEDERMANN : M-am gândit peste noapte ştii, isprăvisem somniferele că aici sus, domnilor, n-aveţi toaletă.

EISENRING : Avem jgheabul streaşinii.

BIEDERMANN : Cum vreţi, domnilor, cum vreţi. Mi-a trecut pur şi simplu prin cap. Toată noaptea. V-ar plăcea poate să vă spălaţi sau să faceţi un duş. N-aveţi decât să folosiţi baia mea. I-am spus Annei să pună prosoape. *(Eisenring clatină din cap.)* De ce dai din cap?

EISENRING : Unde o fi pus-o oare?

BIEDERMANN : Ce?

EISENRING : N-aţi văzut o amorsa undeva? *(Caută în toate părţile.)* Nu vă necăjiţi, domnule Biedermann, din pricina băii. Serios. Nici la închisoare, ştiţi, nu era baie.

BIEDERMANN : La închisoare?

EISENRING : Cum? Sepp nu v-a povestit că eu am ieşit din închisoare?

BIEDERMANN : Nu.

EISENRING : Nici un cuvânt?

BIEDERMANN : Nu.

EISENRING : Ăsta nu vorbeşte decât despre el. Sunt asemenea tipi! La urma urmelor, nu noi suntem de vină că a avut o copilărie tragică. Şi dumneavoastră, domnule Biedermann, aţi avut o copilărie tragică? Eu nu! Aş fi putut să studiez. Tăticu voia să urmez dreptul. *(Se opreşte în faţa lucarnei şi strigă spre porumbei)* Gu! Gu! Gu!

(Biedermann îşi aprinde din nou ţigara.)

BIEDERMANN : Domnule Eisenring, n-am dormit toată noaptea. Sincer vorbind: e într-adevăr benzină în butoaiele astea?

EISENRING : N-aveţi încredere în noi?

BIEDERMANN : Nu vă întreb decât atât.

EISENRING : Sincer vorbind, drept cine ne luaţi, domnule Biedermann, drept cine?

BIEDERMANN : Să nu-ţi închipui, prietene, că eu n-am simţul umorului, dar trebuie să spun că aveţi un fel de a glumi.

EISENRING : Cunoaştem cântecul ăsta.

BIEDERMANN : Care anume?

EISENRING : Gluma e al treilea mod de a te camufla. Al doilea e sentimentalismul. Adică marafeturi de soiul celor pe care le istoriseşte Sepp: copilăria lui în pădure la cărbunari, orfelinatul, circiil şi aşa mai departe. Dar cel mai bun şi mai sigur mijloc de camuflaj, după umila mea părere, este, dintotdeauna, să spui adevărul gol-goluţ. E caraghios, dar nimeni nu crede adevărul.

În odaie. Anna, urmată de văduva Knechtling în doliu.

ANNA : Luaţi loc! *(Văduva se aşază.)* Dar dacă sunteţi doamna Knechtling, e într-adevăr inutil. Domnul Biedermann nu vrea s-aibă nimic de-a face cu dumneavoastră, a zis el. *(Văduva se ridică de pe scaun.)* Luaţi loc! *(Văduva se aşază.)* Să nu vă faceţi iluzii. *(Anna iese.)*

În pod.

Eisenring, în picioare, meştereşte ceva. Biedermann, în picioare, fumează.

EISENRING : Ce-o fi făcând oare Sepp al nostru? Rumeguşul, oricum, nu-i nici o afacere. Sper că nu l-au înhăţat.

BIEDERMANN : înhăţat?

EISENRING : Ce vi se pare atât de nostim?

BIEDERMANN : Când te aud vorbind aşa, ştii, domnule Eisenring, mi se pare că vii dintr-o altă lume. Înhăţat! Găsesc asta cât se poate de fascinant. Ca dintr-o altă lume! în lumea noastră, vezi dumneata, e rar ca cineva să fie înhăţat.

EISENRING : Pentru că în lumea dumneavoastră nu se fură rumeguş, bineînţeles, domnule Biedermann asta-i deosebirea de clasă.

BIEDERMANN : Asta-i o prostie!

EISENRING : Doar nu vreţi să spuneţi, domnule Biedermann.

BIEDERMANN : Nu cred în deosebiri de clasă! Trebuie să-ţi fi dat seama, Eisenring, că eu nu sunt un om de modă veche. Dimpotrivă. Regret sincer că în clasele de jos se mai trăncăneşte despre deosebiri de clasă. Nu suntem, oare, în ziua de azi cu toţii, săraci ori bogaţi, făpturi ale unuia şi aceluiaşi creator? Chiar şi clasa de mijloc. Nu suntem, dumneata şi cu mine, oameni, oameni din carne şi sânge? Nu ştiu, domnule, dacă fumezi. *(îi oferă ţigări lui Eisenring, dar acesta, dând din cap, refuză.)* Se-nţelege, nu pledez să ne facem toţi o apă şi-un pământ. Slavă Domnului, or să existe cât e lumea oameni capabili şi oameni incapabili, dar de ce să nu ne întindem, pur şi simplu, mâna? Pentru Dumnezeu, un pic de bunăvoinţă, un pic de idealism, un pic şi toţi ne-am dobândi liniştea şi pacea, săraci ca şi bogaţi. Nu crezi asta, oare?

EISENRING : Pot să vă vorbesc sincer, domnule Biedermann?

BIEDERMANN : Te rog.

EISENRING : N-o să răstălmăciţi?

BIEDERMANN : Cu cât mai sincer, cu atât mai bine.

EISENRING : între noi sincer vorbind ar fi mai bine să nu fumaţi aici. *(înspăimântat Biedermann îşi stinge ţigara.)* Nu pot să vă ordon, domnule Biedermann. La urma urmelor şi în definitiv, e casa dumneavoastră, dar pricepeţi.

BIEDERMANN : Bineînţeles!

(Eisenring se apleacă.)

EISENRING : Ah, uite-o! *(Ridică ceva de jos şi suflă praful de pe obiect înainte de a-l fixa de sfoară. Fluieră din nou* Lili Marlen.)

BIEDERMANN : Spune-mi, domnule Eisenring, ce faci toată vremea aici? Dacă îmi permiţi să întreb? Ce-i asta?

EISENRING : O amorsă.

BIEDERMANN : ?

EISENRING : Şi ăsta-i fitilul.

BIEDERMANN : ?

EISENRING : Sepp zice că azi ar exista modele mult mai bune. Dar nu le au încă în arsenalul lor, iar pentru noi rău poate fi vorba să le cumpărăm. Tot ce-i în legătură cu războiul e grozav de scump, totdeauna de prima calitate.

BIEDERMANN : Un fitil, spune-ai?

EISENRING : Un fitil fulminant. *(îi întinde lui Bidermann capătul fitilului.)* Sunteţi atât de amabil, domnule, să ţineţi acest capăt, ca să pot măsura?

(Biedermann fine fitilul.)

BIEDERMANN : Lasă gluma, prietene.

EISENRING : Numai o clipă! *(Fluieră* Lili Marlen *şi măsoară fitilul.)* Mulţumesc, domnule, mulţumesc mult!

(Biedermann izbucneşte deodată în rts.)

BIEDERMANN : Nu, Willi, pe mine nu mă duci. Pe mine nu! Dar trebuie să mărturisesc că vă bizuiţi mult pe umorul oamenilor. Mult! Când te aud vorbind aşa, îmi pot închipui foarte uşor că din când în când eşti arestat. Nu toată lumea, prietene, nu toată lumea are atâta umor ca mine!

EISENRING : Trebuie să nimereşti bine.

BIEDERMANN : Amicii mei de la cafenea, de pildă, de îndată ce le spui: „încrede-te în ceea ce-i bun în om", se şi gândesc la Sodoma şi Gomora.

EISENRING : Ha!

BIEDERMANN : Şi închipuie-ţi că am donat o sumă de bani pompierilor noştri. Mi-e şi ruşine să spun cât!

EISENRING : Ha! *(îi întinde fitilul.)* Oamenii care n-au simţul umorului sunt pierduţi, când fitilul ia foc. Consolaţi-vă cu gândul ăsta! *(Transpirat, Biedermann se aşază pe un butoi.)* Ce s-a întâmplat, domnule Biedermann? V-aţi făcut alb ca varul. *(îl bate zdravăn pe umăr.)* Mirosul,

ştiu, când nu eşti obişnuit cu mirosul de benzină. O să mai deschid o ferestruică. *(Deschide uşa.)*

BIEDERMANN : Mulţumesc.

(Anna strigă de pe scară.)

ANNA : Domnule Biedermann! Domnule Biedermann!

EISENRING : Iarăşi poliţia?

ANNA : Domnule Biedermann!

EISENRING : Dacă nici ăsta nu mai e stat poliţist!

ANNA : Domnule Biedermann!

BIEDERMANN : Vin *(Biedermann şi Eisenring îşi vorbesc în şoaptă.)* Domnule Eisenring, îţi place gâsca?

EISENRING : Gâsca?

BIEDERMANN : Gâsca, da, gâsca.

EISENRING : Dacă-mi place? Mie? De ce?

BIEDERMANN : Umplută cu piure de castane?

EISENRING : Şi garnisită cu varză roşie?

BIEDERMANN : Da. Asta voiam să-ţi spun: nevastă-mea şi cu mine mai ales eu m-am gândit: dacă v-ar face plăcere. Nu vreau să mă vâr cu de-a sila! Dacă v-ar face plăcere, domnule Eisenring, să veniţi la noi astă seară, la o masă bună, dumneata şi Sepp.

EISENRING : Azi?

BIEDERMANN : Preferi mâine?

EISENRING : Mâine, cred că nu vom mai fi aici. Dar astă seară, cu plăcere, domnule, Biedermann, cu plăcere!

BIEDERMANN : Să spunem : ora şapte.

(Anna strigă de pe scară.)

ANNA : Domnule Biedermann!

(Biedermann îi întinde lui Eisenring mâna.)

BIEDERMANN : Ne-am înţeles?

EISENRING : Ne-am înţeles.

(Biedermann pleacă, dar se opreşte încă o dată în uşă, dând amabil din cap, în timp ce aruncă o privire uluită asupra butoaielor şi fitilurilor.)

EISENRING : Ne-am înţeles!

(Biedermann iese şi Eisenring îşi vede mai departe de treabă, fluierând. Corul înaintează ca şi cum scena s-ar fi isprăvit, dar în clipa când CORUL s-a adunat în fafa rampei, se aude un zgomot în pod, de parcă s-ar fi prăvălit ceva.)

În pod.

EISENRING : Poţi ieşi, filozofule. *(Al treilea ins apare în patru labe din mijlocul butoaielor; poartă ochelari.)* Ai auzit, astă seară Sepp şi cu mine suntem invitaţi la cină. Tu ai să faci de pază aici. Să nu intre cineva şi să fumeze, înainte, de vreme. Ai înţeles? *(Al treilea ins îşi şterge ochelarii.)* Mă întreb uneori, filozofule, ce cauţi printre noi, dacă nu te bucuri când izbucnesc incendii, scântei şi flăcări care trosnesc, când sirenele sunt mereu în întârziere, dacă nu-ţi face plăcere lătratul câinilor, fumul şi strigătele oamenilor cenuşa. *(Al treilea ins îşi pune ochelarii; e tăcut şi serios. Eisenring râde.)* Reformatorule! *(Fluieră o clipă, fără să-l ia în seamă pe filozof.)* Nu-mi plac intelectualii, ştii bine, filozofule, ţi-am spus-o de la început pentru voi ăştia nu există plăcere adevărată, voi ăştia sunteţi întotdeauna atât de fioroşi, întotdeauna atât de serioşi, că ajungeţi să trădaţi pentru voi nu există plăcere adevărată. *(îşi vede mai departe de treabă, fluierând.)*

CORUL : Iată, suntem gata,

Toate furtunurile sunt încolăcite,

Sunt vopsite în roşu,

Potrivit regulamentului.

Fiecare gură de furtun

E de alamă,

E lustruită,

E unsă,

Fiecare ştie ce are de făcut.

CORIFEUL : Dar vai, fohnul.

CORUL : Fiecare ştie ce are de făcut,

Pompa noastră e şi ea

De alamă,

Lustruită, revizuită,

Ca să obţinem

O presiune mai puternică.

CORIFEUL : Dar gurile de incendiu?

CORUL : Fiecare ştie ce are de făcut.

CORIFEUL : Da, suntem pregătiţi.

(Intră Babette, cu o gâscă în mână, şi Doctorul în filozofie.)

BABETTE : Da, domnule doctor, da, ştiu, dar soţul meu da, e urgent, domnule doctor, e urgent, da, îi voi comunica *(Se îndepărtează de filozof şi se îndreaptă spre rampă.)* Soţul meu mi-a spus să cumpăr o gâscă. Ei bine, iat-o! Şi s-o fac friptură! Ca să câştigăm prietenia celor din pod! *(Se aud bătând clopotele unei biserici.)* E sâmbătă seara, auziţi, şi nu pot să scap de o presimţire idioată: mă gândesc că e poate pentru ultima oară când mai bat astfel clopotele oraşului nostru. *(Biedermann o strigă pe Babette.)* Nu ştiu, doamnelor, dacă Gottlieb are totdeauna dreptate. O dată chiar mi-a spus : „Bineînţeles, sunt nişte canalii, dar dacă mi-i fac duşmani, ei bine, Babette, s-a dus pe gârlă loţittnea noastră!” Şi când te gândeşti că abia se înscrisese în partid! *(Biedermann o strigă pe Babette.)* Veşnic aceeaşi poveste! îl cunosc pe Gottlieb al meu. Totdeauna bunătatea asta a lui, ei da, totdeauna bunătatea asta a lui! *(Babette iese cu gâsca.)*

CORUL : Unul care poartă ochelari,

Un băiat de familie,
Fără porniri duşmănoase.
Şi foarte cultivat,
Pe cât se pare, şi palid,
Nu-şi face iluzii că binele
Îl obţii cu blândeţe.
E foarte hotărât
Să acţioneze

Fără să ia seama cum,

Căci îşi spune el

Scopul sfinţeşte mijloacele.

Vai, el speră de asemeni.

Integru, neintegru!

Ca să vadă cât mai departe,

Îşi şterge sticlele ochelarilor,

Dar nu vede

Benzina din butoaie,

Căci nu vede decât ideea!

Până când totul ia foc!

DOCTORUL ÎN FILOZOFIE : Bună seara.

CORIFEUL : La furtunuri!

La pompe!

La scări!

(Pompierii aleargă la posturile lor.)

CORIFEUL : Bună seara. *(Către public, după ce s-a auzit de pretutindeni strigătul: „Gata!”)* Da, suntem gata.

Scena 5

În odaie.

Văduva Knechtling se află în acelaşi loc, în picioare.

Se aud bătând clopotele foarte tare. Ana pune masa, iar Biedermann aduce două scaune,

BIEDERMANN : Numai că, vedeţi bine, n-am timp, doamnă Knechtling, n-am timp să mă ocup de morţi, v-am mai spus-o. Adresaţi-vă avocatului meu. *(Văduva Knechtling iese.)* Nu-ţi poţi auzi nici propriul glas, Anna. *(Anna închide fereastra; clopotele se aud mai încet.)* Ţi-am spus doar : o masă simplă şi plăcută. Ce rost au sfeşnicele astea stupide?

ANNA : Dar, domnule, le punem întotdeauna.

BIEDERMANN : Simplu şi plăcut. Nu ca nişte parveniţi. Şi bolurile astea pentru clătitul degetelor, fir-ar să fie! Suporturile pentru cuţite, argintărie, numai argintărie şi cristaluri. Ce impresie o să facă asta? *(Strânge suporturile pentru cuţite şi le vârâ în buzunarele pantalonilor.)* Vezi bine, Anna, eu m-am îmbrăcat cu cea mai veche haină. Cuţitul cel mare de tăiat poţi să-l laşi, o să avem nevoie. Dar în rest, ia toată argintăria. Cei doi domni trebuie să se simtă ca la ei acasă. Unde-i tirbuşonul?

ANNA : Aici.

BIEDERMANN : N-avem unul mai ieftin?

ANNA : Avem în bucătărie, da ăla-i ruginit.

BIEDERMANN : Adu-l *(Ia o baterie de argint de pe masă.)* Ce-i cu asta?

ANNA : Pentru vin.

BIEDERMANN : De argint! *(Se uită ţintă la baterie, apei la Anna.)* O punem întotdeauna?

ANNA : Dar avem nevoie, domnule Biedermann.

BIEDERMANN : Nevoie! Ce înseamnă asta nevoie? Pe omenie, de fraternitate, de asta avem nevoie. Ia-o de aici! Şi ce dracu mai aduci?

ANNA : Şervete.

BIEDERMANN : De damasc?!

ANNA : N-avem altele.

(Biedermann strânge şervetele şi le ascunde în bateria de argint.)

BIEDERMANN : Sunt popoare întregi care trăiesc şi fără şervete, oameni ca noi.

(Intră Babette cu o coroană impunătoare. Biedermann n-o observa încă, fiindcă stă în faţa mesei.)

BIEDERMANN : Mă întreb de ce avem nevoie de faţă de masă!

BABETTE : Gottlieb!

BIEDERMANN : Fără deosebiri de clasă! *(0 zăreşte pe Babette.)* Ce-i cu coroana asta?

BABETTE : Am comandat-o noi. Dar ce zici de asta, Gottlieb, că ne-au trimis-o aici. Şi totuşi adresa le-am scris-o eu însămi, adresa familiei Knechtling, negru pe alb; Şi panglica, şi totul e anapoda!

BIEDERMANN : Panglica, de ce?

BABETTE : Iar comisionarul spune că nota de plată au trimis-o doamnei Knechtling. *(Babette îi arată panglica.)* REGRETATULUI NOSTRU GOTTLIEB BIEDERMANN!

(Biedermann priveşte îndelung panglica.)

BIEDERMANN : N-o primim. Nici gând! Trebuie s-o schimbe. *(Se întoarce spre masă.)* Nu mă enerva, acum, Babette, am altceva de făcut, pentru Dumnezeu, nu pot să fiu pretutindeni. *(Babette iese cu coroana.)* Aşadar, fără faţă de masă! Vrei să m-ajuţi, Anna? Şi ţi-o repet: n-ai să serveşti la masă. În nici un caz! Ai să intri fără să baţi, ai să intri pur şi simplu şi ai să pui doar tigaia pe masa.

ANNA : Tigaia?

(Biedermann ia faţa de masă.)

BIEDERMANN : Asta schimbă imediat atmosfera. Vezi! O masă de lemn, nimic altceva, ca la Cina cea de taină. *(îi întinde faţa de masă.)*

ANNA : Domnul vrea s-aduc gâsca direct în tigaie? *(împătureşte faţa de masă.)* Ce vin să servesc domnule?

BIEDERMANN : Am să mă duc să-l iau chiar eu.

ANNA : Domnule Biedermann!

BIEDERMANN : Ce mai e?

ANNA : N-am un pulover, aşa cum vreţi dumneavoastră, domnule, un pulover simplu de tot, ca să dau impresia să fac parte din familie.

BIEDERMANN : Ia unul de-al nevesti-mi.

ANNA : Pe cel galben, sau pe cel roşu?

BIEDERMANN : Fără fasoane! Nu vreau nici bonetă, nici şorţ. Ai înţeles? Şi îţi repet : Ia toate sfeşnicele astea! Şi apoi fă ce ştii, Anna, ca totul să nu fie atât de pus la punct! Eu mă duc în pivniţă. *(Iese.)*

ANNA : „Fă ce ştii, ca totul să nu fie atât de pus la punct”. *(După ce a împăturit faţa de masă, o aruncă într-un colţ şi o calcă în picioare.)* Cum doriţi. *(Intră Schmitz şi Eisenring, fiecare cu câte un trandafir în mână.)*

AMÂNDOI : Bună seara, domnişoară!

(Anna iese, fără să le arunce vreo privire.)

EISENRING : Cum asta, fără rumeguş?

SCHMITZ : Confiscat. De poliţie. Ca măsură de precauţie. Cine vinde sau deţine rumeguş fără autorizaţia poliţiei este arestat. Măsură de precauţie în toată ţara *(Se piaptănă.)*

EISENRING : Mai ai chibrituri?

SCHMITZ : Nu.

EISENRING : Nici eu!

(Schmitz suflă peste dinţii pieptenului.)

SCHMITZ : Va trebui să-i cerem.

EISENRING : Lui Biedermann?

SCHMITZ : Dar nu uita. *(îşi vâră pieptenele în buzunar şi adulmecă.)* Hm, ce frumos miroase!

(Biedermann înaintează spre rampă, încărcat cu sticle.)

BIEDERMANN : Puteţi să credeţi ce vreţi despre mine. Dar răspundeţi-mi la o întrebare. *(Se aud urlete şi râsete.)* Mi-am zis : Atâta timp cât urlă şi trag la măsea, nu vor face altceva. Cele mai bune sticle din pivniţa mea. Dacă cineva mi-ar fi spus asta acum o săptămână. Să fim sinceri, domnilor : de când ştiţi în mod precis că sunt incendiatori? Lucrurile nu se întâmplă cum vă închipuiţi, domnilor, ci se petrec fără zgomot şi pe neaşteptate. Bănuieli! Am avut, domnilor, întotdeauna bănuieli dar să fim sinceri, domnilor: Pentru numele lui Dumnezeu, ce aţi fi făcut în

locul meu? Şi când? *(Trage cu urechea; nu se aude nimic.)* Trebuie să mă duc sus. *(Se îndepărtează în grabă.)*

Scena 6

În odaie.

Ospăţul e în toi. Râsete, mai ales Biedermann care, încărcat cu sticle, nu mai poate să-şi potolească râsul stârnit de ultima glumă spusă; doar Bobette nu râde deloc

BIEDERMANN : Câlţi! Ai auzit? Câlţi, zice el, câlţi, asta arde şi mai bine!

BABETTE : Unde-i hazul?

BIEDERMANN : Câlţi! Tu ştii ce sunt câlţii?

BABETTE : Da.

BIEDERMANN : N-ai simţul umorului, Babettchen. *(Pune sticlele pe masă.)* Ce poţi face, prieteni, când cineva e pur şi simplu lipsit de simţul umorului?

BABETTE : Dar explică-mi o dată!

BIEDERMANN : Bine! Azi dimineaţă Willi îmi spune că l-a trimis pe Sepp să fure rumeguş. Rumeguş, asta înţelegi, nu? Şi acum îl întreb pe Sepp: „Ce-i cu rumeguşul acela?” La care el îmi răspunde: „Rumeguş n-am putut să găsesc, dar am găsit câlţi”. Înţelegi? Şi Willi care adaugă: „Câlţii ard şi mai bine!”

BABETTE : Asta am înţeles.

BIEDERMANN : Da? Ai înţeles?

BABETTE : Şi care-i hazul?

(Biedermann renunţă să-i mai explice.)

BIEDERMANN : Domnilor, să bem!

(Biedermann destupă sticla.)

BABETTE : E adevărat, domnule Schmitz, că ai adus câlţi în podul nostru?

BIEDERMANN : Închipuie-ţi, Babette, azi-dimineaţă am măsurat chiar şi fitilul, noi doi, Willi şi cu mine.

BABETTE : Fitilul?

BIEDERMANN : Fitilul fulminant! *(Umple paharele.)*

BABETTE : Acum să vorbim serios, domnilor, ce înseamnă toate astea?

(Biedermann râde.)

BIEDERMANN : Să vorbim serios! zice ea. Să vorbim serios! Ei, poftim! Să vorbim serios! Nu te lăsa păcălită, Babette, ţi-am spus doar că prietenii noştri au un fel al lor de a glumi alt mediu, alte glume! O spun întotdeauna. Nu le mai rămâne. Acum nu le mai rămâne decât să-mi ceară chibrituri! *(Schmitz şi Eisenring schimbă priviri între ei.)* Pentru că aceşti domni mă socotesc încă un mic-burghez sperios, care n-are simţul umorului, vezi tu, un mic-burghez care poate fi dus de nas *(Ridică paharul.)* în sănătatea voastră!

EISENRING : În sănătatea dumneavoastră!

SCHMITZ : În sănătatea dumneavoastră!

(Ciocnesc.)

BIEDERMANN : Pentru prietenia noastră. *(Beau şi se aşază din nou.)* în casa noastră nu se serveşte la masă, domnilor, aşa că, vă rog, serviţi-vă singuri.

SCHMITZ : Dar nu mai pot.

EISENRING : Lasă fasoanele. Nu eşti la orfelinat; baide, Sepp, fără fasoane. *(Se serveşte cu gâscă.)* Gâsca, doamnă, e pe cinste.

BABETTE : Mă bucură.

EISENRING : Gâscă şi Pommard [3] ! La asta nu mai lipseşte decât o faţă de masă.

BABETTE : Auzi, Gottlieb?

EISENRING : Dar nu-i neapărat necesar! O faţă de masă albă, ştiţi, de damasc, cu argintărie pe deasupra.

BIEDERMANN : Anna!

EISENRING : De damasc, cu flori, dar albă, ştiţi, ca nişte flori de gheaţă! Dar nu trebuie neapărat, domnule Biedermann, nu trebuie neapărat. Nici la închisoare n-aveam faţă de masă.

BIEDERMANN : Anna!

BABETTE : La închisoare?

BIEDERMANN : Unde-i oare?

BABETTE : Dumneata ai fost la închisoare?

(Intră Anna, care poartă un pulover de un roşu ţipător.)

BIEDERMANN : Anna, adu-ne imediat o faţă de masă!

ANNA : Bine, domnule.

EISENRING : Şi dacă aveţi ceva, aşa, nişte castronaşe pentru spălatul degetelor.

ANNA : Bine, domnule.

EISENRING : Ne veţi socoti poate copilăroşi, doamnă, dar aşa sunt oamenii din popor. Sepp, de pildă, care a fost crescut într-o colibă de cărbunari, n-a văzut niciodată un suport de cuţit. Ei bine, vedeţi. ăsta-i visul vieţii lui ratate: o masă cu argintărie şi cristaluri!

BABETTE : Dar, Gottlieb, noi avem toate astea.

EISENRING : Nu trebuie neapărat.

ANNA : Mă rog.

EISENRING : Şi dacă aveţi şervete, domnişoară, adu-ne!

ANNA : Domnul Biedermann mi-a spus.

BIEDERMANN : Adu şervetele!

ANNA : Mă rog.

(Anna aduce tot ce a scos de pe masă.)

EISENRING : Sper, doamnă, că nu ne luaţi în nume de rău. Când ieşi din închisoare, ştiţi. luni şi luni de zile fără pic de civilizaţie. *(Ia faţa de masă şi i-o arată lui*

Schmitz:) Tu ştii ce-i asta? *(Către Babette.)* N-a văzut niciodată aşa ceva! *(Către Schmitz.)* E damasc.

SCHMITZ : Şi ce-i cu asta? Ce să fac cu ea?

(Eisenring îi leagă faţade masă în jurul gâtului.)

EISENRING : Uite aşa.

(Biedermann face o sforţare pentru a găsi gestul caraghios şi râde.)

BABETTE : Unde sunt oare suporturile noastre de cuţite, Anna, suporturile noastre de cuţite?

ANNA : Domnul.

BIEDERMANN : Adu-le!

ANNA : Păi aţi spus să le iau.

BIEDERMANN : Adu-le, am zis! Unde sunt, pentru numele lui Dumnezeu?

ANNA : în buzunarul stâng al pantalonilor dumneavoastră.

(Biedermann se scotoceşte în buuznar.)

EISENRING : Nu vă ieşiţi din fire.

ANNA : N-am nici o vină!

EISENRING : Nu-ţi ieşi din fire, domnişoară.

(Ana izbucneşte în plâns, se întoarce şi iese fugind.)

EISENRING : Din pricina fohnului.

(Pauză.)

BIEDERMANN : Beţi, prieteni, beţi!

(Schmitz şi Eisenring beau şi tac.)

EISENRING : Gâscă mâncam în fiecare zi pe vremea când eram chelner. Când treci ca o săgeată prin coridoarele lungi, cu tava în mână. Dar atunci, doamnă, pe ce să-ţi ştergi degetele? Aceasta-i întrebarea. Pe ce altceva, dacă nu pe propriul tău păr? Pe când alţii au la dispoziţie boluri de cristal! Asta n-am să uit niciodată. *(îşi afundă degetele în bol.)* Ştiţi dumneavoastră ce-i un traumatism?

BIEDERMANN : Nu.

EISENRING : Mi-au explicat totul la închisoare. *(îşi şterge degetele.)*

BABETTE : Şi pentru ce-ai fost închis, domnule Eisenring?

BIEDERMANN : Babette!

EISENRING : Pentru ce am fost închis?

BIEDERMANN : Dar aşa ceva nu se întreabă!

EISENRING : Mă întreb şi eu. Eram chelner, mai bine zis un mic oberchelner, şi iată că deodată mă iau drept un mare incendiator.

BIEDERMANN : Hm!

EISENRING : M-au înhăţat chiar la mine acasă.

BIEDERMANN i Hm!

EISENRING : Am fost atât de surprins, încât m-am lăsat arestat.

BIEDERMANN : Hm!

EISENRING : Am avut noroc, doamnă; am avut de-a face cu şapte poliţişti încântători. Când le-am spus că trebuie să mă duc la lucru şi că n-am timp de pierdut, mi-au zis: „Localul dumitale a ars”.

BIEDERMANN : Ars!

EISENRING : În timpul nopţii, se pare, da.

BABETTE : Ars?

EISENRING : „Perfect! le-am răspuns. În cazul ăsta am timp.” Din localul nostru nu mai rămăsese decât nişte lemnărie care fumega. L-am privit în trecere, prin ferăstruica zăbrelită a dubei. *(Bea ca un cunoscător.)*

BIEDERMANN : Şi după aceea?

(Eisenring se uită la etichetă.)

EISENRING : Aveam şi din ăsta : patruşnouă!. *Cave de l'Echannon.* Şi după aceea? Să vă povestească Sepp restul. Şedeam în anticameră şi mă jucam cu cătuşele, când, ghici pe cine l-au adus? Pe ăsta! *(Schmitz radiază de bucurie.)* în sănătatea ta, Sepp!

SCHMITZ : În sănătatea ta, Willi!

(Beau.)

BIEDERMANN : Şi după aceea?

SCHMITZ : „Dumneata eşti incendiatorul?" e întrebat Eisenring şi i se oferă o ţigară. „Iertaţi-mă! zice el, din păcate n-am chibrituri, domnule comisar, cu toate că mă luaţi drept un incendiator."

(Izbucnesc în hohote de râs şi se bat peste coapse.)

BIEDERMANN : Hm!

(Intră Anna, care poartă din pou bonetă şi şort îi întinde o carte de vizită lui Biedermann, care o examinează.)

ANNA : Spune că-i urgent.

BIEDERMANN : Dar am musafiri.

(Schmitz şi Eisenring ciocnesc din nou.)

SCHMITZ : În sănătatea ta, Willi!

EISENRING : În sănătatea ta, Sepp

(Beau. Biedermann priveşte lung cartea de vizită.)

BABETTE : Cine-i, Gottlieb?

BIEDERMANN : Doctorul acela în filozofie.

(Anna îşi caută de lucru pe lângă bufet.)

EISENRING : Şi ce-s alea de acolo, domnişoară, marafeturile alea de argint?

ANNA : Sfeşnicele?

EISENRING : De ce le ascundeţi?

BIEDERMANN : Adu-le aici!

ANNA : Dar domnul a spus că.

BIEDERMANN : Adu-le când îţi spun!

(Anna pune sfeşnicele pe masă.)

EISENRING : Ce spui de asta, Sepp? Au sfeşnice şi le ascund! Ce mai vrei? De argint şi cu luminări. Ai chibrituri?

(Se caută în buzunare.)

SCHMITZ : Din păcate, n-avem chibrituri, domnule Biedermann, într-adevăr n-avem.

BIEDERMANN : Am eu.

EISENRING : Daţi-mi-le!

BIEDERMANN : Le aprind eu! Lasă, lasă! Le aprind eu.

(Aprinde lumânările.)

BABETTE : Dar ce vrea domnul ăsta?

ANNA : Nu înţeleg nimic, doamnă, spune că nu maij poate să tacă multă vreme, aşteaptă pe scări.

BABETTE : Între patru ochi, zice el?

ANNA : Da, şi vrea neapărat să dea ceva în vileag.

BABETTE : Ce?

ANNA : Chiar de mi-ar repeta-o de o sută de ori, doamnă, n-aş înţelege; spune că ar vrea să se distanţeze..

(Sunt aprinse o mulţime de lumânări.)

EISENRING : Asta face imediat cu totul altă impresie, nu găsiţi, doamnă? *Candle-light****[4]***

.

BABETTE : Da, într-adevăr.

EISENRING : Eu sunt pentru atmosferă.

BIEDERMANN : Vezi dumneata, domnule Eisenring, asta-mi face într-adevăr plăcere.

(Au fost aprinse toate lumânările.)

EISENRING : Schmitz, nu plescăi!

(Babette îl ia pe Eisenring de o parte.)

BABETTE : Dar dă-i pace!

EISENRING : Nu ştie să se poarte, doamnă, vă cer iertare. Asta mă scoate din sărite. Unde să fi învăţat? Din coliba de cărbunari a nimerit la orfelinat.

BABETTE : Ştiu!

EISENRING : De la orfelinat la circ.

BABETTE : Ştiu!

EISENRING : De la circ la teatru.

BABETTE : Asta nu o mai ştiu, nu.

EISENRING : Soarta, doamnă, soarta!

(Babette se adresează lui Schmitz.)

BABETTE : Dumneata ai făcut şi teatru? *(Schmitz roade o pulpă de gâscă şi dă din cap în semn cada.)* Şi unde asta?

SCHMITZ : În culise.

EISENRING : Nu-i lipsit de talent. Sepp, în rol de fantomă, merită să fie văzut!

SCHMITZ : Nu acum!

EISENRING : De ce nu acum?

SCHMITZ : N-am fost decât o săptămână la teatru, doamnă, după aceea a ars..

BABETTE : Ars?

EISENRING : Nu umbla cu fasoane!

BIEDERMANN : Ars?

EISENRING : Nu umbla cu fasoane! *(Desface faţa de masă pe care Schmitz o purta în chip de şervet şi i-opune peste cap.)* Aşa, dă-i drumu! *(Schmitz, acoperit cu faţa de masă albă, se ridică.)* Priviţi! Nu arată a fantomă?

ANNA : Mie mi-e frică.

EISENRING : Lasă, fetiţo! *(0 ia pe Anna în braţe ea îşi acoperă faţa cu mâinile.)*

SCHMITZ : „Putem să-i dăm drumu?”

EISENRING : Ăsta-i limbaj de teatru, doamnă, asta a învăţat el la repetiţii. Doar într-o singură săptămână, înainte ca teatrul să fi ars, spre uimirea tuturor.

BABETTE : Nu vorbi tot timpul de incendii!

SCHMITZ : „Putem să-i dăm drumu?”

EISENRING : Gata.

(Toţi şed, Eisenring o ţine pe Anna la pieptul lui.)

SCHMITZ : JEDERMANN! JEDERMANN![5]

BABETTE : Gottlieb!

BIEDERMANN : Pst!

BABETTE : Asta am văzut-o la Salzburg.

SCHMITZ : BIEDERMANN! BIEDERMANN!

EISENRING : Găsesc că-i grozav în rolul ăsta.

SCHMITZ : BIEDERMANN! BIEDERMANN!

EISENRING : Trebuie să întrebaţi: „Cine eşti?”

BIEDERMANN : Eu?

EISENRING : Fără asta nu va putea să-şi spună textul.

SCHMITZ : JEDERMANN! BIEDERMANN!

BIEDERMANN : Bine. Cine sunt?

BABETTE : Nu! Trebuie să întrebi cine-i el.

BIEDERMANN : Aşa!

SCHMITZ : NU MĂ AUZIŢI?

EISENRING : Nu, Sepp, ia-o de la început!

(îşi schimbă toţi poziţia.)

SCHMITZ : JEDERMANN! BIEDERMANN!

BABETTE : Eşti tu de pildă, moartea?

BIEDERMANN : Prostii!

BABETTE : Ce poate fi atunci?

BIEDERMANN : Trebuie să întrebi: „Cine eşti?" Ar putea fi spiritul lui Hamlet. Sau oaspetele de piatră [6] , ştii. Sau acel. cum îi zice. complicele lui Macbeth.

SCHMITZ : CINE MĂ CHEAMĂ?

EISENRING : Continuă!

SCHMITZ : BIEDERMANN GOTTLIEB!

BABETTE : Haide! întreabă-l o dată. Ţie îţi vorbeşte.

SCHMITZ : NU MĂ AUZIŢI?

BIEDERMANN : Cine eşti?

SCHMITZ : SUNT SPIRITUL LUI KNECHTLING!

(Babette sare în sus şi dă un ţipăt.)

EISENRING : Opreşte-te. *(Smulge faţa de masă albă care-l învăluie pe Schmitz.)* Idiot ce eşti! Asta nu se face. Knechtling! Nu merge. Knechtling a fost înmormântat azi.

SCHMITZ : Tocmai de aceea.

(Babette îşi acoperă faţa cu mâinile.)

EISENRING : Nu-i Knechtling, doamnă! *(Eisenring clatină din cap dezaprobându-l pe Schmitz.)* Ce glume de prost gust!

SCHMITZ : Nu mi-a trecut altceva prin minte.

EISENRING : Knechtling! Tocmai el. Un vechi şi devotat colaborator al domnului Biedermann, îţi dai oare seama? Înmormântat chiar azi e încă prezent, alb ca o faţă de masă, strălucitor ca o pânză de damasc, ţeapăn şi rece, dar gata să se aşeze. *(O ia pe Babette de umeri.)* Pe cuvânt de onoare, doamnă, nu-i Knechtling.

(Schmitz se şterge de sudoare.)

SCHMITZ : Vă cer iertare!

BIEDERMANN : Să ne aşezăm!

ANNA : S-a terminat?

(Se aşază cu toţii şi tac încurcaţi.)

BIEDERMANN : Ce-aţi spune de o ţigară, domnilor? *(Trece din mână în mână o cutie de ţigări.)*

EISENRING : Idiotule! Ia priveşte cum tremură domnul Biedermann. Mulţumesc, domnule, mulţumesc! Dacă-ţi închipui că asta are vreun haz. Când ştii perfect de bine: Knechtling a dat drumul robinetului de gaz, după ce Gottlieb al nostru a făcut tot ce-a putut pentru Knechtling ăsta. Timp de paisprezece ani i-a dat de lucru lui Knechtling ăsta şi acum, poftim recunoştinţă.

BIEDERMANN : Să nu mai vorbim.

EISENRING : Şi asta-i recunoştinţa ta pentru gâscă! *(îşi pregătesc ţigările.)*

SCHMITZ : Să cânt ceva.

EISENRING : Ce?

SCHMITZ : *Vulpe tu mi-ai furat gâsca. (Cântă să-ţi spargă urechile.) Vulpe tu mi-ai furat gâsca, dă-mi-o înapoi.*

EISENRING : Încetează.

SCHMITZ : *Dă-mi-o înapoi.*

Că de nu eu vin cu puşca.

EISENRING : E beat.

SCHMITZ : *Că de nu eu vin cu puşca.*

EISENRING : Nu-l luaţi în seamă, doamnă.

SCHMITZ : *mi-ai furat gâsca.*

Dă-mi-o înapoi.

Că de nu eu vin cu puşca.

BIEDERMANN : Puşca. Nu-i de loc rău.

CEI TREI BĂRBAŢI : *Vulpe tu mi-ai furat gâsca.*

(Cântă cu toţii pe mai multe voci, uneori foarte tare, alteori foarte încet, cântecul atternând cu tot felul de hohote de râs şi zbierete, apoi urmează o pauză, după care Biedermann începe să cânte din nou, întrecându-i pe toţi, până se ajunge la epuizarea generală.)

BIEDERMANN : Ei, şi-acum, în sănătatea voastră. *(în timp ce ridică paharele, în depărtare se aud sirenele.)* Ce a fost asta?

EISENRING : Sirene.

BIEDERMANN : Lasă gluma!

BABETTE : Incendiatori, incendiatori!

BIEDERMANN : Nu zbiera! *(Babette aleargă să deschidă fereastra, urletul sirenelor se apropie atât de tare că te trec fiorii, apoi se îndepărtează vâjâind.)* Bine cel puţin că nu-i la noi!

BABETTE : Unde o fi?

EISENRING : În direcţia de unde bate fohnul.

BIEDERMANN : Bine cel puţin că nu-i la noi.

EISENRING : Aşa procedăm de cele mai multe ori. Atragem pompierii într-un cartier mărginaş şi după aceea, când începe într-adevăr, drumul e barat.

BIEDERMANN : Nu, domnilor, încetaţi cu gluma.

EISENRING : Dar aşa procedăm noi, lăsând gluma la o parte.

BIEDERMANN : De ajuns cu prostia asta. Vă rog! Totul cu măsură, vedeţi bine, nevastă-mea e albă ca hârtia.

BABETTE : Uită-te la tine!

BIEDERMANN : Orice ar fi, sirenele sunt sirene, nu găsesc nimic caraghios în asta, domnilor, există o limită în toate. Arde undeva, altfel pompierii noştri n-ar fi pornit.

(Eisenring îşi consultă ceasul.),

EISENRING : E timpul să plecăm.

BIEDERMANN : Acum?

EISENRING : Din păcate!

SCHMITZ : *Că de nu eu vin cu puşca.*

(Se aud din nou sirenele.)

BIEDERMANN : Babette, fă cafea! *(Babette iese.)* Şi tu, Anna, ce ai de te holbezi aşa? *(Anna iese.)* între noi, domnilor, ajunge. Nevastă-mea suferă de inimă, încetaţi cu glumele despre incendiu.

SCHMITZ : Dar nu glumim, domnule Biedermann.

EISENRING : Noi suntem incendiatori.

BIEDERMANN : Acum, domnilor, să vorbim serios.

SCHMITZ : Cât se poate de serios.

EISENRING : Cât se poate de serios.

SCHMITZ : De ce nu ne credeţi?

EISENRING : Recunoaşteţi şi dumneavoastră, domnule Biedermann, casa dumneavoastră e atât de bine plasată: cinci focare de incendiu ca astea în jurul gazometrelor care sunt, din păcate, păzite, şi pe deasupra mai e şi un fohn grozav.

BIEDERMANN : Nu-i adevărat.

SCHMITZ : Domnule Biedermann! Din moment ce ne socoţi incendiatori, de ce n-am vorbi deschis?

(Biedermann arată ca un câine bătut.)

BIEDERMANN : Dar eu nu vă socotesc incendiatori, domnilor, nu-i adevărat, sunteţi nedrepţi, eu nu vă socotesc incendiatori.

EISENRING : Sincer!

BIEDERMANN : Nu! Nu! Nu şi nu!

SCHMITZ : Atunci ce ne socotiţi?

BIEDERMANN : Prietenii mei *(Eisenring şi Schmitz îl bat amical pe umăr şi dau să plece.)* Unde vă duceţi?

EISENRING : A sosit timpul.

BIEDERMANN : Vă jur, pe numele lui Dumnezeu!

EISENRING : Pe numele lui Dumnezeu?

BIEDERMANN : Da!

(Ridică încet mâna spre a jura.)

SCHMITZ : Willi nu crede în Dumnezeu, cum nu credeţi nici dumneavoastră, domnule Biedermann, oricât aţi jura.

(Cei doi se îndreaptă iar spre uşă.)

BIEDERMANN : Ce să fac spre a vă convinge?

(Le barează trecerea.)

EISENRING : Dă-ne chibrituri.

BIEDERMANN : Ce să vă dau? EISENRING : Noi nu mai avem.

BIEDERMANN : Să vă dau.

EISENRING : Da. Devreme ce nu ne socotiţi incendiatori.

BIEDERMANN : Chibrituri?

SCHMITZ : Vrea să spună, ca dovadă a încrederii ce ne-o acordaţi.

(Biedermann îşi vâră în buzunar.)

EISENRING : Şovăie. Vezi? Şovăie.

BIEDERMANN : Pst! Nu în faţa nevesti-mi. *(Babette se înapoiază.)*

BABETTE : Cafeaua e gata. *(Pauză.)* Trebuie să plecaţi?

BIEDERMANN : Da, prieteni. păcat, dar, principalul e că voi aţi simţit. Fără vorbe multe, prieteni, dar de fapt de ce nu ne-am tutui?

BABETTE : Hm!

BIEDERMANN : Aş fi de părere să bem bruderşaft!

(Ia o sticlă şi tirbuşonul.)

EISENRING : Pentru Dumnezeu, spuneţi-i soţului dumneavoastră să nu mai destupe pentru asta o sticlă, nu mai merită osteneala.

(Biedermann scoate dopul.)

BIEDERMANN : Nimic nu-i prea mult, prieteni, nimic nu-i prea mult, şi dacă aveţi cea mai mică dorinţă cea mai mică dorinţă *(Umple paharele în grabă şi le întinde fiecăruia.)* Să ciocnim prieteni! *(Ciocnesc.)* Gottlieb.

(îl sărută pe Schmitz pe obraz.)

SCHMITZ : Sepp.

BIEDERMANN : Gottlieb.

(îl sărută pe Eisenring pe obraz.)

EISENRING : Willi.

(Stau în picioare şi beau.)

EISENRING : Orice ar fi, Gottlieb, e timpul.

SCHMITZ : Din păcate!

EISENRING : Doamnă.

(Se aud sirenele.)

BABETTE : Am petrecut o seară încântătoare.

(Se uid clopotele de alarmă.)

EISENRING : Încă un lucru doar, Gottlieb.

BIEDERMANN : Ce anume?

EISENRING : Ştii bine.

BIEDERMANN : Dacă aveţi cea mai mică dorinţă.

EISENRING : Chibriturile.

(Anna intră cu cafeaua.)

BABETTE : Ce se întâmplă, Anna?

ANNA : Cafeaua.

BABETTE : Pari atât de tulburată!

ANNA : Acolo în spate cerul, doamnă Biedermann, în spate, înspre bucătărie cerul, arde.

(în clipa câud Schmitz şi Eisenring se înclină şi pleacă, se vede o vâlvătaie puternică. Biedermann e galben ca ceara şi rămâne înlemnit.)

BIEDERMANN : Din fericire, nu-i la noi. Din fericire, nu-i la noi. Din fericire.

(Intră intelectualul.)

BIEDERMANN : Ce doriţi?

DOCTORUL ÎN FILOZOFIE : Nu pot să tac. *(Scoate o hârtie din buzunarul de la piept al hainei şi începe să citească.)* „Subsemnatul, profund tulburat de evenimentele în curs, evenimente care şi din punctul nostru de vedere, mi se pare, nu pot fi calificate decât criminale, fac următoarea declaraţie publică.”

(Nenumărate sirene încep să urle; *Doctorul în filozofie citeşte un text lung, din care nu se înţelege nici un cuvânt; se aud lătrături, clopote de*

alarmă, ţipete, sirene în depărtare, pârâituri, foarte apropiate; apoi. Doctorul în filozofie se apropie de Biedermann şi îi întinde hârtia.)

DOCTORUL ÎN FILOZOFIE : Eu mă distanţez.

BIEDERMANN : Şi ce-i cu asta?

DOCTORUL ÎN FILOZOFIE : Am spus ce aveam de spus. *(îşi scoate ochelarii şi pune toartele una peste alta.)* Vedeţi, domnule Biedermann, eram un reformator, o credeam serios şi sincer; eram la curent cu tot ceea ce făceau în pod, în afară de un singur lucru: că o fac din pură plăcere.

BIEDERMANN : Domnule doctor *(Intelectualul se îndepărtează.)* Ei, domnule doctor, ce-i cu asta? *(Intelectualul trece pe deasupra rampei şi se instalează în fotoliu de orchestră.)*

BABETTE : Gottlieb.

BIEDERMANN : A plecat.

BABETTE : Ce le-ai dat? Am văzut bine? Chibrituri?

BIEDERMANN : De ce nu?

BABETTE : Chibrituri?

BIEDERMANN: Dacă erau cu adevărat incendiatori, crezi oare că n-ar fi avut chibrituri? Babettchen, Babettchen!

(Pendula bate. Tăcere. Lumina devine roşie şi pe când scena se întunecă, se aud clopote de alarmă, lătrături, sirene, trosniturile grinzilor care se prăbuşesc, claxoane, pârâiturile focului, ţipete, până ce Corul înaintează în faţa scenei.)

CORUL : Din toate poveştile absurde,

Cea mai absurdă e asta

Focul o dată iscat

A omorât pe mulţi, vai! dar nu pe toţi,

Şi n-a schimbat nimic.

(Prima explozie.)

CORIFEUL : Un gazometru, unul.

(A doua explozie.)

CORUL : Ceea ce am prevăzut

De atâta vreme,

Se întâmplă oricum, la sfârşit.

Prostia

Care nu mai poate fi stinsă acum

Şi-i numită destin.

(A treia explozie.)

CORIFEUL : Încă nu gazometru!

(Urmează o serie de explozii înspăimântătoare.)

CORUL : Vai, nouă! Vai, nouă! Vai, nouă!

(Se face lumină în sală.)

Epilog

Personajele epilogului

DOMNUL BIEDERMANN

BABETTE

ANNA

BELZEBUT

UN PERSONAJ

UN POLIŢIST

MACACUL

VĂDUVA KNECHTLING

CORUL

Scena este curăţată şi cu desăvârşire goală; Babette şi Biedermann stau în aceeaşi poziţie în care se aflau şi ultima oară în piesă.

BABETTE : Gottlieb!

BIEDERMANN : Taci!

BABETTE : Suntem morţi? *(Un pagal ţipă asurzitor.)* Ce-a fost asta? *(Papagalul ţipă. asurzitor.)*

BIEDERMANN : De ce n-ai venit înainte să ardă scara? Ţi-am spus doar. De ce te-ai mai dus o dată în dormitor?

BABETTE : Ca să-mi iau toate bijuteriile.

BIEDERMANN : fireşte, suntem morţi.

(Papagalul ţipă asurzitor.)

BABETTE : Gottlieb!

BIEDERMANN : Taci acum!

BABETTE : Unde ne aflăm?

BIEDERMANN : În cer. Unde să fim?

(Un sugar zbiară.)

BABETTE : Ce-a fost asta? *(Sugarul zbiară.)* Ca să-ţi mărturisesc cinstit, Gottlieb, nu aşa mi-am închipuit eu cerul.

BIEDERMANN : Nu trebuie să ne pierdem credinţa tocmai acum!

BABETTE : Tu aşa ţi-ai închipuit cerul?

(Papagalul ţipă asurzitor.)

BIEDERMANN : Ăsta-i un papagal.

(Papagalul ţipă asurzitor.)

BABETTE : Gottlieb!

BIEDERMANN : Nu trebuie să ne pierdem credinţa tocmai acum!

BABETTE : Aşteptăm de o jumătate de veşnicie. *(Sugarul zbiară.)* Şi sugarul ăsta care zbiară într-una! *(Papagalul ţipă asurzitor.)* Gottlieb!

BIEDERMANN : Ce vrei?

BABETTE : Cum de-a ajuns un papagal în cer?

(Se aude o sonerie.)

BIEDERMANN : Babette, te rog, nu mă scoate din sărite! De ce să nu ajungă un papagal în cer? De vreme ce e nevinovat. *(Se aude o sonerie.)* Ce-a fost asta?

BABETTE : Soneria noastră.

BIEDERMANN : Cine O fi?

(Se aude în apelaşi timp sugarul zbierând, soneriasunând şi papagalul ţipând.)

BABETTE : Numai de n-ar fi fost papagalul! Şi pe deasupra şi sugarul! Nu pot să suport, Gottlieb, un tărăboi ca ăsta o veşnicie ca într-o mahala.

BIEDERMANN! Taci!

BABETTE : Nu ne pot pretinde una ca asta!

BIEDERMANN : Potoleşte-te!

BABETTE : Oameni ca noi nu sunt obişnuiţi cu asemenea viaţă.

BIEDERMANN : Cum s-ar fi putut să nu ajungem în cer? Toţi cunoscuţii noştri sunt în cer, chiar şi avocatul meu. Ţi-o spun pentru ultima oară : Nu poate fi decât cerul. Ce altceva ar putea fi?! Trebuie să fie cerul. Ce-am făcut noi rău?

(Se aude soneria.)

BABETTE : Să nu deschidem? *(Se aude soneria.)* Cum de au soneria noastră? *(Se aude soneria.)* Poate un înger *(Se aude soneria.)*

BIEDERMANN : Sunt nevinovat! Am cinstit pe tatăl şi pe mama mea, asta o ştii, mai ales pe mama, lucru care te-a supărat adesea. Am păzit cele zece porunci, toată viaţa mea, Babette. Nu mi-am făcut niciodată chip cioplit, ferească sfântul! N-am furat nicicând; am avut întotdeauna tot ce ne-a trebuit. Şi nici n-am ucis vreodată. N-am lucrat duminica. N-am râvnit niciodată la casa vecinului meu, şi atunci când am râvnit-o, am cumpărat-o. Şi să cumperi e, firește, îngăduit. Şi nici nu știu să fi minţit vreodată! N-am săvârşit nici un adulter, Babette, zău, că nu. În comparaţie cu alţii! Tu să-mi fii mărturie, Babette, când o veni un înger. Am avut un singur păcat pe pământ, am fost prea milos, asta este: pur şi simplu prea milos.

(Papagalul ţipă asurzitor.)

BABETTE : Pricepi oare ce strigă?

(Papagalul ţipă asurzitor.)

BIEDERMANN : Ai ucis? Te întreb doar. Te-ai închinat altor dumnezei? Ei, niţeluş yoga. Ai săvârşit vreun adulter?

BABETTE : Cu cine?

BIEDERMANN : Ei, în cazul ăsta *(se aude soneria)* trebuie să fim în cer.

(Intră Anna. Poartă boneţică şi şorţ.)

BABETTE : Cum de a ajuns şi Anna în cer? *(Anna trece prin faţa lor. Are părul lung, de un verde puternic.)* Nădăjduiesc, Gottlieb, că n-a văzut când le-ai dat chibriturile. Altminteri e în stare să ne denunţe.

BIEDERMANN : Chibriturile!

BABETTE : Ţi-am spus, Gottlieb, încă din prima seară că sunt incendiatori.

(Trece Anna şi Poliţistul care are aripioare albe.)

ANNA : Am să-l chem.

(Anna iese, iar îngerul-poliţist aşteaptă.)

BIEDERMANN : Vezi?

BABETTE : Ce?

BIEDERMANN : Un înger!

{Poliţistul salută.)

BABETTE : Mi-am închipuit că îngerii arată altfel.

BIEDERMANN : Nu suntem în evul mediu.

BABETTE : Tu nu ţi-ai închipuit că îngerii arată altfel? *(Poliţistul se suceşte pe călcâie şi aşteaptă.)* Să îngenunchem?

BIEDERMANN : Întrebă-l dacă aici e cerul. *(Prin semne din cap, Biedermann o încurajează pe Babette, care şovăie.)* Spune-i că aşteptăm de o jumătate de veşnicie.

(Babette se apropie de poliţist.)

BABETTE : Soţul meu şi cu mine.

BIEDERMANN : Spune-i că suntem nişte victime.

BABETTE : Soţul meu şi cu mine suntem nişte victime.

BIEDERMANN : Vila noastră e distrusă.

BABETTE : Soţul meu şi cu mine.

BIEDERMANN : Spune-i!

BABETTE : distrusă!

BIEDERMANN : Prin ce-am trecut.. Nici nu-şi poate închipui. Spune-i! Am pierdut totul. Spune-i. Şi suntem totuşi nevinovaţi.

BABETTE : Nu vă puteţi închipui.

BIEDERMANN : Prin ce-am trecut.

BABETTE : Toate bijuteriile mele s-au topit!

BIEDERMANN : Spune-i că suntem nevinovaţi.

BABETTE : Suntem totuşi nevinovaţi.

BIEDERMANN : în comparaţie cu alţii!

BABETTE : în comparaţie cu alţii!

(Îngerul-poliţist scoate o ţigară.)

POLIŢISTUL : Aveţi cumva chibrituri?

(Biedermann păleşte.)

BIEDERMANN : Eu? Chibrituri? Cum aşa?

(Din podea izbucneşte o flacără de mărimea unui om.)

POLIŢISTUL : Uite foc, mulţumesc. Îmi ajunge.

(Babette şi Biedermann se holbează la flacără.)

BABETTE : Gottlieb.

BIEDERMANN : Taci!

BABETTE : Oare ce să însemne asta?

(Intră un macac.)

MACACUL : Ce s-a întâmplat?

POLIŢISTUL : O pereche de damnaţi.

(Macacul îşi pune nişte ochelari.)

BABETTE : Gottlieb, pe ăsta parcă-l cunoaştem?

BIEDERMANN : De unde?

BABETTE : E doctorul nostru în filozofie.

(Macacul ia rapoartele şi le răsfoieşte.)

MACACUL : Cum vă merge acolo, sus?

POLIŢISTUL : Nu ne putem plânge; nimeni nu ştie unde locuieşte Dumnezeu, dar tuturor le merge bine, nu ne putem plânge mulţumesc.

MACACUL : Cum de-au ajuns ăştia aici?

(Poliţistul se uită în rapoarte.)

POLIŢISTUL : Liber-cugetători.

(Macacul are zece ştampile şi pune de fiecare dată una).

MACACUL : SĂ NU AI ALŢI DUMNEZEI AFARĂ DE MINE.

POLIŢISTUL : Un medic, care a făcut o injecţie greşită.

MACACUL : SĂ NU UCIZI.

POLIŢISTUL : Un director cu şapte secretare.

MACACUL : SĂ NU FII DESFRÂNAT.

POLIŢISTUL Una care provoacă avorturi.

MACACUL : SĂ NU UCIZI.

POLIŢISTUL : Un şofer beat.

MACACUL : SĂ NU UCIZI.

POLIŢISTUL : Refugiaţi.

MACACUL : Care-i păcatul lor?

POLIŢISTUL : Uite aici : 52 cartofi, 1 umbrelă, 2 pături.

MACACUL : SĂ NU FURI.

POLIŢISTUL : Un consilier fiscal.

MACACUL : SĂ NU MĂRTURISEŞTI STRÂMB.

POLIŢISTUL : Încă un şofer beat. *(Macacul pune stampila fără să spună nimic.)* Încă un liber-curgetător. *(Macacul pune ştampila fără să spună nimic.)* Şapte partizani. Au ajuns pe căi necinstite în cer. Acum s-a descoperit că, înainte de a fi prinşi, puşi la zid şi împuşcaţi, au săvârşit jafuri.

MACACUL : Hm!

POLIŢISTUL : Au jefuit fără a fi în uniformă.

MACACUL : SĂ NU FURI.

POLIŢISTUL : Încă una care provoacă avorturi.

MACACUL : SĂ NU UCIZI.

POLIŢISTUL : Şi asta-i ce a mai rămas.

MACACUL : SĂ NU POFTEŞTI FEMEIA APROAPELUI TĂU. *(Macacul ştampilează pe puţin treisprezece rapoarte.)* Iarăşi nu sunt decât mic-burghezi! Ce-o să se mai bucure diavolul! Iarăşi numai derbedei! Abia îndrăznesc să-l mai anunţ pe diavol. Iarăşi nu-i nici o personalitate cunoscută! Nici un ministru, nici un mareşal.

POLIŢISTUL : Aşa-i .

MACACUL : Însoţeşte-i jos pe mărunţeii ăştia; cred că Belzebut a şi făcut focul, sau e pe cale să-l facă.

(Poliţistul salută şi iese.)

BABETTE : Gottlieb suntem în iad!

BIEDERMANN : Nu ţipa!

BABETTE : Gottlieb *(izbucneşte în plâns.)*

BIEDERMANN : Domnule filozof!

MACACUL: Ce doriţi, vă rog?

BIEDERMANN : Trebuie să fie o greşeală. Nu poate fi vorba de asta. Situaţia trebuie să se schimbe. Cum de am ajuns în iad, soţia mea şi cu mine? *(Către Babette.)* Linişteşte-te, Babette, trebuie să fie o greşeală la mijloc. *(Către Macac.)* N-aş putea să-i vorbesc diavolului?

BABETTE : Gottlieb.

BIEDERMANN : Pot să-i vorbesc diavolului?

(Macacul face semn în gol, ca şi cum ar fi fost scaune acolo.)

MACACUL: Luaţi loc. *(Biedermann şi Babette nu văd nici un scaun.)* Despre ce e vorba? *(Biedermann scoate nişte acte.)* Ce-i asta?

BIEDERMANN : Permisul mea de conducere.

MACACUL: Nu ne trebuie. *(Macacul îi înapoiază documentul, fără să se uite la el.)* Numele dumitale e Biedermann?

BIEDERMANN : Da.

MACACUL: Biedermann Gottlieb.

BIEDERMANN : Comerciant. MACACUL: Milionar.

BIEDERMANN : De unde ştii?

MACACUL: Domiciliul, Rosenweg 33.

BIEDERMANN : Da

MACACUL: Diavolul te cunoaşte. *(Babette şi Biedermann îşi aruncă priviri.)* Luaţi loc!

(Pe scenă coboară două scaune carbonizate.)

BABETTE : Gottlieb scaunele noastre!

MACACUL: Vă rog. *(Biedermann şi Babette se aşază.)* Fumaţi?

BIEDERMANN : Nu mai fumăm.

MACACUL : Sunt propriile dumitale ţigări, domnule Biedermann *(Macacul ia o ţigară.)* Eşti ars?

BIEDERMANN : Da.

MACACUL : Te-a mirat? *(Şapte flăcări de înălţimea unui om izbucnesc din podea.)* Mulţumesc, am chibrituri. *(Macacul îşi aprinde ţigara şi fumează.)* Scurt şi cuprinzător, ce doriţi?

BIEDERMANN : Suntem fără adăpost.

MACACUL : Vreţi o bucată de pâine?

BABETTE : Pâine?

MACACUL : Sau un pahar cu vin?

BIEDERMANN : Suntem fără adăpost!

(Macacul strigă.)

MACACUL: Anna! *(Fumează.)*

BABETTE : Nu vrem pâine şi vin.

MACACUL : Nu?

BABETTE : Nu suntem cerşetori.

BIEDERMANN : Suntem victime.

BABETTE : N-avem nevoie de caritate.

BIEDERMANN : Nu suntem obişnuiţi cu aşa ceva.

BABETTE : Nu asta ne trebuie!

(Intră Anna.)

ANNA : Ce doriţi, vă rog?

MACACUL : N-au nevoie de caritate.

ANNA : Foarte bine. *(Iese.)*

BIEDERMANN : Vrem să obţinem ceea ce ni se cuvine.

BABETTE : Am avut căminul nostru.

BIEDERMANN : Vrem pur şi simplu ceea ce ni se cuvine!

BABETTE : Vrem pur şi simplu căminul nostru.

BIEDERMANN : Cerem despăgubiri.

(Macacul se îndepărtează fără să scoată un cuvânt, asemenea unui secretar.)

BABETTE : Ce-a înţeles când a spus că diavolul te cunoaşte?

BIEDERMANN : Habar n-am.

(Se aude bătând o pendulă.)

BABETTE : Gottlieb pendula noastră!

(Pendula a bătut ora nouă.)

BIEDERMANN : Ridicăm pretenţii pentru tot ceea ce a ars. Eram asiguraţi. Crede-mă, n-am să mă liniştesc până când totul n-are să fie refăcut, aşa cum a.fost.

(Macacul vine îndărăt dinspre stânga.)

MACACUL : O clipă. O clipă. *(Iese prin dreapta.)*

BIEDERMANN : Diavolii îşi dau aere!

BABETTE : Pst!

BIEDERMANN : Dar ăsta-i adevărul! Nu mai lipseşte decât să ne ia amprentele digitale. Ca la un consulat! Ca în felul acesta să-ţi simţi conştinţa încărcată.

(Babette îi pune mâna pe braţ.)

BIEDERMANN : Fii pe pace, eu n-am conştiinţa încărcată şi nu mă enervez! Am să fiu obiectiv, Babette, cât se poate de obiectiv. *(Papagalul ţipă asurzitor.)* Cât se poate de obiectiv!

BABETTE : Şi dacă ne întreabă de chibrituri?

BIEDERMANN : Eu le-am dat. Şi ce-i cu asta? Toţi au dat chibrituri. Aproape toţi! Altminteri n-ar fi ars întregul oraş. Am văzut cum focul a

izbucnit de sub toate acoperişurile. Şi la Hofmann! Şi la Karl! Şi la profesorul Mohr! Făcând abstracţie de faptul că am acţionat cu devotament şi credinţă!

BABETTE : Nu te enerva.

BIEDERMANN: Şi, mă rog, crezi că dacă tu şi eu n-am fi dat chibriturile, s-ar fi schimbat ceva în toată catastrofa asta?

BABETTE : Eu n-am dat chibrituri.

BIEDERMANN : Şi de altfel când toţi au făcut acelaşi lucru, nu pot fi azvârliţi de-a valma în iad!

BABETTE : Şi de ce nu?

BIEDERMANN : Doar o mai fi existând niţică îndurare

(Macacul vine îndărăt.)

MACACUL : îmi pare rău! Stăpânul iadului n-a venit încă. Poate că doriţi să vorbiţi cu Belzebut?

BABETTE : Cu Belzebut?

MACACUL : El e aici.

BIEDERMANN : Belzebut?

MACACUL : Dar pute. Ştiţi, e cel cu copită de cal, cu coadă de ţap şi cu coarne. Îl cunoaşteţi! Dar ăsta nu vă prea poate ajuta, cucoană, un biet diavol ca Sepp.

BIEDERMANN : Sepp? *(Babette a sărit de pe scaun.)* Aşază-te!

BABETTE : Nu ţi-am spus eu numaidecât, Gottlieb, chiar în prima seară.

BIEDERMANN : Taci! *(Biedermann îi aruncă o asemenea privire, înéât Babette se aşază.)* Soţia mea era bolnavă de inimă.

MACACUL : Aşa!

BIEDERMANN : Soţia mea avea adesea insomnii. Şi în cazurile astea auzi stafii de tot felul. Dar ziua în amiaza mare n-aveam nici un motiv să

intrăm le bănuială, vă jur nici măcar o clipă. *(Babette îi aruncă o privire lui Biedermann.)* Eu, cel puţin, nu!

BABETTE : Atunci, de ce ai vrut să-i azvârli în stradă, Gottlieb, cu propria ta mână şi în toiul nopţii?

BIEDERMANN : Nu i-am azvârlit!

BABETTE : Păi tocmai asta-i!

BIEDERMANN : Dar, la naiba, de ce nu l-ai azvârlit tu?

BABETTE : Eu?

BIEDERMANN : În loc să-i fi dat dimineaţa de mân-care, marmeladă şi brânză, şi ouă moi, da, tu! *(Macacul fumează.)* Scurt şi cuprinzător, domnule filozof, habar n-aveam atunci ce se petrece în casa noastră, pur şi simplu n-aveam habar.

(Se aude o fanfară.)

MACACUL : El o fi, poate.

BABETTE : Cine?

MACACUL : Stăpânul infernului. *(Se aude o fanfară.)* A fost până-n cer şi s-ar putea întâmpla să se întoarcă supărat rău. L-am aşteptat să vină încă de ieri, dar se pare că iar au avut loc discuţii aprige.

BIEDERMANN : Din pricina mea?

MACACUL : Din pricina ultimei amnistii.

(Macacul îi şopteşte ceva la ureche lui Biedermann.)

BIEDERMANN : Am citit asta.

MACACUL : Şi ce părere aveţi?

(Macacul îi şopteşte ceva la ureche lui Biedermann.) 192

BIEDERMANN : Asta n-o mai înţeleg. *(Macacul îi şopteşte ceva la ureche lui Biedermann.)* Cum aşa? *(Macacul îi şopteşte ceva lui Biedermann la ureche.)* Crezi?

MACACUL : Dacă cerul nu stăruie asupra celor zece porunci.

BIEDERMANN : Hm!

MACACUL : Fără cer nu e nici iad!

BIEDERMANN : Hm!

MACACUL : Pentru asta se poartă discuţiile!

BIEDERMANN : Pentru cele zece porunci?

MACACUL : Pentru principiu.

BIEDERMANN : Hm!

MACACUL : Dacă cerul îşi închipuie că iadul are să le-nghită pe toate *(îi şopteşte ceva la ureche lui Biedermann.)*

BIEDERMANN : Grevă? *(Macacul îi şopteşte ceva la ureche lui Biedermann.)* Crezi?

MACACUL : Nu ştiu, domnule Biedermann, spun, doar, că e posibil. Foarte posibil. Depinde de rezultatul acestor tratative *(Se aud fanfare.)* Vine! *(Macacul se îndepărtează.)*

BABETTE : Ce ţi-a spus?

BIEDERMANN : Zice că e posibil, foarte posibil, ca nimeni să nu mai fie primit în iad. Începând de azi. Înţelegi : absolut nimeni.

BABETTE : Cum aşa?

BIEDERMANN : Fiindcă în iad e grevă. *(Se aude soneria.)* Zice că dracii şi-au ieşit din fire. Se socotesc înşelaţi. Şi-au pus nădejdea într-o serie întreagă de personalităţi, pe care cerul le-a amnistiat acum, după cât se pare, fără excepţie, şi, în condiţiile astea, dracii refuză, zice el, să mai conducă iadul. Se vorbeşte de o criză a iadului. *(Anna vine din stânga şi iese prin dreapta.)* Cum de-a ajuns Anna în iad?

BABETTE : Mi-a furat o pereche de ciorapi. Atunci n-am îndrăznit să-ţi spun. O pereche de ciorapi de nylon noi-nouţi.

(Anna intră, conducând-o pe văduva Knechtling.)

ANNA : Luaţi loc! Dar dacă sunteţi văduva Knechtling nu trebuie să vă faceţi iluzii : bărbatul dumneavoastră s-a sinucis. Luaţi loc! Dar nu

trebuie să vă faceţi iluzii. *(Anna iese, iar văduva Knechtling rămâne în picioare, fiindcă nu există nici un scaun.)*

BABETTE : Ce-o fi vrând asta aici? *(Biedermann dă din cap acru-prietenos spre văduva Knechtling.)* Vrea să ne denunţe, Gottlieb *(Babette dă din cap acru-prietenos spre văduva Knechtling.)*

BIEDERMANN : N-are decât! *(Se aud fanfare, de astă dată mai apropiate decât prima oară.)* E o prostie. Pentru numele lui Dumnezeu, de ce n-a aşteptat Knechtling o săptămână şi apoi să fi vorbit cu mine într-un moment potrivit? Doar nu puteam, pentru numele lui Dumnezeu, să ştiu că acest Knechtling are să deschidă robinetul de gaz, din pricina unui preaviz *(Se aud şi mai aproape fanfare.)* Aşa că nu mi-e frică. *(Se aud şi mai aproape fanfare.)* Chibrituri! Chibrituri!

BABETTE : Poate că n-a văzut nimeni.

BIEDERMANN : Ia să nu se mai facă atâta zarvă pentru o catastrofă. Catastrofe au existat de când lumea şi pământul! Şi în afară de asta: ia priviţi cum arată oraşul nostru! Totul e de sticlă şi cromat! Trebuie s-o spun, s-o spun pe şleau, e o binecuvântare că a ars până-n temelii, într-adevăr o binecuvântare, privind lucrurile din punct de vedere arhitectonic.

(Se aud fanfare, apoi orgi, apoi apare un personaj fastuos, într-o ţinută măreaţă şi sărbătorească, îmbrăcat aproximativ ca un episcop, dar numai aproximativ. Biedermann si Babette îngenunchează la rampă. Personajul se opreşte în mijlocul scenei.)

PERSONAJUL : Anna! *(îşi scoate încetişor o mănuşe violetă.)* Vin de-a dreptul din cer.

BIEDERMANN : Auzi?

PERSONAJUL : Nu mai e nici o nădejde. *(Aruncă prima mănuşă.)* Anna! *(îşi scoate încetişor cealaltă mănuşă.)* Mă îndoiesc că ceea ce am văzut era cu adevărat cerul. Aşa pretind, dar eu mă îndoiesc. Poartă decoraţii şi din toate megafoanele curg numai tămâieri. Am văzut o cale lacteee de decoraţii, o festivitate care-l îngrozeşte pe diavol : i-am revăzut pe toţi clienţii mei, pe toţi marii mei criminali şi îngeraşii stăteau roată în jurul cheliilor lor, şi toţi se salutau, şi umblau de colo-colo şi închinau pahare chicotind cu privire la graţiere. În timpul ăsta sfinţii păstrau o tăcere

izbitoare, căci sunt din piatră sau din lemn, impasibili iar prinţii bisericii, (m-am amestecat printre prinţii bisericii, ca să aflu unde locuieşte Dumnezeu), tăceau şi ei, cu toate că nu sunt nici din piatră, nici din lemn *(Azvârle mănuşa.)* Anna! *(îşi scoate potcapul. E Eisenring.)* M-am travestit. Şi uite că cei care sunt la cârmă acolo, sus, şi se autoamnistiază, nu m-au recunoscut : I-am binecuvântat. *(Apar Anna şi Macacul şi se înclină.)* Dezbrăcaţi-mă! *(Personajul, în mare ţinută, ca şi mai înainte, întinde braţele, astfel ca cele patru veşminte de mătase pe care le poartă să poată fi descheiate: primul e alb-argintiu*; *al doilea: auriu; al treilea: violet; al patrulea: roşu ca sângele. Orgile amuţesc. Biedermann şi Babette îngenunchează la rampă.)* Să mi se-aducă fracul!

ANNA : Prea bine.

PERSONAJUL : Şi peruca mea de oberchelner. *(îi scot primul veşmânt.)* Mă îndoiesc că cel care m-a primit este chiar bunul Dumnezeu : ştie tot, şi când ridică glasul repetă, cuvânt cu cuvânt, ce scriu ziarele. *(Papagalul ţipă asurzitor.)* Unde-i Belzebut?

MACACUL : La cazan.

PERSONAJUL : Să vină aici! *(Deodată, scena devine foarte roşie.)* De unde-i flacăra asta?

MACACUL : A aprins focul. Chiar acum au picat vreo câţiva damnaţi nimic de soi, nu, aşa, plevuşcă.

(îi scot cel de al doilea veşmânt.)

PERSONAJUL : Să stingă cazanul.

MACACUL : Să-l stingă?

PERSONAJUL : Da, să-l stingă. *(Papagalul ţipă asurzitor.)* Cum îi merge papagalului meu? *(îi observă pe Biedermann şi pe Babette.)* Întreabă-i pe oamenii ăştia de ce se roagă?

MACACUL : Nu se roagă.

PERSONAJUL : Dar au îngenuncheat.

MACACUL : Vor înapoi căminul lor.

PERSONAJUL : Ce vor?

MACACUL : Despăgubiri.

(Papagalul ţipă asurzitor.)

PERSONAJUL : Îmi iubesc papagalul. Este singura făptură care nu-şi schimbă sloganurile! L-am găsit atunci într-o casă care ardea. O bestie credincioasă! Când am să mă întorc pe pământ, am să-l aşez pe umărul meu drept. *(îi scot cel de-al treilea veşmânt.)* Şi-acum, fetiţo, adu-mi fracul!

ANNA : Prea bine.

PERSONAJUL : Iar dumneata, filozofule, adu bicicletele, îţi aminteşti? Alea două biciclete ruginite.

(Macacul şi Anna se înclină şi ies.)

BIEDERMANN : Willi! Că el e doar! Eu sunt Gottlieb, prietenul vostru. Willi, nu-ţi aminteşti?

(Personajul îşi scoate al patrulea şi cel din urmă veşmânt.)

BABETTE: Suntem nevinovaţi, domnule Eisennng. Cum de-am ajuns la dumneavoastră, domnule Eisenring? Suntem victime, domnule Eisenring. Toate bijuteriile mele s-au topit.

(Personajul rămine in cămaşă şi şosete.)

BIEDERMANN : De ce se preface că nu ne cunoaşte?

BABETTE : Se jenează. Nu te uita într-acolo!

(Anna aduce pantalonii fracului.)

PERSONAJUL : Mulţumesc, fetiţo, mulţumesc mult. *(Anna dă să plece.)* Anna!

ANNA: Vă rog!

PERSONAJUL : Adu două perne de mătase.

ANNA : Prea bine.

PERSONAJUL : Pentru dumnealor, care stau îngenuncheaţi.

ANNA : Prea bine.

(Anna iese, iar Personajul îmbracă pantalonii fracului.)

BIEDERMANN : Willi!

BABETTE : Vă amintiţi, desigur, de noi, domnule Eisenring. Gâsca mea era pe cinste, aşa aţi spus.

BIEDERMANN : Gâscă şi Pommard!

BABETTE : Umplută cu castane.

BIEDERMANN : Şi garnisită cu varză roşie.

BABETTE : Şi *candle-light*, domnule Eisenring, *candle-light!*

BIEDERMANN : Şi apoi am cântat împreună.

BABETTE : Da, aşa-i!

BIEDERMANN : Într-adevăr, nu-ţi aminteşti?

BABETTE : A fost o seară încântătoare.

BIEDERMANN : Patruşnouă, Willi, *Cave de l'Echannon.* Vinul cel mai bun din pivniţa mea, Willi! Nu ţi-am dat eu oare totul, numai şi numai ca să fim prieteni? *(Personajul îşi trece mâna peste pantalonii fracului.)* Ai fost martoră, Babette: nu i-am dat tot ce aveam în casă?

BABETTE : Chiar şi chibriturile.

(Anna aduce două perne roşii de mătase.)

PERSONAJUL : Mulţumesc, fetiţo, mulţumesc mult.

(Anna dă cele două perne.lui Biedermann şi Babettei.)

ANNA : Mai doriţi ceva?

(Biedermann şi Babette îngenunchează pe cele două perne roţii.)

PERSONAJUL : Vesta, fetiţo, vesta mea albă!

ANNA : Prea bine.

PERSONAJUL : Şi peruca! *(Anna iese, iar Personajul îşi leagă papionul.) Cave de l'Echannon? (Biedermann dă din cap, cu o expresie plină de încredere.)* Îmi amintesc de toate, Gottlieb, îmi amintesc atât de bine, cum numai diavolul e în stare s-o facă. Ai ciocnit, ca să bei bruderşaft cu noi, şi nu încetai lucru destul de penibil să-l săruţi pe obraz pe diavol.

(Papagalul ţipă asurzitor.)

BIEDERMANN : N-am ştiut, Willi, că sunteţi draci. Pe cuvânt de onoare! Dacă am fi ştiut că într-adevăr sunteţi draci.

(Intră Sepp în chip de Belzebut, cu copită de cal, coadă de ţap, mai are şi o lopată mare de cărbuni.)

BELZEBUT : Ce s-a întâmplat?!

PERSONAJUL : Nu răcni!

BELZEBUT : De ce te dezbraci?

PERSONAJUL : Trebuie să ne întoarcem pe pământ, Sepp. *(Anna aduce vesta albă.)* Mulţumesc, fetiţo, mulţumesc mult. *(Personajul îşi îmbracă vesta.)* Ai stins cazanul?

BELZEBUT : Nu!

PERSONAJUL : Fă cum ţi-am poruncit!

(Flacăra devine mai puternică.)

BELZEBUT : Am pus cărbunii! *(Anna aduce fracul.)*

PERSONAJUL : O clipă, fetiţo, o clipă! *(Personajul îşi încheie vesta).* Am fost în cer.

BELZEBUT : Şi?

PERSONAJUL : Am purtat discuţii şi iar discuţii, am încercat tot ce a fost posibil, dar n-am ajuns la nici un rezultat. Nu vor să dea drumul nici unuia. Nu mai e nici o speranţă.

BELZEBUT : Nici unuia?

PERSONAJUL : Nici unuia. *(Anna îi ţine fracul.)* Filozofule!

MACACUL : La dispoziţie!

PERSONAJUL : Cheamă pompierii!

(Macacul se înclină şi iese.)

BELZEBUT : Nu vor să dea drumul nici unuia?

PERSONAJUL : Oricine poartă sau a purtat o uniformă, pe când a ucis, sau a făgăduit să poarte, când a ucis sau a ordonat să se ucidă, e salvat.

BELZEBUT : salvat?!

PERSONAJUL : Nu răcni!

BELZEBUT : salvat?!

(Se aude de sus ecoul.)

ECOUL : Salvat!

PERSONAJUL : Auzi?

ECOUL : Salvat! Salvat! Salvat!

(Belzebut îşi holbează ochii în sus.)

PERSONAJUL : Scoateţi zdrenţele de pe tine, Sepp. Trebuie să ne punem iar pe treabă.

(Intră Corul.)

CORUL : Vai! Vai! Vai!

BABETTE : Gottlieb!

BIEDERMANN : Taci!

BABETTE : Ce fac ăştia aici?

CORUL : Cetăţeni ai oraşului, vedeţi,

Cât suntem de neputincioşi :

Odinioară păzitori ai oraşului,

Deprinşi cu grijă

Focul să-l stingem,

Echipaţi de minune,

Vai!

Suntem osândiţi,

Veşnic să privim

Focul iadului,

Bine intenţionaţi,

Dar neputincioşi,

Faţă de cetăţeanul

Ce se perpeleşte-n foc.

PERSONAJUL : Domnii mei, stingeţi focul iadului! *(Corul tace.)* Nici prin minte nu-mi trece să conduc un iad pentru alde Biedermann şi nişte intelectuali, pentru hoţi de buzunare, adulteri şi slujnice care au furat ciorapi de nylon, şi pentru cei care nu s-au supus serviciului militar nici prin minte nu-mi trece! *(Corul tace.)* Ce m-ai aşteptaţi?

CORUL : Suntem gata.

Furtunele sunt pregătite,

Roşii, înfăşurate cu grijă,

Cum scrie la carte.

Fiecare vinciu de alamă

E lustruit cu grijă.

Fiecare îşi ştie locui.

Lustruită şi încercată,

Tot de alamă,

E pompa,

Pentru presiune.

CORIFEUL : Şi hidranţii?

CORUL : Fiecare îşi ştie locul.

CORIFEUL : Suntem gata.

(Personajul îşi aranjează fracul.)

PERSONAJUL : Atunci, la treabă.

(Flacăra e iarăşi foarte puternică.)

CORIFEUL : La furtune! La pompe! La scări!

(Pompierii aleargă la locurile lor şi strigă.)

CORUL : Gata!

CORIFEUL : Suntem gata!

PERSONAJUL : Poftiţi!

(Se aude zgomotul hidranţilor, flacăra se stinge.)

MACACUL : Va să zică, domnul Biedermann, lucrurile stau aşa cum mi-am închipuit.

PERSONAJUL : Filozofule!

MACACUL : Poftim?

PERSONAJUL : Bicicletele noastre!

MACACUL : Prea bine.

PERSONAJUL : Şi peruca mea, fetiţo, peruca mea!

ANNA : Prea bine.

PERSONAJUL : Şi papagalul meu!

(Macacul şi Anna ies.)

BELZEBUT : Credinţa mea din copilărie! Credinţa mea din copilărie! Să nu ucizi, haha! Şi eu am crezut. Ce-au făcut din credinţa mea de copil! *(Personajul îşi curăţă unghiile.)* Eu, fiul unui cărbunar şi al unei ţigănci, care habar n-avea să citească şi nu ştia decât cele zece porunci pe de rost, eu sunt diavolul. Cum s-a-ntâmplat asta? Pur şi simplu fiindcă mi-am bătut joc de toate poruncile. Du-te dracului, Sepp! Aşa îmi spuneau toţi, şi eu m-am dus. Am minţit, fiindcă mi-a mers mai bine şi eram al dracului. Am furat, acolo unde mi-a plăcut, şi am fost al dracului. Am preacurvit cu cine-mi pica, dragă Doamne, cu măritate şi nemăritate, fiindcă-mi plăcea, şi mă simţeam bine când făceam ce pofteam, şi am fost al dracului.

Şi se temeau de mine în fiecare sat, fiindcă eram mai puternic decât toţi, căci eram al dracului. Le puneam piedică, atunci când se duceau la biserică, fiindcă-mi făcea plăcere, dădeam foc grajdurilor, în timp ce ei se rugau şi cântau, în fiecare duminică, fiindcă-mi făcea plăcere, şi-mi băteam joc de Dumnezeul lor, care nu se atingea de mine. Cine a doborât bradul

care l-a omorât pe tata, ziua-n amiaza mare? Iar maică-mea, care se ruga pentru mine, a murit de durerea ce i-am pricinuit-o. Am ajuns la orfelinat, şi i-am dat foc, şi apoi la circ, şi i-am dat foc, fiindcă îmi făcea tot mai multă plăcere. Şi am dat foc tuturor oraşelor pur şi simplu de-al dracului. Să faci! Să nu faci! Să faci! Asta din pricină că afară, în pădure, n-aveam nici ziare şi nici aparat de radio, ci doar o *Biblie,* şi aşa am ajuns să cred că eşti al dracului dacă ucizi, şi necinsteşti, şi asasinezi, şi iei în derâdere fiece poruncă, şi omori oraşe întregi aşa credeam! *(Personajul râde.)* Asta nu-i de râs, Willi! *(Anna aduce peruca.)*

PERSONAJUL : Mulţumesc, fetiţo, mulţumesc mult.

(Macacul aduce două biciclete ruginite.)

BELZEBUT : Nu-i de râs. Şi tare-mi vine să vărs când văd cum se schimbă vremurile. Ce-au făcut din credinţa mea din copilărie? Nu pot să mănânc pe cât aş vărsa.

(Personajul şi-a pus peruca.)

PERSONAJUL : Hai, fă-te gata! *(Personajul ia o bicicletă ruginită.)* Ard de nerăbdare să-mi revăd vechea clientelă — lume subţire, care nu vine niciodată în iad, şi s-o servesc iar — ard de nerăbdare!.. Să văd iar scântei şi să aud flăcările pârâind, şi sirenele, care sună totdeauna cu întârziere, şi lătratul câinilor şi fumul, şi strigătele oamenilor, şi cenuşa!

(Belzebut îşi desprinde coada de ţap.)

PERSONAJUL : Eşti gata?

BELZEBUT : O clipă. *(Personajul se aruncă în şa şi sună la soneria bicicletei.)* Vin îndată. *(Belzebut îşi desprinde copita de cal.)*

CORIFEUL : Pompe, opriţi-vă!

Furtune, jos!

Apă, opreşte-te!

(Lumina roşie dispare cu desăvârşire.)

PERSONAJUL : Gata?

(Belzebut ia cealaltă bicicletă.)

BELZEBUT : Gata!

(Belzebut se aruncă in şa şi sună la soneria bicicletei.)

BELZEBUT : Şi coarnele? *(Belzebut trebuie să-şi scoată şi coarnele.)* Anna!

ANNA : Poftiţi!

PERSONAJUL : Mulţumesc, fetiţo, mulţumesc pentru toate serviciile pe care mi le-ai făcut. De ce eşti morocănoasă din zori şi până-n seară? Ai râs o singură dată. Ţi-aminteşti? Când am cântat cântecul despre vulpe, şi despre gâscă, şi despre puşcă. *(Arma râde.)* O să-l cântăm iar!

ANNA : O, vă rog!

(Intră Corul.)

CORUL : Cetăţeni ai oraşului,

Iată.

PERSONAJUL : Cât mai pe scurt!

CORUL : iadul a fost stins.

PERSONAJUL : Mulţumesc *(Personajul îşi vârâ mâinile în buzunarele pantalonului.)* Ai chibrituri?

BELZEBUT : N-am!

PERSONAJUL : Nici eu!

BELZEBUT : Mereu acelaşi lucru!

PERSONAJUL : O să ne dăruiască cineva *(Macacul aduce papagalul.)* Papagalul meu! *(îşi aşază papagalul pe umărul drept.)* Ca să nu uit, filozofule: nu mai primiţi nici un suflet. Spuneţi-le bieţilor oameni că iadul e în grevă. Şi dacă ne caută vreun înger, spune-i că suntem pe pământ. *(Belzebut sună la soneria bicicletei.)* Şi acum să pornim!

(Schmitzşi Eisenringpornesc, făcând semne cu mâna.)

AMÂNDOI : Cu bine, Gottlieb, cu bine!

(Intră CORUL.)

CORUL : Rază de soare,

Geană de ochi divin,

Luminează iar de ziuă.

CORIFEUL : Peste oraşul renăscut.

CORUL : Aleluia!

(Papagalul ţipă in depărtare.)

BABETTE : Gottlieb!

BIEDERMANN : Acum să taci!

BABETTE : Suntem salvaţi?

BIEDERMANN : Numai să nu ne pierdem credinţa acum!

(Văduva Knechtling pleacă.)

CORUL : Aleluia!

BABETTE : Nevasta lui Knechtling a plecat.

CORUL : Mai frumos decât oricând,

Renăscut din ruini şi cenuşă,

Iată oraşul nostru!

A fost curăţat,

Uitat e molozul,

Cu totul uitaţi

Sunt şi acei

Care au ars,

Strigătul lor

Din flăcări.

BIEDERMANN : Viaţa merge înainte.

CORUL : Ei au şi devenit istorie

Şi sunt mulţi.

CORIFEUL : Aleluia!

CORUL : Mai frumos ca oricând,

Mai bogat ca oricând,

Înalt pân'la cer şi modern,

Totu-i sticlă şi crom,

Dar în suflet acelaşi.

Aleluia,

Renăscut e oraşul nostru!

(Se aude o orgă.)

BABETTE : Gottlieb!

BIEDERMANN : Ce-i?

BABETTE : Crezi, oare, că suntem salvaţi?

BIEDERMANN : cred că da.

(Cântecul de orgă devine tot mai puternic Biedermann şi Babette îngenunchează, cortina cade.)

---

[1] În original, joc de cuvinte : Schmitz — *schmatzen* — a plescăi

[2] Cântec al soldaţilor hitlerişti

[3] Vin roşu franţuzesc

[4] Lumina lumânărilor (engl.).

[5] Aluzie la romanul cu acelaşi nume de scriitorul anstriac *Hugo van Hofmannstahl* (1874-l929).

[6] Personaj care apare în piesele despre *Don Juan*

Table of Contents

- Don Juan
  - Personajele
  - Actul I
  - Intermezzo
  - Actul II
  - Intermezzo
  - Actul III
  - Actul IV
  - Intermezzo
  - Actul V
- Biedermann și incendiatorii
  - Personajele
  - Scena 1
  - Scena 2
  - Scena 3
  - Scena 4
  - Scena 5
  - Scena 6